

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้
แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

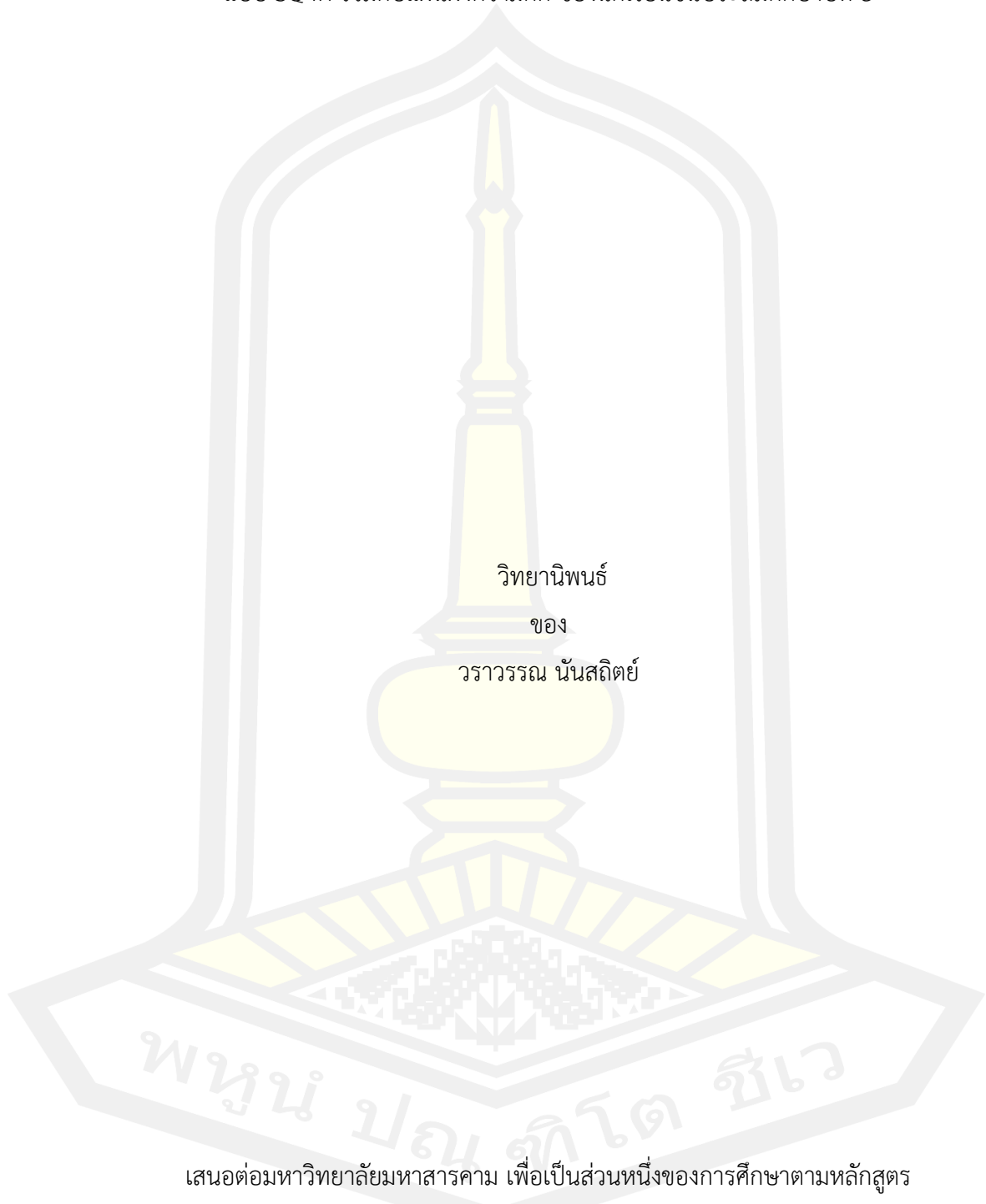
วิทยานิพนธ์
ของ
วรารวรรณ นันสฤติย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ตุลาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้
แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

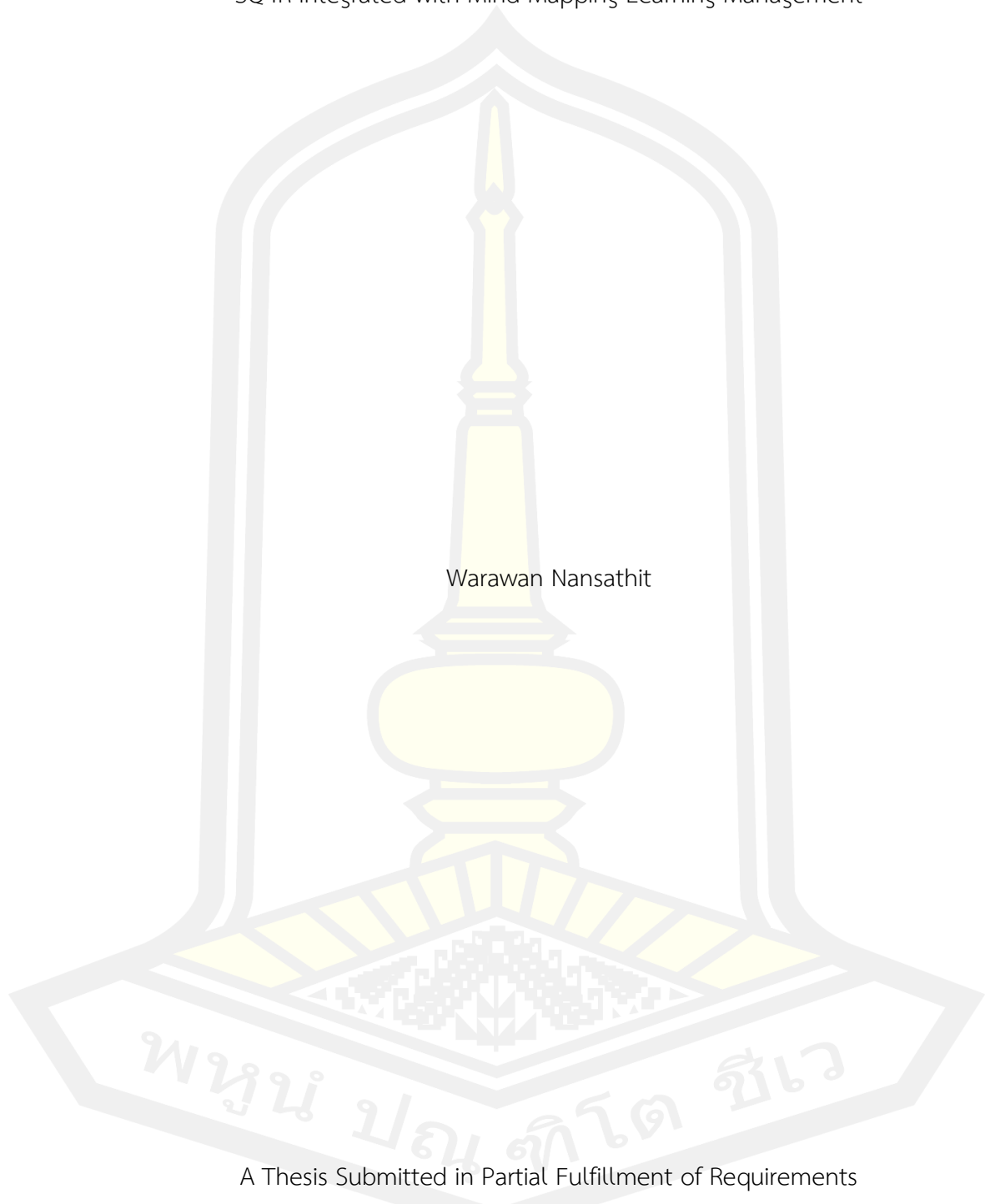
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ตุลาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Reading Comprehension Skills of Pratomsuksa 3 Students using
SQ4R Integrated with Mind Mapping Learning Management

Warawan Nansathit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Curriculum and Instruction)

October 2021

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวรารวรรณ นัน
สธิตย์ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. จิระพร ชะโน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. อัฐพล อินตะเสนา)

..... กรรมการ

(ผศ. ดร. วราพร เอรารวรรณ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. กัลยา กุลสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3		
ผู้วิจัย	รารวรรณ นันสฤติย์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัฐพล อินตะเสนา		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำม้นปลาตุงวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ แบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีความยากง่ายระหว่าง 0.63–0.75 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25–0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.52–0.91 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติ Nonparametric Test แบบ The Wilcoxon Signed Rank Test

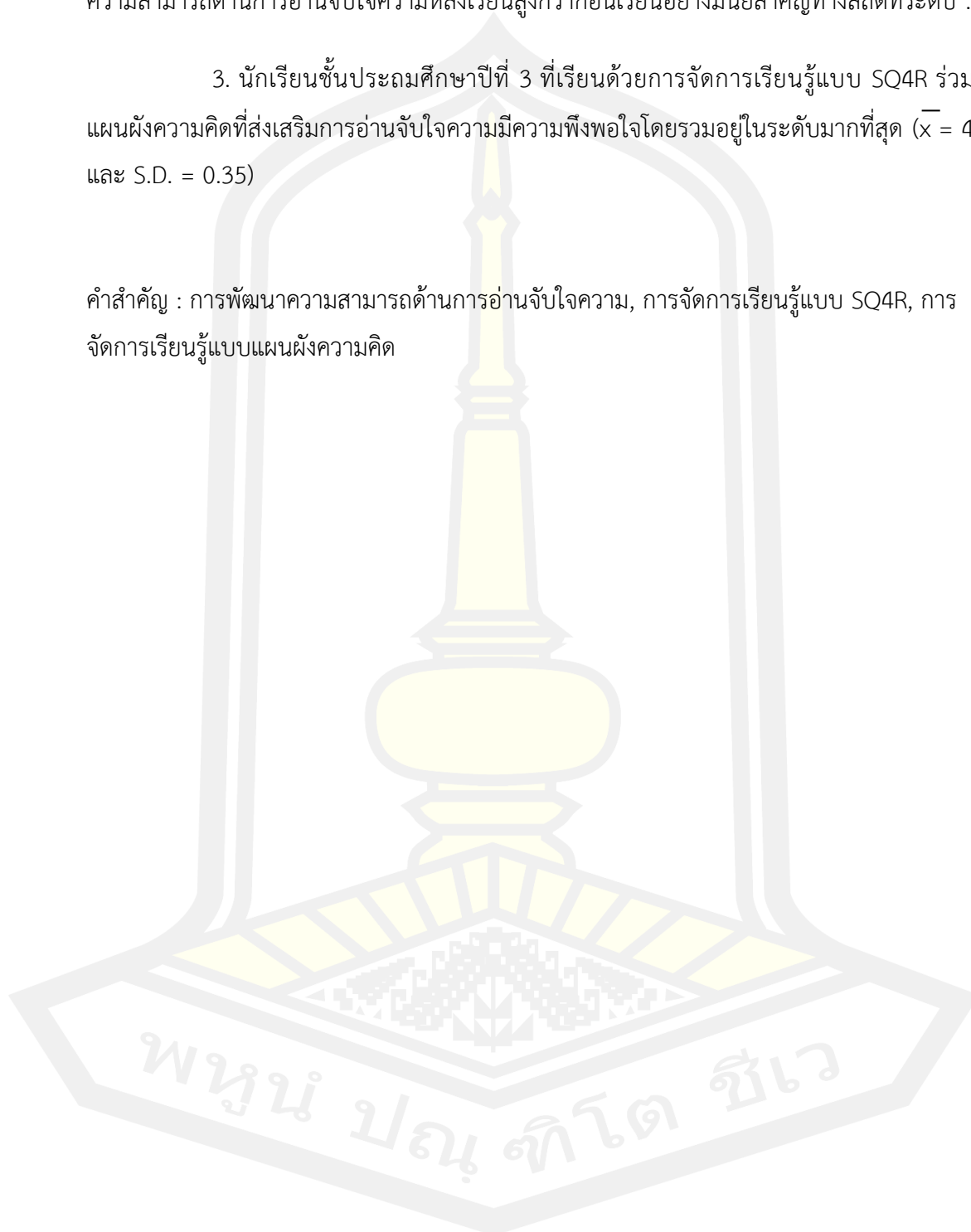
ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.88 /80.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$ และ S.D. = 0.35)

คำสำคัญ : การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ, การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R, การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด

TITLE	The Development of Reading Comprehension Skills of Pratomsuksa 3 Students using SQ4R Integrated with Mind Mapping Learning Management		
AUTHOR	Warawan Nansathit		
ADVISORS	Assistant Professor Atthapon Intasena , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2021

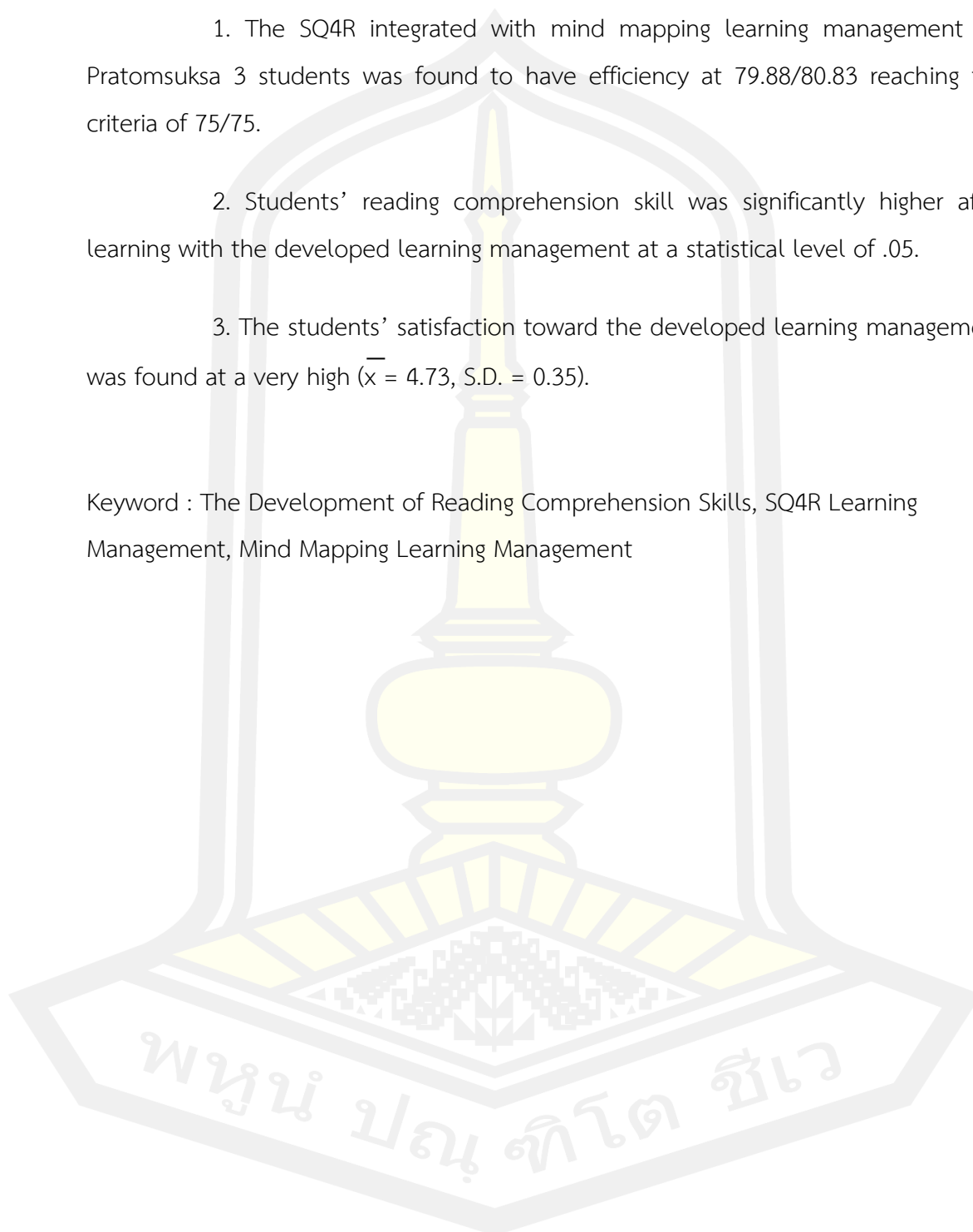
ABSTRACT

The purposes of the current study were 1) to develop an SQ4R integrated with mind mapping learning management with an efficiency of 75/75 for Pratomsuksa 3 students, 2) to study reading comprehension skills of students learning with the developed learning management, and 3) to study students' satisfaction toward learning with the developed learning management. Selected by the purposive sampling method, the samples were 8 Pratomsuksa 3 students in Khummun Phadungwit School under control of Kalasin Primary Education Service Area 2 in the second semester of the 2020 academic year. The instruments were 1) an SQ4R integrated with mind mapping learning management which consisted of 6 sub learning plans of 12 learning hours, 2) a reading comprehension test designed to have 20 items of 3 multiple choices and proved to have difficulty of 0.63-0.75, discrimination of 0.25-0.75, and reliability of 0.94, and 3) a satisfaction questionnaire designed to have 10 question items with discrimination of 0.52-0.91 and reliability of 0.9. The statistics used in data analysis were percentage, mean score, standard deviation, and Nonparametric Test The Wilcoxon Signed Rank Test.

The results of the study were as follows.

1. The SQ4R integrated with mind mapping learning management for Pratomsuksa 3 students was found to have efficiency at 79.88/80.83 reaching the criteria of 75/75.
2. Students' reading comprehension skill was significantly higher after learning with the developed learning management at a statistical level of .05.
3. The students' satisfaction toward the developed learning management was found at a very high ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.35).

Keyword : The Development of Reading Comprehension Skills, SQ4R Learning Management, Mind Mapping Learning Management

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินต๊ะเสนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอราวรรณ กรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ กรรมการสอบ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก) ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ประสิทธิ์ประสาทให้ความรู้ประสบการณ์และแนะนำแนวทางในการทำการวิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนืองเฉลิม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อพันธ์ ฟูลพุกษา อาจารย์ ดร.สาวิตรี ราญมีชัย และ ดร.จิตตรา พิกุลทอง ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ ปรึกษาและ ข้อเสนอแนะ งานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนคำมันปลาผดุงวิทย์ และผู้อำนวยการโรงเรียนครูชน ประสิทธิ์ศิลป์ ตลอดจนคณะครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวม ข้อมูลในการวิจัย ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อประพรชัย นันสฤติย์ คุณแม่หนูจิน นันสฤติย์ นายพงษ์พิทักษ์ นามนิตย์ และสมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การศึกษาอบรมสั่งสอนส่งผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

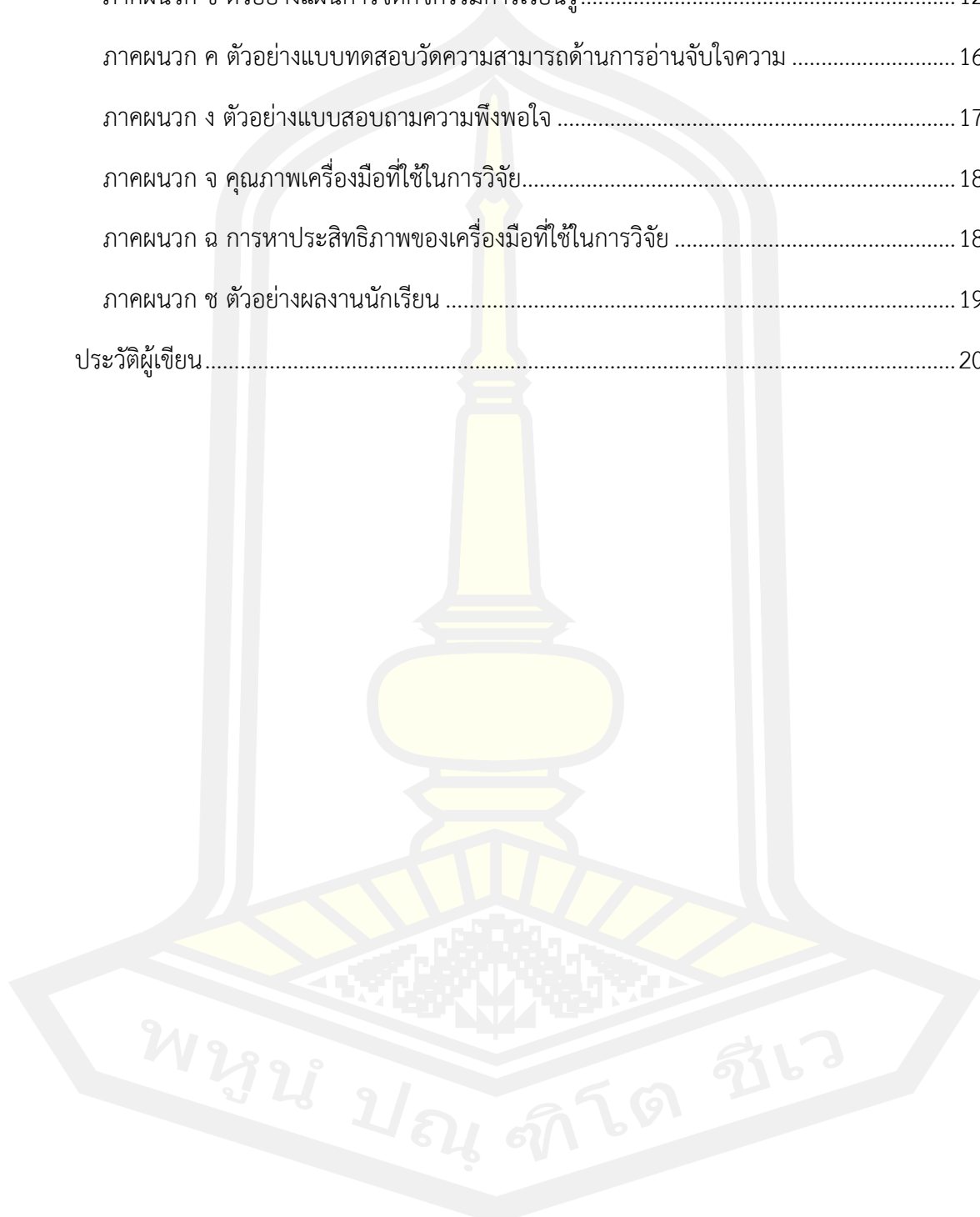
วราวรรณ นันสฤติย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
เนื้อหา สารหลักของเรื่องศึกษา.....	6
ระยะเวลาศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านจับใจความ.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด.....	35
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด.....	54
แนวคิดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้.....	55

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้.....	63
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
งานวิจัยในประเทศ.....	73
งานวิจัยต่างประเทศ.....	76
กรอบแนวคิดในการวิจัย	78
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	80
กลุ่มเป้าหมาย.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	87
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	100
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	100
สรุปผล	100
อภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	117

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและหนังสือขอความอนุเคราะห์	118
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	126
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ	162
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจ	177
ภาคผนวก จ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	180
ภาคผนวก ฉ การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	188
ภาคผนวก ช ตัวอย่างผลงานนักเรียน	192
ประวัติผู้เขียน.....	202

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สารระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	13
ตาราง 2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแผนผังความคิด.....	49
ตาราง 3 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแผนผังมโนมติ.....	50
ตาราง 4 รายละเอียดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ความสามารถการอ่านจับใจความ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด.....	81
ตาราง 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และจำนวนข้อสอบ	84
ตาราง 6 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75	95
ตาราง 7 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75	96
ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ...	97
ตาราง 9 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	98
ตาราง 10 แสดงความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	181
ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	183
ตาราง 12 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ	185
ตาราง 13 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	186

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนา ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	187
ตาราง 15 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75	189

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 ผังความคิดรวบยอด	38
ภาพประกอบ 2 ผังใยแมงมุม	38
ภาพประกอบ 3 ผังความคิดรูปร่างกลมทับเหลี่ยม	39
ภาพประกอบ 4 ผังวงจร.....	39
ภาพประกอบ 5 ผังก้างปลา.....	40
ภาพประกอบ 6 ผังแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่ม.....	40
ภาพประกอบ 7 ผังตารางเปรียบเทียบ	41
ภาพประกอบ 8 แผนผังแบบกิ่ง.....	41
ภาพประกอบ 9 แผนผังวงจร	42
ภาพประกอบ 10 แผนผังใยแมงมุม	42
ภาพประกอบ 11 แผนผังแบบก้างปลา.....	43
ภาพประกอบ 12 แผนผังตารางเปรียบเทียบ.....	43
ภาพประกอบ 13 แผนผังรูปร่างกลมทับเหลี่ยมกัน.....	44
ภาพประกอบ 14 แผนผังความคิดตามแนวคิด Tony Buzan.....	45
ภาพประกอบ 15 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบ่งออกเป็น 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง ดู และพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งสาระที่ 1 การอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่ง เพราะเป็นทักษะที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากสิ่งต่าง ๆ ได้ ช่วยให้เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านได้ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ผู้ที่เข้าใจในสิ่งที่อ่านและจับประเด็นในเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วย่อมเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการรับสารจากการอ่านและเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ความสำเร็จในชีวิตการเรียน การศึกษา และการประกอบอาชีพหลายอย่างขึ้นอยู่กับ การอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่ง ถ้าคิดให้ละเอียดลึกซึ้งแล้วจะเห็นได้ว่า ในชีวิตคนเรานั้นแทบทุกชีวิตและทุกระดับชั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงการอ่านไปได้ เนื่องจากสารสนเทศในปัจจุบันมากมายที่ผู้อ่านได้อ่านมากก็ย่อมมีความรู้มากมายตามสารสนเทศนั้น ๆ นอกจากนี้การอ่านยังมีความสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งในด้านความรู้ ความคิด สติปัญญาและรวมไปถึงวิจารณ์ญาณ ผู้ที่อ่านหนังสือมากย่อมได้รับความรู้มากและเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาไทยในภาพรวมทั้งประเทศยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ผู้เรียนบางคนไม่สามารถใช้ทักษะต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียน ในการดำเนินชีวิต ดังคำกล่าวของ พันทิพย์ เกื้อเพชรแก้ว (2545) ที่ว่า อุปสรรคปัญหาที่พบในการ

เรียนวิชาภาษาไทย คือ การขาดทักษะการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญของสาร ซึ่งต้องผ่านการฝึกฝนการอ่านเป็นอย่างดี จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ พบว่าการอ่านยังคงเป็นปัญหาคือ ผู้เรียนไม่มีนิสัยรักการอ่านและไม่ชอบอ่าน เป็นเพราะในปัจจุบันสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ล้วนเป็นสื่อที่ผู้เรียนสนใจมากกว่า เพราะสะดวก ทราบข้อมูลข่าวสารได้เร็ว จึงทำให้ผู้เรียนสูญเสียเวลาที่ควรจะได้อ่านหนังสือไป และในที่สุดจะทำให้ขาดนิสัยรักการอ่านและเสียโอกาสในการที่จะนำความรู้จากการอ่านไปพัฒนาประเทศ การอ่านจึงเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญยิ่งในชีวิตประจำวันที่จะนำผู้อ่านไปสู่โลกแห่งความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลก เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการอ่านเป็นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ได้ดีวิธีหนึ่งในยุคที่ข่าวสารสามารถส่งผ่านถึงกันได้อย่างรวดเร็ว จากเหตุผลดังกล่าวการอ่านจึงมีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนมีทักษะการอ่านที่ดีแล้วก็จะสามารถใช้ประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองได้ดีตามไปด้วย โดยเฉพาะการอ่านจับใจความหรือการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่มีความสำคัญมาก ทำให้ผู้อ่านได้รับรับรู้เรื่องราวจากเรื่องที่อ่านและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องตรงตามที่มีผู้เขียนสื่อความหมาย ทำให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้แนวคิดที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ประโยชน์สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้ไปใช้ในปัจจุบันและอนาคต (บันลือ พลุกะวัน, 2556)

การอ่านจับใจความเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นการแสดงถึงความเข้าใจในการอ่านเรื่องต่าง ๆ และการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการอ่านมากที่สุด ทักษะการอ่านจับใจความเป็นสิ่งที่ต้องนำไปใช้มากในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านข่าว อ่านบทความ อ่านสาระความรู้ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารต่าง ๆ ถ้าอ่านแล้วจับประเด็นสำคัญได้แล้วนำข้อมูลไปใช้ก็จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน สำหรับผู้เรียนซึ่งต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากเอกสาร ตำราจำนวนมาก ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องจับใจความเรื่องที่อ่านให้ได้แม่นยำ ชัดเจน จึงจะสามารถนำไปเรียบเรียงให้เป็นสาระความรู้ที่เกิดจากการค้นคว้าอย่างแท้จริง มิฉะนั้นจะเกิดความสับสนดังแนวคิดของ สายใจ ทองเนียม (2560) ให้ความเห็นว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญผู้เรียนต้องรู้จักการอ่านคำ คือ อ่านออก รู้ความหมายของกลุ่มคำ สำนวน วลี และประโยค จับใจความของเรื่องที่อ่านได้ เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้อาจจะส่งผลต่อการอ่านเพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ ซึ่งยากกว่า สอดคล้องกับ แวมมยุรา เหมือนนิล (2556) ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจเรื่องที่อ่านระดับต้น และเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้าผู้เรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าการอ่านจับใจความจะมีความสำคัญ แต่การสอนการอ่านจับใจความก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จยังพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถอ่านจับใจความได้สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT) ประจำปีการศึกษา 2560–2562 ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำม้นปลาผดุงวิทยุ พบว่า

ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ด้านความสามารถภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ปีการศึกษา 2560 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.00 ปีการศึกษา 2561 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 58.33 และปีการศึกษา 2562 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.16 ซึ่งผลการประเมินมีคุณภาพลดลงทุกปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมา ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหารูปแบบ กิจกรรมและเทคนิคต่าง ๆ เข้ามาเพื่อช่วยในกระบวนการสอนอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ของการอ่าน หากได้รับการฝึกใช้กลวิธีการอ่านที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้เรียน สามารถที่จะอ่านจับใจความสำคัญและสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ และทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองต่อไป จะเห็นได้ว่าครูจำเป็นต้อง ปรับปรุงเทคนิคการสอนหรือหาแนวทางแก้ไขปัญหาการอ่านจับใจความ ซึ่งต้องมีการจัดกิจกรรมที่ หลายรูปแบบกิจกรรมนั้นต้องสื่อความหมายได้จริงในชีวิตประจำวันเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้คิด ตีความ วิเคราะห์ วิจัย เรื่องที่อ่าน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่ควรหาวิธีสอน หรือสื่อการสอนที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ดังที่ ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553) กล่าวว่า ผู้สอนต้องปรับวิธีการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาความจำมาก ไม่เป็นผู้บรรยายความรู้แต่ฝ่ายเดียว แบบครูเป็นศูนย์กลาง ปรับวิธีการที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากใช้วิธีการ จัดการเรียนรู้ให้หลากหลายฝึกทักษะการคิดให้ผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ที่มีประสิทธิภาพ เป็นอีกวิธีที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการอ่านจับใจความอย่างต่อเนื่อง ช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียน และเป็นการสอนอ่านโดยใช้คำถามพัฒนาแนวคิด อีกทั้ง การสอนอ่านแบบ SQ4R ยังเป็นวิธีการสอนอ่านที่ส่งเสริมการอ่าน การสรุปใจความของเรื่องที่อ่านให้ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน มีวิธีการกำกับการอ่านของนักเรียนให้ บรรลุวัตถุประสงค์จากขั้นต่าง ๆ เป็นการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนอ่านแบบ SQ3R ตาม แนวคิดของฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) สุกอร์ สิ้นพานนท์ และคณะ (2554) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นที่ 1 กิจกรรมสำรวจ ขั้น S (Survey) ผู้เรียนสำรวจเรื่องเพื่อให้รู้เนื้อหาอย่างคร่าว ๆ 2) ขั้นที่ 2 กิจกรรมตั้งคำถาม ขั้น Q (Question) ผู้เรียนต้องการรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 3) ขั้นที่ 3 กิจกรรมอ่านละเอียด ขั้น R (Read) ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องนิทานอย่างละเอียดอีกครั้ง 4) ขั้นที่ 4 กิจกรรมบันทึกคำตอบ ขั้น R (Record) ผู้เรียนเขียนบันทึกคำตอบ 5) ขั้นที่ 5 กิจกรรมสรุปใจความสำคัญ ขั้น R (Recite) ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้โดยสรุปเป็นสำนวนภาษาของตนเอง และ 6) ขั้นที่ 6 กิจกรรม ทบทวนความเข้าใจ ขั้น R (Reflect) ผู้เรียนตรวจสอบความเข้าใจ วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธี

สอนซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที้อ่านและเข้าใจแนวคิดของเรื่องที้อ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำได้ดี และทบทวนเรื่องราวที้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษาทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จนนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละขั้นตอนช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และการนำแผนผังความคิดมาเป็นตัวช่วยในการสรุปใจความของผู้เรียนโดยนำแผนผังความคิดมาผสมผสานในขั้นตอนการอ่านด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ในขั้นที่ 5 ขั้นสรุปใจความ (Recite) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิดเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียน และใช้ได้ผลดีกับทุกวิชา ดังที่ ธัญญา ผลอนันต์ (2541) กล่าวว่า เทคนิคนี้ โทนี บูซาน (Tony Buzan) เป็นผู้ได้รับริเริ่มพยายามนำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้กับการเรียน โดยพัฒนาจากการจดบันทึกแบบเดิมที่จดบันทึกเป็นตัวอักษรเปลี่ยนมาเป็นการใช้สัญลักษณ์แบบแผ่เป็นรัศมีออกรอบ ๆ ศูนย์กลางเหมือนกับการแตกแขนงของกิ่งไม้โดยใช้สีสันทัน ต่อมาเขาก็พบว่าวิธีการที่เขาใช้นั้นสามารถนำไปใช้กับกิจกรรมอื่นในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานได้ด้วย เช่น ใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การช่วยจำ การแก้ปัญหา การนำเสนอ การเขียนหนังสือ เป็นต้น และถ้านำแผนผังความคิดมาใช้กับวงการศึกษา โดยนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำแผนผังความคิดจะช่วยส่งเสริมด้านการอ่านให้ผู้เรียนได้จัดระบบความคิด ช่วยให้จำได้ดี สามารถช่วยคิด จำ บันทึก และเข้าใจเนื้อหา และองค์ประกอบของเรื่องที้อ่านได้ครบถ้วนและเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้ด้านการอ่านเป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวว่า แผนผังความคิดเป็นเทคนิคที่ส่งเสริมการจดจำเนื้อหาบทเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้มาจัดเป็นระบบจัดลำดับ เชื่อมโยง และประมวลความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้ มีความรู้ความเข้าใจจดจำความรู้เนื้อหาสาระ และสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย และได้ยาวนาน เนื่องจากมีความเชื่อว่าคนเราจะสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปภาพได้ดีกว่าตัวหนังสือ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านจับใจความให้เพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน ผู้วิจัยหวังว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าวจะสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ พัฒนาผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นการพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือสนใจสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้หรือพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาหรือระดับชั้นอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำม้นปลาตุงวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ และความพึงพอใจที่มีต่อ
การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เนื้อหา สาระหลักของเรื่องศึกษา

เนื้อหาวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท.1.1
ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
และมีนิสัยรักการอ่าน เรื่อง การอ่านจับใจความ ซึ่งมีเนื้อหาเป็นนิทาน บทความ วรรณคดีสำหรับเด็ก
และบทร้อยกรอง ที่ได้คัดเลือกมาจากแบบเรียน หนังสือ ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งมีเนื้อหาจาก
ง่ายไปยากและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

ระยะเวลาศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถที่ผู้เรียนรับข้อมูล
เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่กำหนดให้แล้วสามารถสรุปใจความ และตอบคำถามจากเรื่องที่ได้
โดยได้มาจากการวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้าน
การอ่านจับใจความ
2. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R หมายถึง กระบวนการสอนอ่านอย่างเป็นระบบ
เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน การสรุปใจความจากการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ เช่น นิทาน บทความ
บทร้อยกรอง เป็นต้น ซึ่งการสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1.ขั้นเตรียมความพร้อม
2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 3.ขั้นสอน ประกอบด้วย 1) ขั้นสำรวจ (Survey) 2) ขั้นตั้งคำถาม (Question)
3) ขั้นอ่าน (Read) 4) ขั้นจดบันทึก (Record) 5) ขั้นสรุปใจความ (Recite) 6) ขั้นวิเคราะห์ (Reflect)
และ 4. ขั้นสรุป

3. แผนผังความคิด หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพมีรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์เป็นการถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ ลงในกระดาษที่อยู่ในรูปแบบแผนผังใยแมงมุม (Spider Map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษแล้วเขียนอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม

4. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด หมายถึง การจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มีขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ขั้นเตรียมความพร้อม จัดกลุ่มผู้เรียนโดยคละความสามารถ กลุ่มละ 3-4 คน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และชี้แจงการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R
- 4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะอ่าน เช่น ให้อุปภาพประกอบสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน เกมทางการศึกษา และการใช้คำถาม
- 4.3 ขั้นสอน เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ ดังนี้
 - 4.3.1 ผู้เรียนสำรวจ (Survey-S) บทอ่าน และอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ
 - 4.3.2 ผู้เรียนตั้งคำถาม (Question-Q) จากบทอ่าน
 - 4.3.3 ผู้เรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Read) และค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้
 - 4.3.4 ผู้เรียนจดบันทึก (Record-R) ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้
 - 4.3.5 ให้ผู้เรียนสรุปใจความ (Recite-R) โดยใช้ภาษาของตนเอง
 - 4.3.6 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ (Reflect-R) วิเคราะห์ วิจาร์ณบทอ่าน หากข้อมูลที่สำคัญหาให้ผู้เรียนกลับไปอ่านซ้ำ
- 4.4 ขั้นสรุป ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่านครูตรวจ สอบผลการเรียนรู้ด้วยคำถาม

5. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ด้านกระบวนการและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

75 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินคะแนนระหว่างเรียนที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป

75 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียน ซึ่งต้องได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 ขึ้นไป

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ด้านการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานความคิด ข้อมูลประกอบการศึกษาโดยนำเสนอรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551
2. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R
4. แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด
6. แนวคิดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้
7. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
8. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ
10. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

1.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

1.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและ

ความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 2.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2.2 ซื่อสัตย์สุจริต
- 2.3 มีวินัย
- 2.4 ใฝ่เรียนรู้
- 2.5 อยู่อย่างพอเพียง
- 2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 2.7 รักความเป็นไทย
- 2.8 มีจิตสาธารณะ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

3. ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

3.1 การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

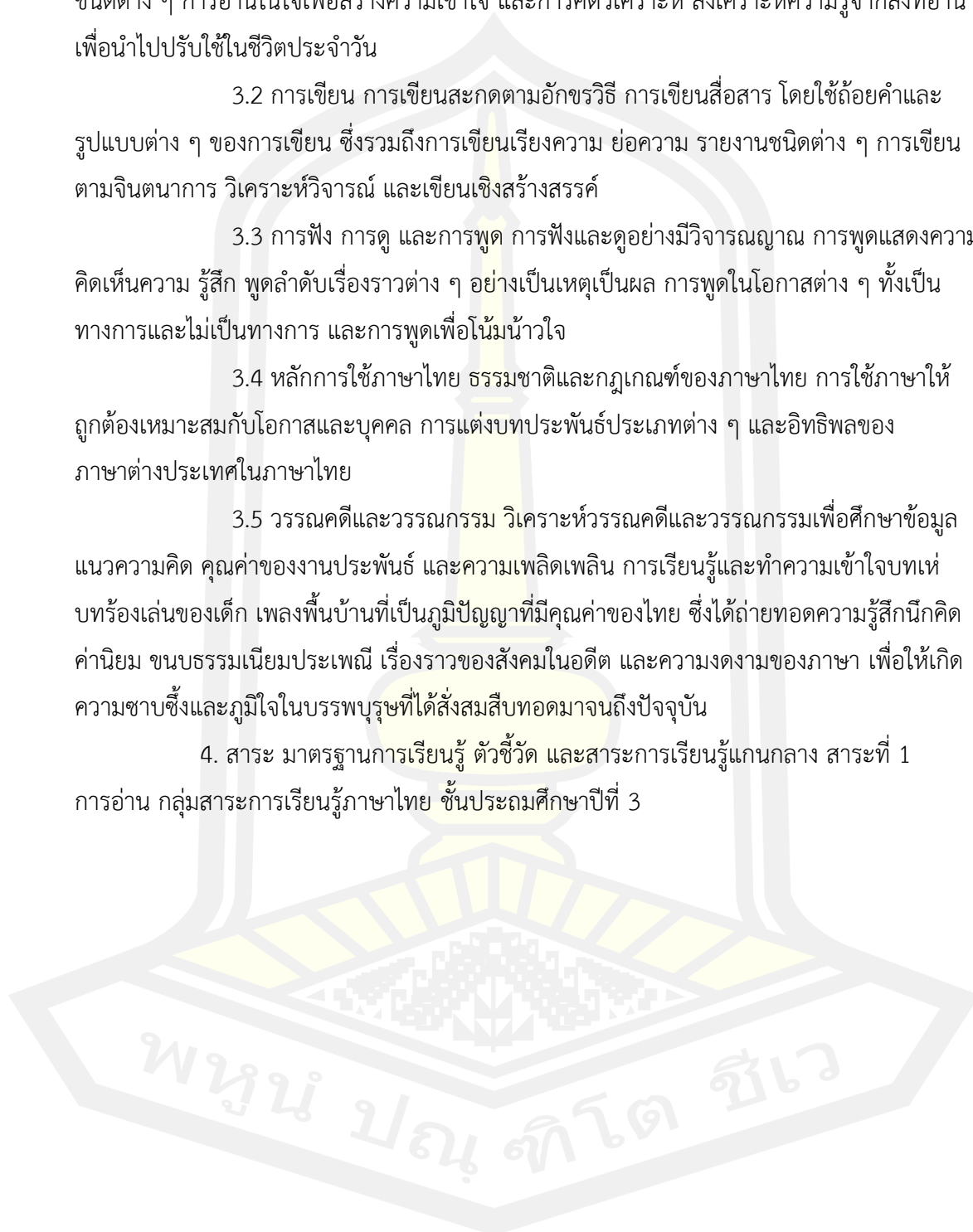
3.2 การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและ รูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียน ตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

3.3 การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

3.4 หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของ ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

3.5 วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงามของภาษา เพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

4. สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 1 สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้ กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิด เพื่อนำไปใช้ในการ การตัดสินใจ แก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการ อ่าน	1. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่อง สั้นๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ ถูกต้อง คล่องแคล่ว 2. อธิบายความหมายของคำและ ข้อความที่อ่าน	การอ่านออกเสียงและการบอก ความหมายของคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ที่ประกอบด้วยคำพื้นฐานเพิ่มจาก ป.2 ไม่น้อยกว่า 1,200 คำ รวมทั้งคำที่เรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย คำที่มีตัวการ์นต์ คำที่มี รร คำที่มี พยัญชนะและสระไม่ออกเสียง คำพ้อง คำพิเศษอื่น ๆ เช่น คำที่ใช้ ๗ ฤ ฎ
	3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิง เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 4. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเน เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุ เหตุผลประกอบ 5. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่ อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่าง สม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทานหรือเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น เรื่องเล่า สั้น ๆ บทเพลงและบทร้อยกรอง บทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ข่าว และเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันใน ท้องถิ่นและชุมชน การอ่านหนังสือตาม ความสนใจ เช่น หนังสือที่ผู้เรียนสนใจ และเหมาะสมกับวัย หนังสือที่ครูและ ผู้เรียนกำหนดร่วมกัน
	7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติ ตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ	การอ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และ ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ คำแนะนำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ประกาศ ป้ายโฆษณา และคำขวัญ
	8. อธิบายความหมายของข้อมูลจาก ดัชนีภาพ แผนที่ และผังภาพ	การอ่านข้อมูลจากผังแผนภาพ แผนที่ และผังภาพ
9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน เช่น ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่เล่น ขณะที่ย่าน ไม่ทำลายหนังสือ ไม่ควร แ่่งอ่านหรือชะโงกหน้าไปอ่านขณะที่ ผู้อื่นกำลังอ่าน	

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความ เป็นกระบวนการในการพัฒนาการเรียนรู้พัฒนานิสัยรักการอ่าน และแสวงหาความรู้ให้แก่ผู้อ่าน เพราะเป็นเครื่องแสดงได้ว่าผู้อ่านนั้นเข้าใจและรับรู้สาระเนื้อหาใน เรื่องที่อ่านและยังเป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้และพัฒนาผู้อ่านให้ได้รับรู้มากยิ่งขึ้นและเข้าใจ เรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังที่มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่าน จับใจความ ไว้ดังนี้

นวกรณ์ อุณเรื่อน (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ หมายถึง อ่านแล้วรู้เรื่องราวที่อ่านตลอดทั้งเรื่อง สรุปสาระสำคัญ และเข้าใจความหมายในเนื้อหาของ เรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

สายใจ ทองเนียม (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านในใจที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่องคือ ใจความหลัก เพื่อให้ทราบว่าเป็นเรื่องอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม และมีใจความรองหรือใจความขยาย ซึ่งเป็นรายละเอียด เพื่อสนับสนุนใจความหลักให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

แวมยุรา เหมือนนิล (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไร ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ
2. ส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบเพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น

ภูมินทร์ เหล่าอำนาจ (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะการสื่อ ความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน และในระหว่างที่อ่านจะมีปฏิสัมพันธ์ที่สำคัญบางอย่างระหว่าง ภาษากับความคิดเกิดขึ้นเรียกว่า เป็นกระบวนการทางสติปัญญาเมื่อผู้อ่านพบสัญลักษณ์ที่เป็นภาษา เขียนก็จะใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อที่จะจดจำกลุ่มคำและรู้ความหมายของคำหรือกลุ่มคำนั้น ๆ โดยอาศัย กระบวนการต่าง ๆ เช่น การสรุปความหรือตีความจนกระทั่งได้ความหมายจากสิ่งที่อ่านตาม ความต้องการของผู้เขียน

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านที่ต่อเนื่องจากการอ่านจับใจความส่วนรวม กล่าวคือ เป็นการอ่านที่ ละเอียดมากขึ้น เพื่อค้นหาว่าความคิดสำคัญที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ในงานเขียน การอ่านจับใจความ สำคัญมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาของงานเขียนได้อย่างถูกต้อง และเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ตีความ หรือวิพากษ์วิจารณ์งานเขียนต่าง ๆ ได้

นฤมล งอยผาลา (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การที่ผู้อ่านอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญหรือข้อความที่สำคัญ แปลความ ตีความ ขยายความ ทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านด้วยการจดบันทึกย่อหรือจดจำไว้ในสมองหรือด้วยการขีดเส้นใต้ไว้ในหนังสือ นั้นใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับอาจมีหลายลักษณะตามแต่จะต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้เขียนหรือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญคือ การเอาข้อความหรือประโยคที่เป็นหัวใจของเรื่องนั้นออกมาให้ได้

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสารานู (2552) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าผู้เขียนต้องการส่งสารหรือให้ข้อคิดเห็นอะไรเป็นสำคัญ

พองจันทร์ สุขยิ่ง (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของข้อความหรือของหนังสือเล่มนั้นว่าส่วนใดเป็นใจความที่ผู้เขียนนำเสนอและส่วนใดเป็นส่วนที่ขยายใจความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนที่เป็นใจความอาจอยู่ช่วงต้น ช่วงกลางหรือช่วงท้ายของเรื่องหรือย่อหน้านั้น ๆ ก็ได้

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถที่ผู้เรียนรับข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่กำหนดให้แล้วสามารถสรุปใจความ และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ โดยได้มาจากการวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

ปัจจุบันการอ่านจับใจความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันมากขึ้น เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องดังที่มิ้นกิววิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

สายใจ ทองเนียม (2560) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ ผู้เรียนต้องรู้จักการอ่านคำ คือ อ่านออก รู้ความหมายของกลุ่มคำ สำนวน วลี และประโยค จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ อาจส่งผลต่อการอ่านเพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ ซึ่งยากกว่า และจะเป็นสาเหตุให้ผู้อ่านไม่สามารถพัฒนาการอ่านของตนเองได้

ธัญเทพ กองสุข (2557) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะใช้ในการศึกษา

หาความรู้ หากบุคคลที่มีความสามารถในการอ่านจับใจความดีก็จะทำให้สามารถเข้าใจความรู้ต่าง ๆ ได้โดยง่ายทุกรายวิชาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งความสามารถในการอ่านจับใจความยังมีส่วนสำคัญต่อการประกอบอาชีพ และชีวิตประจำวันของมนุษย์ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียนจากเรื่องทีอ่านได้ดีขึ้นอีกด้วย ดังนั้นหากจะพัฒนาประชากรไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับต่างประเทศต่าง ๆ ก็ควรจะเริ่มจากการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความให้เด็กไทยมีความสามารถที่สูงที่สุด

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. เสริมสร้างองค์ความรู้การอ่านมีส่วนช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ทั้งเพิ่มพูนความรู้เดิมที่มีอยู่ให้เกิดมุมมองที่แตกต่างไปจากความรู้หรือความคิดเดิมยังเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ใหม่ให้ผู้อ่านทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น รู้เท่าทันเหตุการณ์สามารถนำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาตนให้มีแนวทางการดำเนินชีวิตและประกอบสัมมาชีพในแนวทางดีงามได้
2. พัฒนาคุณค่าทางอารมณ์การอ่านช่วยให้ผู้อ่านได้รับความสุขหรือความบันเทิงใจส่งผลดีต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายรวมถึงช่วยให้อ่านมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดี และทำให้เกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามมาได้
3. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพราะเมื่อได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ จะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้หรือแนวคิดและยังส่งเสริมจินตนาการนำไปสร้างสรรค์งานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ได้จากความสำคัญของการอ่านข้างต้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2547) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่าการอ่านจับใจความมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่บุคคลทั้งชายและหญิงขาดไม่ได้ ความสามารถในการอ่านของประชาชนในชาติย่อมแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของประเทศนั้น ซึ่งยังเกิดผลทั้งทางตรงและทางอ้อมนอกจากผู้อ่านจะนำความรู้มาพัฒนาตนเองแล้ว ยังช่วยส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ดังนั้นผู้อ่านจับใจความอย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นผู้ที่มีโอกาสในชีวิตและเป็นกำลังของชาติต่อไป

กรมวิชาการ (2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า การเน้นการอ่านออกเสียงและอ่านจับใจความ เพราะต้องการให้รู้เรื่องอ่านจับใจความได้เป็นการจูงใจให้อ่านหนังสือ

ธิดา โมสิกรัตน์ (2544) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่าการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์หรือ

วิเคราะห์งานเขียนเป็นส่วน ๆ ได้อย่างถี่ถ้วน รวมทั้งยังทำให้ผู้อ่านสนใจศึกษาเรื่องนั้นเป็นพิเศษ ถ้าผู้อ่านมีความสนใจเรื่องทวนองนั้นมาก่อน

ประทีป วาทิกทินกร (2542) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการอ่านทั่วไป การอ่านที่ถูกต้องวิธีจะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนและเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านทำให้ได้รับความคิดและความบันเทิง

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการอ่านจับใจความเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นการเพิ่มพูนความรู้ที่ได้จากการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิงและมีความสุข นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้อ่านได้รู้ถึงเรื่องราวที่ผู้เขียนได้นำเสนอสามารถอ่านแล้วจับใจความของเรื่องได้

จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้ มะลิวัลย์ อ่วมน้อย (2560) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความต้องเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องที่อ่าน สามารถคิดวิเคราะห์แก้ไข ปัญหาต่าง ๆ และสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ผู้เรียนศึกษาได้ตลอดจนสามารถนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

เอี่ยมพร โชคสุชาติ (2556) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถค้นหาสาระสำคัญของเรื่องได้ บอกรายละเอียดของเรื่อง รวมถึงสามารถวิเคราะห์ข้อความหรือเรื่องที่อ่านนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ปรีชญา วันแวน (2551) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญมีจุดมุ่งหมายที่เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่านได้

สมพร จารุณี (2549) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า ความมุ่งหมายในการว่าเป็นการตั้งคำถามแบบเปิดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ดี เวลาอ่านเรื่องอะไรก็ตามควรพยายามแปลงหัวเรื่องเป็นคำถามให้ติดเป็นนิสัย บางคนอาจเขียนคำถามไว้ข้าง ๆ หัวข้อเรื่องการตั้งคำถามก่อนการถามในลักษณะเช่นนี้ช่วยให้เรามีจุดมุ่งหมายในการอ่าน

วรรณิ โสมประยูร (2544) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. สามารถอ่านได้เร็ว และจับใจความได้ดี
2. สามารถเพิ่มพูนความชำนาญในการอ่าน และมีสมาธิในการอ่าน
3. สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. สามารถนำการอ่านไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

5. สามารถบอกประโยชน์ของการอ่าน และรักการอ่านหนังสือ
6. สามารถเสริมให้เด็กรู้จักหาความหมายของคำศัพท์ โดยใช้หนังสืออ้างอิงจากพจนานุกรมหรือสารานุกรม
7. สามารถส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแวดล้อม สนใจปัญหา และเหตุการณ์ประจำวันโดยการอ่าน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ ตีความ และขยายความได้ จนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านไปสู่ผู้อื่นได้

ขั้นตอนการอ่านจับใจความ

การสอนอ่านจับใจความควรมีขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อให้ได้ใจความที่สำคัญและสามารถสรุปได้ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

วิเศษ ชาญประโคน (2549) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ดังต่อไปนี้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด อาจเริ่มพิจารณาชื่อเรื่องประกอบด้วยเพราะชื่อเรื่องมักมีส่วนช่วยบอกขอบเขตหรือประเด็นหลักของเรื่องได้ แล้วจึงอ่านเก็บข้อมูลเบื้องต้นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร แต่ละหัวข้อหรือย่อหน้าสัมพันธ์กันอย่างไร
2. อ่านเก็บรายละเอียด พิจารณาจับใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า อาจใช้เครื่องหมายกำกับหรือเน้นข้อความด้วยปากกาเน้นข้อความหรือบันทึกย่อตามความถนัด
3. เมื่อได้ใจความสำคัญแล้ว แยกแยะข้อความหรือส่วนเสริมของใจความสำคัญ เช่น รายละเอียด ตัวอย่างประกอบ ตัวเลข สถิติต่าง ๆ หรือความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน อันเป็นส่วนขยายความ
4. เมื่ออ่านจบแล้วสามารถบอกได้ว่าผู้เขียนมีจุดประสงค์หลักจุดประสงค์รอง สาระสำคัญของเรื่องตอนใดรวมทั้งบอกแหล่งที่มาของเรื่องได้
5. จดบันทึกแล้วนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป เมื่อเลือกประโยคสำคัญได้แล้วควรคัดลอกไว้แล้วเชื่อมโยงเรียบเรียงเป็นสาระสำคัญของเรื่องหากประเด็นสำคัญไม่ปรากฏชัดเจนในประโยคใดประโยคหนึ่งผู้อ่านต้องจับประเด็นเรียบเรียงเป็นข้อความเอง

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2557) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. การอ่านจับใจความของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรเริ่มต้นจากการจับใจความในแต่ละย่อหน้าให้ได้ถูกต้องแม่นยำเสียก่อน เพราะข้อความตอนหนึ่งหรือย่อหน้าหนึ่งแม้มีใจความสำคัญหลายอย่าง แต่จะมีความสำคัญที่สุดในย่อหน้านั้นเพียงอย่างเดียว ถ้าเรื่องหนึ่งมีหลายย่อหน้า

แสดงว่าจะมีความสำคัญหลายประเด็น เมื่อนำประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกันแล้ว จะทำให้สามารถจับแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญของเรื่องทั้งหมดได้ง่ายขึ้น

2. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า หมายถึง ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ
3. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ส่วนมากมักอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่ง

โดยมีข้อสังเกตได้ ดังนี้

3.1 ประโยคต้นย่อหน้า

3.2 ประโยคกลางย่อหน้า

3.3 ประโยคท้ายย่อหน้า

4. การอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า นอกจากการพยายามค้นหา ประโยคหรือข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าไว้ทั้งหมดแล้วหรือข้อความที่เป็นส่วนขยายหรือไม่จำเป็นในแต่ละย่อหน้าออกไปให้หมดในที่สุดก็จะเหลือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้าส่วนที่ไม่ใช่ใจความสำคัญซึ่งควรตัดออกไปในแต่ละย่อหน้า ได้แก่

4.1 ส่วนขยายหรือรายละเอียดต่าง ๆ

4.2 ข้อเปรียบเทียบต่าง ๆ

4.3 ตัวอย่างประกอบ

4.4 คำศัพท์ สำนวนหรือโวหารที่ยกมาประกอบ

4.5 ตัวเลข สถิติที่เป็นรายละเอียด

4.6 คำถาม และคำอธิบายของผู้เรียน

4.7 ชื่อบุคคลผู้เขียนอ้างอิงโดยไม่เน้นความสำคัญ

4.8 ย่อหน้าพิเศษบางย่อหน้าที่เป็นส่วนขยายความหรือตัวอย่างของเรื่อง

เอื้อมพร โชคสุชาติ (2556) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ดังนี้ ขั้นตอนในการอ่านจับใจความนั้นผู้อ่านต้องอ่านเนื้อเรื่องอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งเนื้อหา เมื่ออ่านจบแล้วจึงพิจารณาอ่านซ้ำได้ในตรงที่ไม่เข้าใจจากนั้นหาใจความสำคัญได้จากเนื้อหาที่อาจจะอยู่ที่ประโยคตอนย่อหน้า ประโยคตอนท้ายย่อหน้า ประโยคตอนกลางย่อหน้า สำหรับใจความที่หายากควรตั้งคำถามหรือใช้วิธีตัดข้อความที่เป็นส่วนขยายหรือไม่จำเป็นออกก็ช่วยให้หาใจความสำคัญได้

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ (2555) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ว่า เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วผู้อ่านมีวิธีทดสอบความเข้าใจหลังจากการอ่านได้ ดังนี้

1. สามารถแยกใจความสำคัญออกจากบทความได้
2. สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องหลังจากอ่านเรื่องจบแล้ว
3. สามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของผู้อ่านเอง

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ (2555) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ชื่อเรื่องเพราะชื่อเรื่องมักสอดคล้องหรือช่วยบ่งชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญของเรื่อง ทั้งนี้ให้อ่านตั้งแต่ต้นจนจบอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เห็นเนื้อหาส่วนรวม และทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ได้ผลอย่างไร โดยสังเกตการลำดับเรื่องและความสัมพันธ์ของเนื้อหาแต่ละย่อหน้า ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจจุดมุ่งหมายของเรื่อง และเข้าสู่ประเด็นสำคัญของเรื่องได้รวดเร็วขึ้น
2. อ่านโดยละเอียด ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจข้อความทุกย่อหน้า ตามปกติย่อหน้าแต่ละย่อหน้าจะประกอบด้วยประโยคใจความสำคัญและประโยคอื่น ๆ ซึ่งเป็นรายละเอียด (ข้อความ) ประโยคใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ที่ต้นย่อหน้า กลางย่อหน้า ท้ายย่อหน้าหรือทั้งตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า และอาจมีย่อหน้าบางย่อหน้าจะไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญซึ่งผู้อ่านต้องสรุปใจความสำคัญเอง
3. เมื่อได้ประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าแล้วพิจารณาอีกครั้งว่าเราได้แยกประโยคใจความสำคัญออกจากข้อความ (รายละเอียด ตัวอย่าง ตัวเลข สถิติต่าง ๆ) ถูกต้องแล้ว เนื่องจากประโยคใจความสำคัญจะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับวิธีเขียนของผู้เขียนยิ่งถ้าผู้เขียนมีความสามารถ การตัดข้อความยิ่งยาก โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นความรู้จะจับใจความสำคัญได้ยากกว่าเรื่องที่เป็นการพรรณนา
4. เมื่อได้ใจความสำคัญแล้วนำมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่องสละสลวยด้วยสำนวนภาษาของเราเองโดยเขียนให้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย ทำให้ได้เนื้อหาที่ตรงตามความต้องการ วิธีการเรียบเรียงมีหลักดังนี้
 - 4.1 พิจารณานำใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียงเท่านั้น
 - 4.2 หากใจความสำคัญที่นำมามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน ให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออก
 - 4.3 เรียบเรียงใจความสำคัญตามลำดับย่อหน้าที่ได้อ่านสรุปไว้ โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายกระชับ สื่อความหมายชัดเจน ใช้ประโยคที่ถูกต้องตามหลักภาษา และเชื่อมโยงใจความสำคัญแต่ละประโยคด้วยคำเชื่อมให้สัมพันธ์กันหรืออาจเรียบเรียงใจความสำคัญเสียใหม่เพื่อให้สาระสำคัญของเรื่องนั้นอ่านเข้าใจขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องที่อ่าน
5. เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวนดูว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงใหม่นั้นมีเนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือไม่ ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใจความสำคัญตอนใดขาดหายไปก็ควรเพิ่มเติมให้ครบถ้วน

จิราภรณ์ บุญณรงค์ (2554) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ดังนี้ การอ่านจับใจความนั้นผู้อ่านเรื่องราวให้ตลอดจนจบอย่างคร่าว ๆ พยายามจับใจความในแต่ละย่อหน้า

ถ้าเป็นหนังสือให้อ่านสารบัญก่อน จากนั้นก็ตั้งคำถามเพื่อตามตนเองว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหนอย่างไร เมื่อไรและนำมาเรียบเรียงเป็นสำนวนภาษาของผู้อ่านเองหากต้องการรายละเอียดให้ขยายคำตอบออกไปและที่สำคัญต้องฝึกการอ่านจับใจความอยู่เสมอเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความให้ดีขึ้นต่อไป

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการอ่านจับใจความ คือ อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่า เรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง โดยยึดหัวข้อ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร จากนั้นอ่านให้ละเอียดเพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจนไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่องเพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน รวมถึงอ่านซ้ำตอนที่ไมเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอนถูกต้อง และสุดท้ายเรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

การวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

สายใจ ทองเนียม (2560) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความไว้ว่า การวัดและประเมินผลการอ่านควรพิจารณาความเข้าใจเนื้อเรื่อง และความคิดสำคัญของผู้เขียน สามารถจัดลำดับเนื้อเรื่อง สรุป วิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความได้ รวมทั้ง ความรู้ด้านศัพท์และความรู้ด้านไวยากรณ์ด้วย

Hughes (1989 อ้างอิงมาจาก พิสมัย กองธรรม, 2552) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความไว้ว่า สิ่งที่ควรวัดในการประเมินความสามารถในการอ่านมีดังนี้

1. ข้อมูลสำคัญในข้อความ
2. รายละเอียดสนับสนุนข้อมูลสำคัญ
3. ความสัมพันธ์ของข้อความ โดยพิจารณาจากคำสรรพนามที่ใช้ในบทอ่าน
4. ความหมายของคำศัพท์โดยใช้การเดาจากบริบท
5. การตีความบทอ่านตั้งแต่เริ่มต้นเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการสรุปเรื่อง

นอกจากนี้ ยังมีการประเมินการอ่านอีกแบบหนึ่ง ซึ่งแนะนำให้ใช้ข้อความ เพื่อวัดระดับความสามารถในการอ่านอย่างชัดเจน มีนักการศึกษาได้แบ่งข้อคำถามไว้ ดังนี้

Nattal (1996 อ้างอิงมาจาก พิสมัย กองธรรม, 2552) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความไว้ว่า ได้แบ่งข้อคำถามในการประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. คำถามเพื่อวัดระดับความเข้าใจระดับตัวอักษร (Questions of Literal Comprehension) คือ คำถามที่มีคำตอบชัดเจนในบทอ่าน
2. คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับตีความ (Questions Involving Reorganization or Reinterpretation) คือ คำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนตีความข้อมูลในบทอ่าน

อีกครั้ง คำตอบที่ได้สำหรับคำถามประเภทนี้จะได้จากส่วนต่าง ๆ ของบทอ่านรวมกัน ทำให้ผู้เรียนต้องพิจารณาบทเรียนทั้งหมดไม่ใช่เพียงการหาคำตอบจากประโยคใดประโยคหนึ่ง

3. คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับอ้างอิง (Questions of Inference) คือ คำถามที่คำตอบไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง ผู้เรียนต้องรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายในบทอ่าน เพื่อเป็นคำตอบและต้องเข้าใจบทอ่านมากพอที่จะตอบคำถามได้

4. คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับประเมินค่า (Questions of Evaluation) คือ คำถามที่ให้ผู้เรียนตัดสินใจบทอ่านว่าผู้เขียนพยายามจะสื่อสารอะไร และทำได้เพียงใด

5. คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับการตอบสนองส่วนบุคคล (Questions of Personal Response) คือ คำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้อ่านไม่ใช่ต่อผู้เขียนดังคำถามประเภทที่ 4 การที่จะตอบคำถามประเภทนี้ จะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านเป็นอย่างดีและต้องสามารถอธิบายได้ว่าทำไมจึงรู้สึกดังที่ได้ตอบไป

กึ่งกาญจน์ สิริสุนทร (2550) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความไว้ว่า ในการอ่านเพื่อที่จะให้เรื่องราวตลอดทั้งเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญต้องจับประเด็นเรื่องให้ได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไรหรือผลเป็นอย่างไร การอ่านจับใจความสำคัญเป็นการอ่านที่สามารถรู้จุดประสงค์ของผู้เขียนว่าผู้เขียนต้องการแสดงความคิดเห็นเช่นไร แม้ผู้เขียนอาจจะบอกไว้โดยทั่วไปแล้วผู้อ่านต้องเก็บความและตีความเอง ปัจจุบันมนุษย์ได้รับสารต่าง ๆ จากสื่อหลากหลายชนิด ทั้งจากการฟัง การดู และการอ่าน การรับสารจึงต้องใช้ความรู้ความคิดในการวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการวิเคราะห์สาร คือ การอ่านจับใจความ และเนื่องจากภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ จึงควรฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อให้เกิดความชำนาญและจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ต่อไปการอ่านจับใจความเป็นการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่องหรือสิ่งที่อ่านผู้อ่านจะต้องทราบว่าเป็นใจความสำคัญ ส่วนใดเป็นส่วนขยายใจความสำคัญเพื่อให้เรื่องชัดเจนขึ้น การอ่านจับใจความสำคัญจึงเป็นหัวใจของการอ่านสื่อทุกประเภท การอ่านจับใจความสำคัญมีหลักว่า ผู้อ่านต้องสังเกตองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ คำและความหมาย การเรียงลำดับคำ ประโยค ใจความสำคัญ รายละเอียดหรือส่วนขยาย ตลอดจนแนวคิดหลักหรือแนวคิดสำคัญของย่อหน้าหรือใจความสำคัญที่อ่าน การอ่านจับใจความสำคัญควรเป็นการอ่านในใจ เพราะมุ่งจับสาระสำคัญของสิ่งที่อ่านให้เร็วที่สุด จึงควรมีการตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้องก็จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันกับความคิดที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงผู้อ่าน

1. ขั้นที่ 1 จำ เป็นขั้นแรกของการอ่านที่สมองต้องจำเรื่องราวให้ได้

จำความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ การที่ครูจะรู้ว่าผู้เรียนมีความจำเรื่องที่อ่านได้มากหรือน้อย ก็ใช้วิธีตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบคำถาม การให้คำจำกัดความ การบอกความหมาย หรืออาจให้สะกดคำที่ได้อ่านจากเรื่องที่กำหนดให้

2. ขั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเองได้ เข้าใจความคิด ถ้อยคำ ประโยค และข้อความที่ทำให้คิดสนใจ สรุปเรื่องเป็นข้อคิดโดยใช้คำพูดของตนเอง ดังนั้นการที่ครูจะประเมินว่าผู้เรียนมีความเข้าใจมากหรือน้อย ควรตั้งเป็นคำถามด้วยการเล่าเรื่อง สรุปเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

3. ขั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้อ่านควรมีการฝึกนำถ้อยคำ ประโยค และ เหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นใหม่หรือนำไปใช้แก้ปัญหาใน วิชาอื่น ๆ ดังนั้นคำถามที่ใช้จึงมักจะกำหนดเป็นสถานการณ์ให้ผู้อ่านพิจารณาในการนำความรู้มาใช้ ประโยชน์

4. ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้อ่านแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จาก การอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่างสามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใด มีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

5. ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้อ่านรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะ โครงเรื่องที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยอ่าน สุภาษิตหรือคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้ว ไกล่เคียงกันอีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกันและแตกต่างกันได้ด้วย

6. ขั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้อ่านรู้จักตัดสินเรื่องที่อ่าน ว่าอะไร คือ ส่วนที่เป็นจริง และอะไร คือ ส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ ความรัก ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความเป็นเหตุเป็นผล เพื่อฝึกให้อ่านรู้จักสังเกตการใช้ ถ้อยคำการบรรยายที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจนความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้จากการอ่าน

แวมยุรา เหมือนนิล (2541) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความ ไว้ว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอ่านจับใจความได้หรือไม่ ควรมีทักษะต่อไปนี้

1. การจำลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง
3. รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ
4. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
5. การรู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการได้
6. การรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้ว
7. การเลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
8. การให้ตัวอย่างประกอบได้
9. การจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้
10. การกล่าวสรุปได้

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความ ผู้อ่านจะต้องสามารถเข้าใจ เนื้อเรื่องที่อ่านได้จะต้องมีความเข้าใจในการอ่าน และสามารถจับใจความสำคัญ สามารถจับประเด็น ของเรื่องให้ได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไรหรือผลเป็นอย่างไร จุดประสงค์ของการอ่าน มี 6 ชั้น คือ จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า

ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความนั้นต้องอาศัยทักษะพื้นฐานหลายประการได้มีผู้กล่าวถึง ความสามารถ ด้านการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

มิลเลอร์ (Miller, 1979) ได้กล่าวถึงความสามารถด้านการอ่านจับใจความไว้ว่า ความสามารถด้านการอ่านจับใจความสามารถสรุปได้ 4 ประการ ดังนี้

1. ความเข้าใจตามตัวอักษรหรือข้อเท็จจริง (Literal or Factual Comprehension) ผู้อ่านสามารถบอกใจความสำคัญรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญเรียงลำดับ เหตุการณ์และปฏิบัติตามคำแนะนำได้
2. ความสามารถตีความหรือสรุปลงความเห็น (Interpretation or Inferential Comprehension) สามารถตอบโดยใช้การตีความ อ้างอิงหรือสรุปความ เข้าใจอารมณ์ และ จุดประสงค์ของผู้เขียนย่อความจากสิ่งที่อ่านเข้าใจความที่เป็นเหตุเป็นผลสรุปใจความสำคัญได้
3. ความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Reading) ความสามารถ ประเมินหรือตัดสินสิ่งที่อ่านด้วยเกณฑ์ที่ผู้อ่านกำหนดขึ้น ได้แก่ ความสามารถแยกแยะระหว่าง ข้อเท็จจริงกับการแสดงความคิดเห็น ประเมินสิ่งที่อ่านเปรียบเทียบกับสิ่งที่อ่านแปลความภาษาบอกถึง ความโน้มเอียงของผู้เขียนได้
4. ความสามารถอ่านอย่างสร้างสรรค์หรือการนำไปใช้ (Creative Reading) เป็นความสามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน

คาร์ และคณะ (Carr and others, 1983) ได้กล่าวถึงความสามารถด้าน การอ่านจับใจความไว้ว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ คือ การตีความหมายจากเรื่องที่อ่าน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมของผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะใช้ความรู้เดิมในการตีความ (Interpretation) และตัดสินข้อความนั้นอย่างมีเหตุผลผลและผู้อ่านใช้ความรู้เดิมในการตัดสินใจเลือก สิ่งที่ผู้อ่านคิดว่าจำเป็นจะต้องเข้าใจและเลือกความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้เหมาะสม

ฟลัด (Flood, 1988) ได้กล่าวถึงความสามารถด้านการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจะเกิดความเข้าใจได้เมื่อผู้อ่านนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้วมาสัมพันธ์กับข้อเขียนที่อ่าน และได้เน้นอีกว่าความเข้าใจในการอ่านเนื้อหา (Text) นั้นจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องเตรียมโครงสร้าง ข้อเขียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย

โลโน (Lono, 1987) ได้กล่าวถึงความสามารถด้านการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้อ่านมีความสามารถในการรับรู้ข้อเท็จจริง รู้ใจความสำคัญของเรื่อง สามารถตีความหรือประเมินความคิดจากเรื่องที่ได้

สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความเป็นความสามารถที่ผู้อ่านสามารถบอกใจความสำคัญรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญเรียงลำดับเหตุการณ์และปฏิบัติตามคำแนะนำได้ ความสามารถตีความ แยกแยะ ระหว่างข้อเท็จจริงกับการแสดงความคิดเห็นผู้เขียนได้ และผู้อ่านสามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

การวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ

การวัดความสามารถในการอ่านจับใจความกระทำด้วยวิธีการต่าง ๆ ครูจะใช้วิธีการใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญซึ่งมีผู้เสนอแนวคิดไว้หลายประการ ดังนี้

จุฬาลักษณ์ กองพิลา (2553) ได้กล่าวถึงการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาวิธีการวัดผลประเมินผลจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการอ่านในแต่ละครั้ง จึงได้เสนอหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้ภาษาเพื่อเป็นแนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนภาษาไทยสำหรับครูผู้สอนดังต่อไปนี้

1. การบูรณาการทักษะทางภาษาทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด ซึ่งแต่ละทักษะมีความสำคัญที่ควรเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันทักษะทางภาษาทักษะหนึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาอื่น ๆ ด้วย
2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาพร้อมกับการพัฒนาความคิด เนื่องจากภาษาเป็นสื่อของความคิดการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นควรจัดให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาตามสถานการณ์จริงทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นการฝึกทักษะทางสังคมในสถานการณ์จริง
3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้อย่างถูกต้องทั้งไวยากรณ์หรือหลักภาษาการสะกดคำการใช้เครื่องหมายวรรคตอนและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเท่ากัน แต่การพัฒนาทางภาษาของแต่ละคนจะไม่เท่ากันตามศักยภาพของผู้เรียนวิธีการเรียนรู้ก็ต่างกัน
5. การจัดการเรียนรู้ต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาทักษะทางภาษาไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้วัฒนธรรมเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
6. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารการแสวงหาความรู้ใช้ในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์

การอภิปราย การเขียนรายงาน การตอบคำถาม ครูจะต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผนถูกต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2559) ได้กล่าวถึงการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความไว้ว่า การวัดความสามารถในการอ่านจับใจความมีเป้าหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และจะต้องมีอยู่ทุกชั้นตอนของกระบวนการคือ การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานการประเมินผลระหว่างเรียนและการประเมินผลหลังเรียน โดยมีเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และต้องแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ประการที่สอง การประเมินจะต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตราที่ 26 กำหนดให้ประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาผลการประเมินด้วยวิธีการต่าง ๆ

ประการที่สาม การประเมินจะต้องมีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้และยุติธรรม โดยการใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้การอ่านจับใจความครูผู้สอนควรประเมินผล โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะอ่านจับใจความเช่นปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักการอ่านสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามเล่าเรื่องหรือเขียนแผนภาพโครงเรื่องบอกแนวคิดของเรื่องสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องได้

แววมยุรา เหมือนนิล (2553) ได้กล่าวถึงการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความไว้ว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่าสามารถอ่านจับใจความได้หรือไม่นั้นอาจพิจารณาจากทักษะต่อไปนี้

1. การจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านและสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริงรายละเอียด ชื่อสถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ
3. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
4. การรู้จักแยกข้อเท็จจริงความคิดเห็นหรือจินตนาการได้
5. การรวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลที่มีอยู่แล้วได้
6. การให้ตัวอย่างประกอบได้
7. การจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้
8. การกล่าวสรุปได้ ฯลฯ

สรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผลการอ่านจับใจความขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการอ่านในแต่ละครั้งว่าต้องการวัดผลประเมินผลพฤติกรรมใดเช่นวัดความรู้ความจำการนำไปใช้ และจะใช้เครื่องมือวัดแบบใดจึงจะเหมาะสม

เครื่องมือวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงเครื่องมือวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ดังนี้

สายสุนีย์ สกกุลแก้ว (2534) ได้กล่าวถึงการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความไว้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) ข้อสอบนี้นำไปให้ผู้เรียนทำเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติ (Norms) แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยข้อความป็นตอน ๆ หรือเรื่องสั้น ๆ ให้ผู้เรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบเรียงจากเรื่องที่ยากไปหายากจำกัดเวลาผู้เรียนจะได้รับคะแนนตามความสามารถของความเข้าใจในการอ่านแบบทดสอบคะแนนจะออกมาในรูปคะแนนดิบ (Raw Score) เปอร์เซ็นไทล์ (Percentile) หรือระดับเกรด (Grade Equivalent)

2. แบบทดสอบชนิดอิงเกณฑ์ (Criterion-referenced Test) ลักษณะของแบบทดสอบนี้จะคล้ายกับแบบแรกคือมีข้อความป็นตอน ๆ หรือเรื่องสั้น ๆ ให้ผู้เรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบแต่จะไม่เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติหรือผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ คะแนนของผู้เรียนขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเกณฑ์ที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำเร็จจากการอ่านนั้นจะอยู่ระหว่างร้อยละ 80 และ 90

เอี่ยมพร โชคสุชาติ (2556) ได้เสนอการวัดความเข้าใจและการประเมินผลการอ่านไว้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความสำคัญแบ่งเป็น 2 ชนิด ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย คือ

1. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) ข้อสอบนี้จะนำไปทดสอบนักเรียนเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติ แบบทดสอบจะประกอบด้วยข้อความป็นตอน ๆ หรือเรื่องสั้น ๆ ให้นักเรียนอ่าน แล้วเลือกคำตอบ เรียงจากเรื่องง่ายไปหายากจำกัดเวลา นักเรียนจะได้รับคะแนนตามความสามารถของความเข้าใจในการอ่านแบบทดสอบคะแนนจะออกในรูปคะแนนดิบ (Raw Score) เปอร์เซ็นไทล์ (Percentile) หรือระดับ (Grade Equivalent)

2. แบบทดสอบชนิดอิงเกณฑ์ (Criterion Reference Test) ข้อสอบนี้มีข้อสอบป็นตอน ๆ หรือป็นเรื่องสั้น ๆ ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบ แต่ไม่มีเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติ หรือกับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ คะแนนของนักเรียนขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ด้านการ

อ่านเกณฑ์ที่ถือว่านักเรียนมีความสำเร็จจากการเรียนอ่านนั้นอยู่ระหว่างร้อยละ 80 และ 90 สรุปได้ว่า การวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สามารถวัดความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น วัดผลและประเมินผลโดยการทดสอบการวัดผลอย่างเป็นทางการอย่างไม่เป็นทางการและการใช้เครื่องมือวัดผลที่เป็นแบบทดสอบรวมทั้งการใช้แบบประเมินค่าและการที่ครูจะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับจุดหมายในการประเมินครั้งนั้น ๆ

Finocchiaro และ Sake (1983) ได้กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความว่า ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมี 3 แบบ ดังนี้

1. แบบทดสอบอัตนัย คือ แบบทดสอบความเรียงโดยให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องี่อ่านโดยเขียนคำตอบเป็นประโยคหรือข้อความยาว ๆ

2. แบบทดสอบปรนัย คือ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ถูกผิด แบบจับคู่หรือแบบเติมคำ

3. แบบทดสอบกึ่งปรนัย คือ แบบทดสอบที่ต้องการคำตอบสั้น ๆ ให้เติมหรือต่อให้สมบูรณ์ให้คะแนนโดยครูประจำชั้นหรือครูผู้ทดสอบที่มีความสามารถในการวัด

สรุปได้ว่า ในการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้ทั้งแบบทดสอบอัตนัยและปรนัยชนิดเลือกตอบ เพื่อประเมินผลการเรียนรู้และความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ดังนี้

จุฬารัตน์ อินทร์อุดม (2561) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่า เป็นวิธีสอนอ่านเป็นระบบ เป็นการอ่านคร่าว ๆ โดยใช้คำถามเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน ลักษณะการสอนเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารเพราะขั้นตอนของการอ่านแบบ SQ4R ประกอบไปด้วย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เป็นการอ่านเพื่อหาสาระ จับใจความสำคัญ และวิเคราะห์จากการอ่านด้วยตนเอง

จิตรลดา อันวงษา (2561) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่า การสอนแบบ SQ4R หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สังเคราะห์มาจากวิธีการสอนอ่านของ ของ ฟรานซิส พี. โรบินสัน (Francis P. Robinson) และวอลเตอร์ พอค (Walter Pauk) ที่นำวิธีที่ใช้ในการสอนอ่าน 6 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ 1. ขั้นสำรวจ (Survey) 2. ขั้นตั้งคำถาม (Question) 3. ขั้นอ่าน

(Read) 4. ชั้นบันทึกคำตอบ (Record) 5. ชั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) 6. ชั้นวิเคราะห์ (Reflect)

กานต์ธิดา แก้วกาม (2557) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่าเป็นวิธีการสอนอ่านอย่างมีขั้นตอน เป็นการสอนอ่านอย่างคร่ำ ๆ โดยใช้คำถามเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายการอ่าน ลักษณะการสอนจะเป็นลักษณะการสอนเพื่อการสื่อสารเพราะในขั้นตอนของการสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ จะประกอบไปด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นการอ่านเพื่อเนื้อหาสาระ มิใช่สนใจที่ตัวภาษา ผู้สอนจึงต้องตระหนักถึงความรู้เดิมของผู้เรียนด้วย

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่าเป็นการอ่านอย่างคร่ำ ๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่ตั้งไว้ ลักษณะการสอนจะเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองแต่ความชำนาญจะขึ้นอยู่กับฝึกฝนและความรู้เดิมของผู้เรียนมีการปูพื้นฐานเดิมให้กับผู้เรียน

รัตนภรณ์ เลิศคำฟู (2547) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่าวิธีการสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ เป็นวิธีการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารถึงแม้การสอนจะเน้นทักษะการอ่าน แต่ผู้สอนจะต้องสอนแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R หมายถึง กระบวนการสอนอ่านอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน และการสรุปใจความจากการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ เช่น นิทาน บทความ บทร้อยกรอง เป็นต้น ซึ่งการสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม
2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
3. ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) ชั้นสำรวจ (Survey)
- 2) ชั้นตั้งคำถาม (Question)
- 3) ชั้นอ่าน (Read)
- 4) ชั้นบันทึกคำตอบ (Record)
- 5) ชั้นเขียนสรุปใจความ (Recite)
- 6) ชั้นวิเคราะห์ (Reflect) และ
4. ชั้นสรุปแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ดังนี้

ศศิธร ไชยเทศ (2555) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R (Survey, Question, Read, Recite, Review, Reflect) พัฒนามาจากการเรียนแบบ SQ3R (Survey, Question, Read, Recite, Review) ซึ่งเป็นแนวคิดของ Robinson (1961) อ้างอิงมาจาก พรนิภา บรรจงมณี, 2548) เป็นวิธีการเรียนรู้ด้านการอ่านที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่เขาสนใจแนวคิดของเรื่องที่เขาอ่านอย่างรวดเร็วจดจำได้ดีและวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ได้เพิ่มขั้นตอนการเขียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในลักษณะของการเขียนสรุปใจความ เป็นวิธีการตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่านของผู้เรียน โดยเขียนสรุปใจความเพียงประโยคเดียว

ซึ่งเป็นการสร้างความคงทนในการจัดการเรียนแบบ SQ4R จะช่วยสร้างนิสัยในการอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้ประโยชน์ คือ เรียนรู้ที่จะจับใจความสำคัญอย่างรวดเร็วเข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันการสอนแบบ SQ4R ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ทักษะโครงสร้างความรู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เพราะโครงสร้างมีหน้าที่ช่วยให้ผู้อ่านค้นหาและเลือกข้อมูลที่ต้องการในการตอบคำถามและยังช่วยตีความเรื่องที่อ่านอีกด้วยหากมีข้อมูลบางส่วนหายไปการใช้โครงสร้างความรู้จะช่วยวิเคราะห์ข้อมูลจากความทรงจำของตนเพื่อทำให้เรื่องราวที่ขาดหายไปสมบูรณ์ขึ้น เทคนิค SQ4R เป็นเทคนิคที่เน้นกลวิธีในการอ่านหลายวิธีมาประกอบกันเพื่อให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้อ่านมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจต่อบทอ่าน วิธีการที่ผู้อ่านอ่านบทอ่านได้อย่างมีความหมายจำเป็นต้องมีกลวิธีความเข้าใจการอ่าน 4 วิธี (Gunning, 1996) ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีเตรียมตัว (Preoperational Strategies) เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านใช้การสำรวจบทอ่าน การคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความคิดที่มีอยู่ในบทอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างใจความสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน รวมไปถึงการสรุปความและการใช้ผังสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic Map) ในการเตรียมตัวให้ผู้อ่านสร้างความหมายต่อบทอ่าน

2. การเพิ่มเติมรายละเอียด (Elaborating) เป็นการเชื่อมโยงหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้จากบทอ่านกับองค์ความรู้เดิมของตนหรือเป็นการนำเอาความรู้เดิมกับสิ่งที่ได้จากบทอ่านมาผสมผสานกันได้เป็นข้อมูลใหม่ การเพิ่มเติมรายละเอียดประกอบไปด้วย การอนุมานการอุปมาอุปไมย การประเมินหรือการอ่านบทอ่านในเชิงวิจารณ์ญาณ

3. การท่องจำ (Rehearsing) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการจำโดยอาศัยการเขียนอย่างคร่าวๆ การเขียนบันทึกย่อ การขีดเส้นใต้ใจความสำคัญ การทดสอบตนเองและการอ่านวิเคราะห์ซ้ำ การเพิ่มเติมรายละเอียดและการท่องจำ เป็นกลวิธีที่มีการใช้ร่วมกัน

4. การตรวจสอบ (Monitoring) เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ถึงในการทำความเข้าใจในการอ่านของตนและความสามารถในการเลือกกลวิธีในการอ่านได้อย่างอัตราความเร็วในการอ่านต่อบทอ่านที่ยาก การตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านและการอภิปรายกันเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการเรียนรู้ด้านการอ่านที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านอย่างรวดเร็วจดจำได้ดี และวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีหลักการ ดังนี้

จิตรลดา อันวงษา (2561) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ SQ4R หมายถึง การออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน โดยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถในการคิดขณะที่อ่าน เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 ขั้นสำรวจ (Survey)
 - 2.2 ขั้นตั้งคำถาม (Question)
 - 2.3 ขั้นอ่าน (Read)
 - 2.4 ขั้นบันทึกคำตอบ (Record)
 - 2.5 ขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite)
 - 2.6 ขั้นวิเคราะห์ (Reflect)
3. ขั้นสรุปและประเมินผล

มยุรฉัตร ฉัตรพุดิษฐ์ (2559) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน โดยเสนอแนะวิธีการอ่านโดยใช้แต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการสำรวจ (Survey) หมายถึง การมองภาพรวมทั้งหมดของบทอ่าน การอ่านสังเกตส่วนสำคัญของบทอ่าน และการหาจุดสำคัญในตอนจบของบทอ่าน ประโยชน์ของการสำรวจนั้นมีอยู่หลายด้าน ดังนั้นการสำรวจทั้งหมดของบทอ่านเป็นสิ่งที่ถูกแนะนำเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามผู้อ่านสามารถสำรวจเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของบทอ่านก็ได้ หากบทอ่านนั้นยาวจนเกินไป เพื่อเป็นการสำรวจบทอ่านขั้นตอนต่อไปนี้เป็นส่วนที่ควรจะทำ การสำรวจ เช่น ชื่อเรื่อง ส่วนนำ เป็นต้น
2. ขั้นการตั้งคำถาม (Questions) ในขั้นนี้เป็นการสร้างคำถามสำหรับแต่ละหัวข้อหลักและหัวข้อย่อยโดยใช้คำต่อไปนี้ which, when, what, why, where, how หรือ who ในการตั้งคำถาม การตั้งคำถามเป็นการพัฒนาความเข้าใจของผู้อ่านและคำถามนั้นสามารถนำไปใช้ในการทบทวนบทอ่าน
3. ขั้นการอ่าน (Reading) ในขั้นการอ่านนี้จะกระตุ้นให้ผู้อ่านอ่านอย่างระมัดระวังสำหรับหนังสือเรียนส่วนใหญ่ผู้อ่านควรอ่านเพียงหนึ่งย่อหน้าและหยุดอ่าน ซึ่งวิธีนี้ทำให้ผู้อ่านสามารถสร้างความเข้าใจในแต่ละย่อหน้าได้ดี

4. **ขั้นจดบันทึก (Record)** การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นการหาใจความสำคัญและการจดจำรายละเอียดสนับสนุน หลังจากผู้อ่านอ่านหนึ่งย่อหน้าอย่างละเอียดแล้วขั้นต่อไปคือขั้นจดบันทึกโดยการใช้การจดบันทึกข้อมูลที่สำคัญ ผู้อ่านสามารถใช้วิธีการจดบันทึก เช่น การขีดเส้นใต้หรือการขีดเน้นข้อความ การจดบันทึกด้านข้างหนังสือหรือการใช้แผนผังความคิด เป็นต้น

5. **ขั้นการจดจำ (Recite)** ก่อนที่ผู้อ่านจะอ่านในย่อหน้าถัดไปผู้อ่านควรหยุดอ่านและใช้ขั้นการจดจำ ขั้นนี้ให้บันทึกใจความสำคัญรวมไปถึงรายละเอียดสนับสนุนและจดจำข้อมูลใหม่ ๆ ที่หามาได้ การสรุปข้อมูลที่อ่านมาควรเขียนลงในบันทึก เปล่งเสียงออกมาและเติมคำตอบจากคำถามให้สมบูรณ์

6. **ขั้นทบทวน (Review)** หลังจากผู้อ่านดำเนินการในขั้นการสำรวจ การตั้งคำถามการอ่านการจดบันทึกและการจดจำแล้ว ขั้นทบทวนเป็นขั้นสุดท้ายซึ่งทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้ เช่นตอบคำถามในส่วนท้ายของบท ตอบคำถามในขั้นตั้งคำถาม ศึกษาและจดจำจากบันทึกที่เขียนในขั้นจดบันทึกหรือการเขียนสรุปความจากบทอ่าน เป็นต้น

ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม (2559) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่า เทคนิคการสอนแบบ SQ4R ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. **กิจกรรมก่อนอ่าน** ชี้นำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง ขั้นที่จัดทำใบบรรยายภาครู้สึกสบายไม่เคร่งเครียดเสนอสิ่งเร้า เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมมาเองหรือผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้เป็นของจริง

2. **กิจกรรมขณะอ่าน** กระทำการสอนตามระบบวิธีการสอนแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ

2.1 **ขั้นสำรวจ (Survey)** ขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนสำรวจเรื่องราวที่ได้อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านขั้นนี้ไม่ควรเวลานานเกินไป

2.2 **ขั้นตั้งคำถาม (Question)** ขั้นที่ผู้สอนควรตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน ผู้เรียนเพื่อฝึกการตอบคำถาม คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว

2.3 **ขั้นอ่าน (Read)** ขั้นการอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียด และในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยแท้จริงและตอบคำถามที่ตั้งไว้

2.4 **ขั้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record)** ขั้นกิจกรรมที่เมื่อผู้เรียนได้คำตอบแล้วก็จะจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นที่ 3 โดยใช้ภาษาของตนเอง เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและสามารถจำคำตอบนั้นได้โดยคำตอบนั้นต้องคงความหมายเดิมของเรื่องเอาไว้

2.5 **ขั้นสรุป** เป็นขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) ขั้นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญซึ่งประกอบด้วยใจความหลักและใจความรอง โดยพยายามใช้ภาษาของตนเองถ้ายังไม่แน่ใจทบทวนหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

2.6 **ขั้นฝึกทักษะ** เป็นขั้นวิเคราะห์ (Reflect) กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่มีความคิดเห็นสอดคล้องหรือเห็นแตกต่างไม่ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์เรื่องที่อ่านทั้งหมด ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนว่าจดจำหรือเข้าใจเรื่องราวได้มากน้อยแค่ไหน หากส่วนไหนที่ยังจดจำไม่ได้ก็กลับไปอ่านซ้ำ และวิเคราะห์ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดที่ชัดเจนและมีความคงทนในการจดจำอีกด้วย

3. **กิจกรรมหลังอ่าน** ขั้นสรุปและประเมินผล หมายถึง เมื่อจบขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R แล้วผู้สอนจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลว่าผู้เรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียนและช่วยผู้เรียนอ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติมให้ทำแบบฝึกมากขึ้น หรือสำหรับผู้เรียนดีก็อาจจะให้แบบฝึกเพื่อเสริมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นอีกก็ได้

พิบูลย์ ตันยบุตร (2557) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีดังนี้

1. **ขั้นเตรียมความพร้อม** จัดกลุ่มผู้เรียนโดยคละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และชี้แจงการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R
2. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่อ่าน เช่น ให้อุปภาพประกอบสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน เกมทางการศึกษา และการใช้คำถาม
3. **ขั้นสอน** เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ

ดังนี้

- 3.1 ผู้เรียนสำรวจ (Survey-S) บทอ่านและอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ
- 3.2 ผู้เรียนตั้งคำถาม (Question-Q) จากบทอ่าน
- 3.3 ผู้เรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Read) และค้นหาคำตอบสำหรับ

คำถามที่ตั้งไว้

3.4 ผู้เรียนจดบันทึก (Record-R) ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้

3.5 ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญ (Recite-R) โดยใช้ภาษาของตนเอง

3.6 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ (Reflect-R) วิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านหากข้อมูลที่สำคัญหยาให้ผู้เรียนกลับไปอ่านซ้ำ

4. ขั้นสรุป ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่านครูตรวจ สอบผลการเรียนรู้ด้วยคำถาม

กานต์ธิดา แก้วกาม (2557) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม จัดกลุ่มผู้เรียนโดยละความสามารถ กลุ่มละ 5-6 คน พร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ และชี้แจงการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะอ่าน เช่น ให้ดูสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน เกมทางการศึกษา การใช้คำถาม

3. ขั้นสอน เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ

3.1 ผู้เรียนสำรวจ (Survey-S) บทอ่าน และอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ

3.2 ผู้เรียนตั้งคำถาม (Question-Q) จากบทอ่าน

3.3 ผู้เรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Read-R) และค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้

3.4 ผู้เรียนจดบันทึก (Record-R) ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้

3.5 ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญ (Recite-R) โดยใช้ภาษาของตนเอง

3.6 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ (Reflect-R) วิเคราะห์ วิจาร์ณบทอ่าน แสดงความคิดเห็น ครูจะวิเคราะห์คำถามและคำตอบที่ได้จากบทอ่าน หากข้อมูลที่สำคัญหายไปให้ผู้เรียนกลับไปอ่านซ้ำ

4. ขั้นสรุป ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่านครูตรวจ สอบผลการเรียนรู้ด้วยคำถาม

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2554) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบ SQ4R ว่ามีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. Survey-S คือ การสำรวจเพื่อให้เห็นภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อดูขอบเขตของเนื้อหาของข้อเขียนนั้นอย่างคร่าว ๆ

2. Question-Q คือ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน การตั้งคำถามในขณะที่อ่านจะช่วยให้เราตั้งใจ และจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่าน

3. Read-R คือ การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้ คำที่พิมพ์ด้วยลักษณะที่แตกต่างไปจากปกติ และภาพประกอบต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่อง เมื่อพบคำตอบที่ต้องการควรทำเครื่องหมายไว้เพื่อให้มองเห็นได้ง่ายแล้วเขียนคำสำคัญไว้ในที่ว่างด้านข้างหรือขอบของ

หนังสือแต่ยังไม่ต้องบันทึกข้อความที่ได้จากการอ่านเพราะอาจต้องอ่านข้อเขียนนั้นซ้ำอีกถ้ายังมีปัญหายังไม่เข้าใจดีพอ

4. Record-R คือ การทบทวนอ่านซ้ำอย่างรอบคอบ ให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 บันทึกเฉพาะส่วนที่สำคัญและจำเป็น เป็นการบันทึกย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

5. Recite-R คือ การเขียนสรุปใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเอง ถ้ามีข้อสงสัยไม่แน่ใจในตอนใดตอนหนึ่งให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

6. Reflect-R คือ การวิเคราะห์ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยใช้เหตุผลสนับสนุนอาจจะทำได้โดยการเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม
2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
3. ขั้นสอน
- 1) ขั้นสำรวจ (Survey) 2) ขั้นตั้งคำถาม (Question) 3) ขั้นอ่าน (Read) 4) ขั้นจดบันทึก (Record) 5) ขั้นสรุปใจความ (Recite) 6) ขั้นวิเคราะห์ (Reflect) และ 4. ขั้นสรุป

แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด

ความหมายของแผนผังความคิด

แผนผังความคิดมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป ได้แก่ แผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) หรือแผนผังการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Web) หรือแผนที่ความคิด (Mind Mapping) หรือผังแผนภาพเนื้อหา (Graphic Representation) แผนผังความคิด ดังแผนภาพประสบการณ์ ดังแผนภาพมโนทัศน์ กรอบมโนทัศน์หรือผังมโนทัศน์ ซึ่งแปลจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Concept Mapping ในที่นี้ผู้วิจัยขอใช้คำว่าแผนผังความคิดโดยมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงแผนผังความคิดไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่าเป็นหนึ่งในหลาย ๆ รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบจัดกรอบมโนทัศน์ว่า “มโนทัศน์” เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Concept ซึ่งมีการกำหนดคำอื่นขึ้นมาในความหมายเดียวกันนี้อีก เช่น ความคิด รวบรวมมโนคติ มโนภาพ สังกัป เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้มีความหมายถึงความคิดความเข้าใจที่สรุปเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดจากการสังเกตหรือการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นแล้วใช้คุณลักษณะคล้ายคลึงกันจัดเข้าเป็นกลุ่มเดียวกันซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจ

สิ่งต่างๆ ได้ง่าย ดังนั้นโน้ตส์จะทำให้เราสามารถจำแนกสิ่งใหม่ๆ และเข้าใจได้รวดเร็วตามประสบการณ์ของเราที่ผ่านมา

ศิริกาญจน์ โกลุสม์ (2551) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดเป็นการแสดงแผนผังมีโนภาพและกระบวนการคิดตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของเรื่องที่กำลังกล่าวอย่างชัดเจน

ทิตินา แคมมณี (2550) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดเป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม โดยใช้เส้น คำ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิตและภาพ แสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้น ๆ

ธัญญา ผลอนันต์ (2543) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดคือ เทคนิคการจดบันทึกที่พัฒนาขึ้นจากความรู้เรื่องสมองและความทรงจำของมนุษย์ แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้ รวบรวม บันทึก และสรุปความรู้ความคิด โดยเริ่มจากความคิดหลักหรือหัวเรื่องแล้ว ยกออกไปเป็นความคิดรองและความคิดย่อย ๆ อย่างเป็นระบบ เป็นการทำงานร่วมกันของสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า การเรียนแบบสร้างแผนผังความคิดเป็นการฝึกให้ผู้เรียนจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตนเพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดเห็นความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดเป็นภาพสามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้ง่าย

บุชาน (Buzan, 1997) ได้ให้ความหมายของแผนผังความคิดไว้ว่า แผนผังความคิดเป็นแผนผังหรือผังภาพประกอบแสดงออกของการคิดรอบทิศทาง ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานที่ตามธรรมชาติของสมองมนุษย์และเป็นทิศทางการแสดงออกด้วยภาพประกอบมีพลังนำไปสู่กุญแจสากลที่จะใช้ไขประตูสู่ศักยภาพของสมอง แผนที่ความคิดนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกแง่มุมของชีวิต ซึ่งทำให้การเรียนรู้ได้รับการพัฒนาและเกิดความคิดที่ชัดเจนขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์

สรุปได้ว่า แผนผังความคิด หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพ มีรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์เป็นการถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ ลงในกระดาษที่อยู่ในรูปแบบแผนผังใยแมงมุม (Spider Map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ แล้วเขียนอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม

รูปแบบของแผนผังความคิด

รูปแบบของแผนที่ความคิดหรือกรอบโน้ตส์ หรือผังมโนทัศน์ หรือผังมโนภาพ มโนมิติ มีผู้นำเสนอไว้มากมาย หลากหลายรูปแบบ สำหรับการนำรูปแบบของแผนที่ความคิดแต่ละรูปแบบมาใช้นั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล องค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูลที่มีความเหมาะสม

กับโครงสร้างของแผนผังความคิดตลอดจนความต้องการของผู้ใช้โดยมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงรูปแบบของแผนที่ความคิดไว้ดังนี้

รุ่งเพชร ต.ศิริวานิช (2550) ได้กล่าวถึงรูปแบบของแผนที่ความคิดไว้ว่า การสร้างผังความคิดโดยยึดหลักการเขียนเป็นหลักการในสร้าง 4 แบบคือ

1. ผังบรรยายลำดับเหตุการณ์ (Narrative Sequential Organization or Sequential Episodic Map) โดยใช้ลูกศรเป็นเครื่องแสดงลำดับเหตุการณ์และเชื่อมโยงเหตุการณ์สนับสนุนในแต่ละกรอบเหตุการณ์

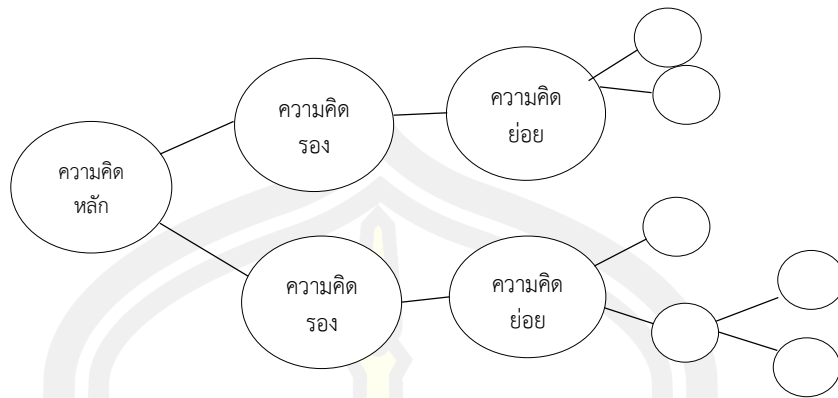
2. ผังแบบพรรณนารายละเอียด (Thematic or Descriptive Map) เป็นผังแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลสถานที่หรือสิ่งของต่าง ๆ โดยมีใจความสำคัญของเรื่องอยู่ตรงกลางโยงความสัมพันธ์จากใจความสำคัญของเรื่องไปสู่หัวข้อสำคัญ (Major Features) ต่างเป็นเส้นตรงและโยงรายละเอียดปลีกย่อยเข้ากับหัวข้อสำคัญ

3. ผังเปรียบเทียบความแตกต่าง (Comparative and Contrastive Map) หัวข้อที่จะเปรียบเทียบอยู่ในกรอบบนสุดโดยโยงลูกศรลงมาสู่กรอบซึ่งแสดงความเหมือน (Sameness) ทางซ้ายมือและลูกศรหยัก ๆ สำหรับกรอบแสดงความแตกต่างทางขวามือจะมีรายละเอียดปลีกย่อยของทั้งสองฝ่ายอยู่ในกรอบด้านข้าง

4. ผังจำแนกประเภท (Classification Map) จะแสดงความสัมพันธ์ของหัวเรื่อง ตัวอย่างและรายละเอียดสนับสนุนโดยหัวเรื่องที่กำลังกล่าวถึงจะอยู่ในกรอบบนสุดส่วนตัวอย่างหรือหัวข้อที่จำแนกและรายละเอียดสนับสนุนจะอยู่ในกรอบใต้หัวเรื่อง

กมลเนตร คำไสย์ (2549) ได้เสนอรูปแบบของผังความคิดไว้ 7 แบบ ดังนี้

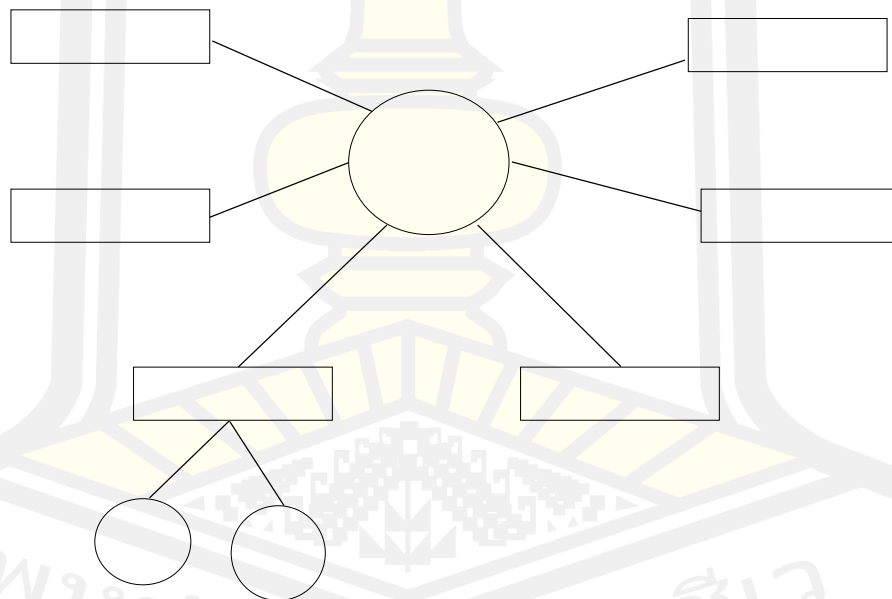
1. ผังความคิดรวบยอด (Concept Map) ทำได้โดยเขียนความคิดรวบยอดไว้ข้างบนหรือตรงกลางแล้วลากเส้นให้สัมพันธ์กับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงมาหรือความคิดที่ละเอียดซับซ้อนยิ่งขึ้น ดังภาพประกอบ 1

ที่มา : กมลเนตร คำไสย (2549)

ภาพประกอบ 1 ผังความคิดรวบยอด

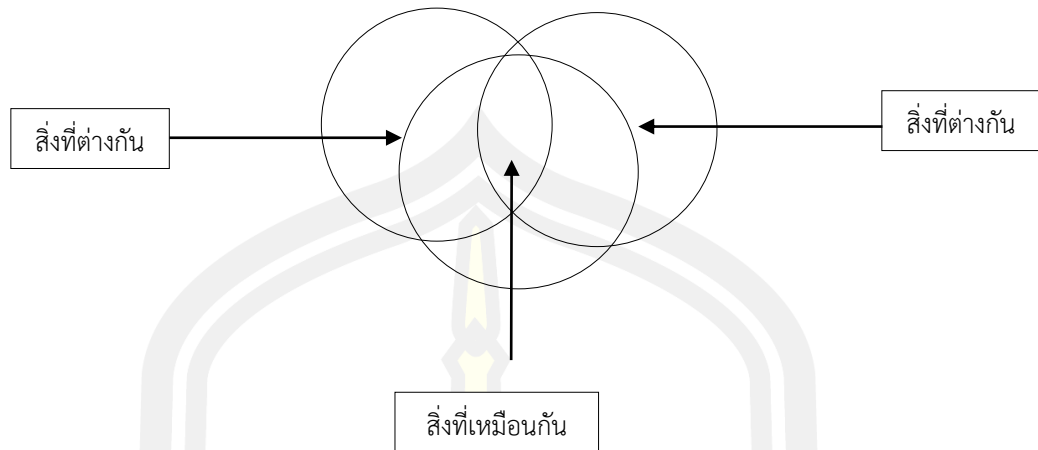
2. ผังใยแมงมุม (Spider Map) ทำได้โดยเขียนความคิดรวบยอดที่สำคัญไว้กึ่งกลางแล้วเขียนคำ อธิบายบอกลักษณะของความคิดรวบยอดอื่น ๆ ไปด้วย ดังภาพประกอบ 2

ที่มา : กมลเนตร คำไสย (2549)

ภาพประกอบ 2 ผังใยแมงมุม

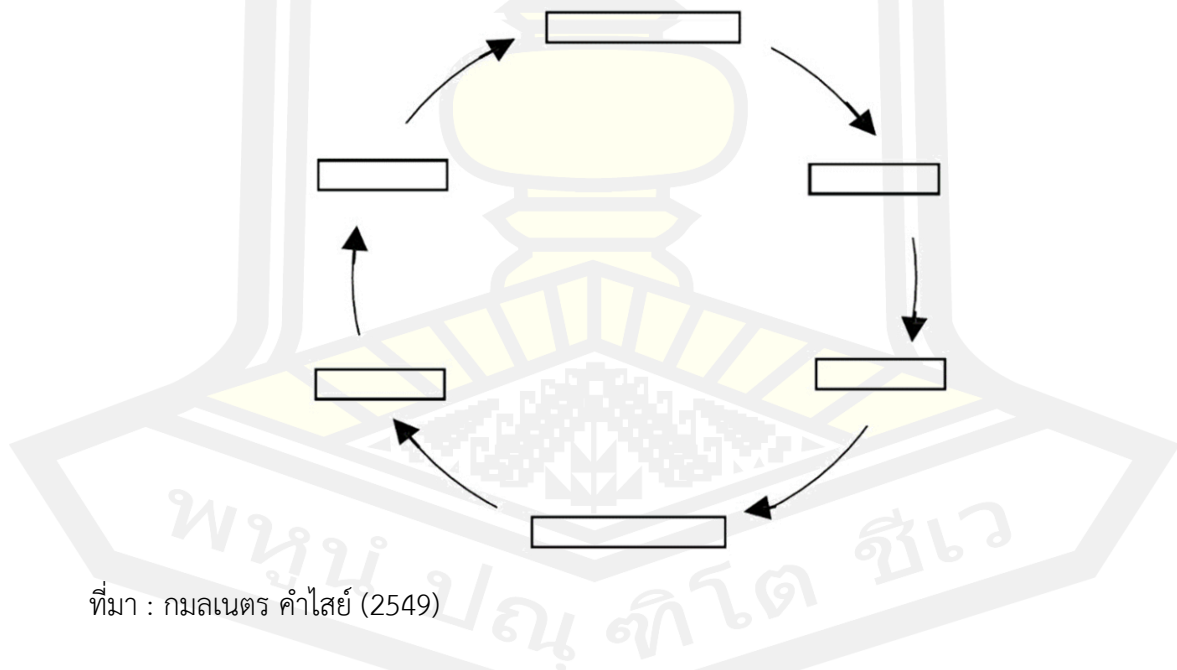
3. ผังความคิดรูปวงกลมทับเหลื่อม (Overlapping SQ4Rles Map) เป็นการเขียนเพื่อนำเสนอสิ่งที่เหมือนกันและความแตกต่าง ดังภาพประกอบ 3

ที่มา : กมลเนตร คำไสย (2549)

ภาพประกอบ 3 ผังความคิดรูปวงกลมทับเหลื่อม

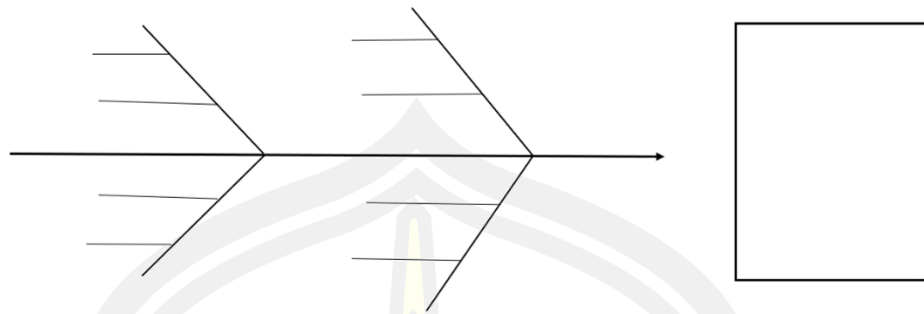
4. ผังวงจร (SQ4Rle map) เป็นการเขียนผังความคิดเพื่อเสนอขั้นตอนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์เรียงลำดับเป็นวงกลม ดังภาพประกอบ 4

ที่มา : กมลเนตร คำไสย (2549)

ภาพประกอบ 4 ผังวงจร

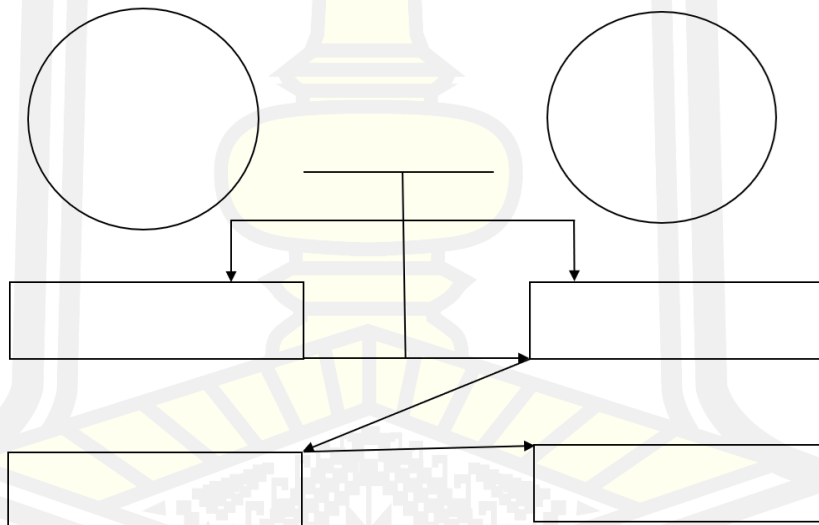
5. ผังก้างปลา (Fishbone Map) เป็นการเขียนผังโดยกำหนดประเด็นหรือเรื่องแล้วเสนอสาเหตุและผลต่างในแต่ละด้าน ดังภาพประกอบ 5

ที่มา : กมลเนตร คำไสย์ (2549)

ภาพประกอบ 5 ฟังก์ชันปลา

6. ฟังก์ชันแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่ม (Two-group Interaction Map) เป็นการเขียนเพื่อเสนอวัตถุประสงค์การกระทำและการตอบสนองของกลุ่มสองกลุ่มที่ขัดแย้งหรือแตกต่างกัน ดังภาพประกอบ 6

ที่มา : กมลเนตร คำไสย์ (2549)

ภาพประกอบ 6 ฟังก์ชันแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่ม

7. ฟังก์ชันตารางเปรียบเทียบ (Compare Table Map) เป็นการเขียนตารางเพื่อเปรียบเทียบสองสิ่งในประเด็นที่กำหนด ดังภาพประกอบ 7

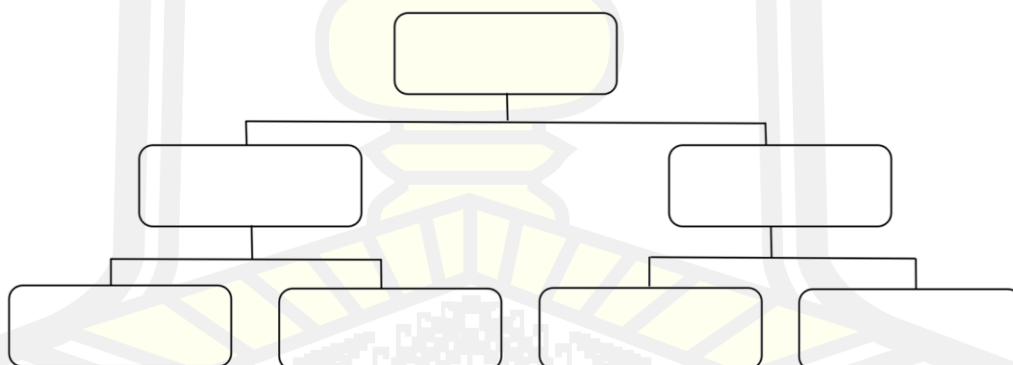
สิ่งที่เปรียบเทียบ	กลางสาด	ลองกอง
ส่วนประกอบ		
รส		
เปลือก		
ลักษณะผล		

ที่มา : กมลเนตร คำไสย (2549)

ภาพประกอบ 7 ผังตารางเปรียบเทียบ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545) กล่าวถึง การสร้างแผนผังความคิดว่าเป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นผัง สามารถนำไปใช้ได้หลายลักษณะ เช่น

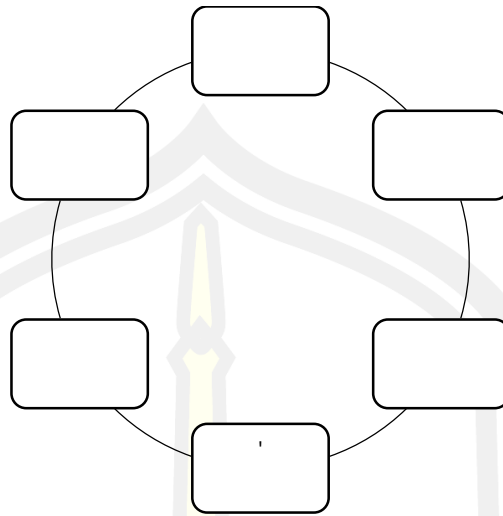
1. แผนผังแบบกิ่ง (Branching Map) นำเสนอโดยการเขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ข้างบนหรือตรงกลาง แล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไป ตามลำดับ ดังภาพประกอบ 8

ที่มา : วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545)

ภาพประกอบ 8 แผนผังแบบกิ่ง

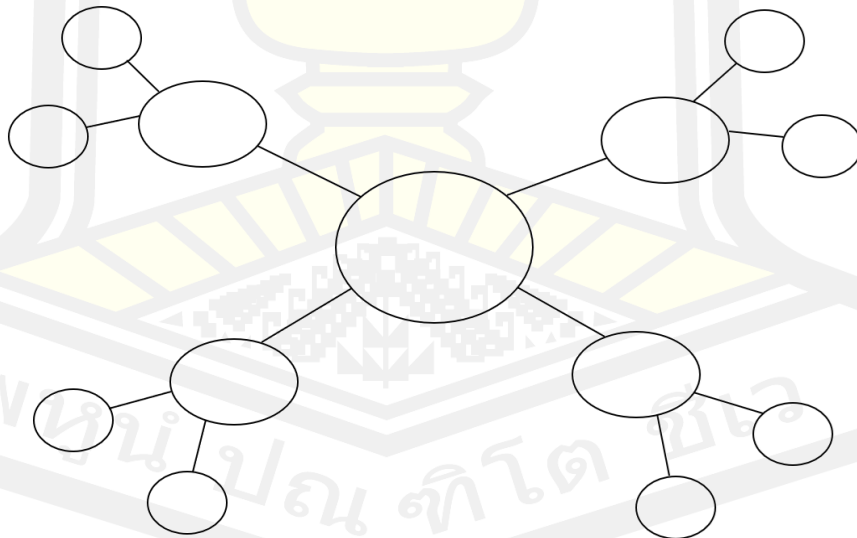
2. แผนผังวงจร (SQ4Rle Map) นำเสนอโดยการเขียนเป็นแผนผังเพื่อเสนอความสำคัญเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเรียงลำดับเป็นวงกลม ดังภาพประกอบ 9

ที่มา : วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545)

ภาพประกอบ 9 แผนผังวงจร

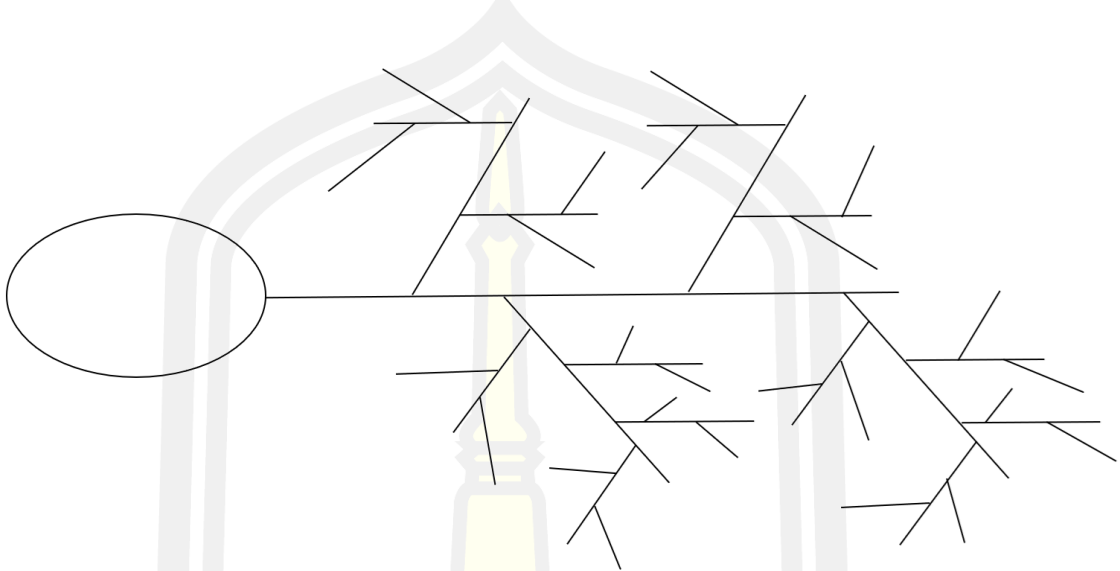
3. แผนผังใยแมงมุม (Spider Map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษแล้วเขียนอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม ดังภาพประกอบ 10

ที่มา : วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545)

ภาพประกอบ 10 แผนผังใยแมงมุม

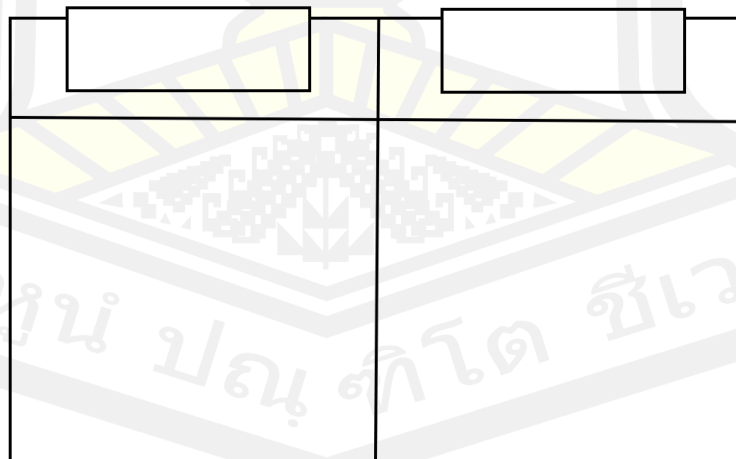
4. แผนผังแบบก้างปลา (Fishbone Map) นำเสนอโดยเขียนประเด็นหรือเรื่องหลักแล้วเสนอสาเหตุและผลงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังภาพประกอบ 11

ที่มา : วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545)

ภาพประกอบ 11 แผนผังแบบก้างปลา

5. แผนผังตารางเปรียบเทียบ (Compare Table Map) เสนอโดยการเขียนเป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องในประเด็นที่กำหนด ดังภาพประกอบ 12

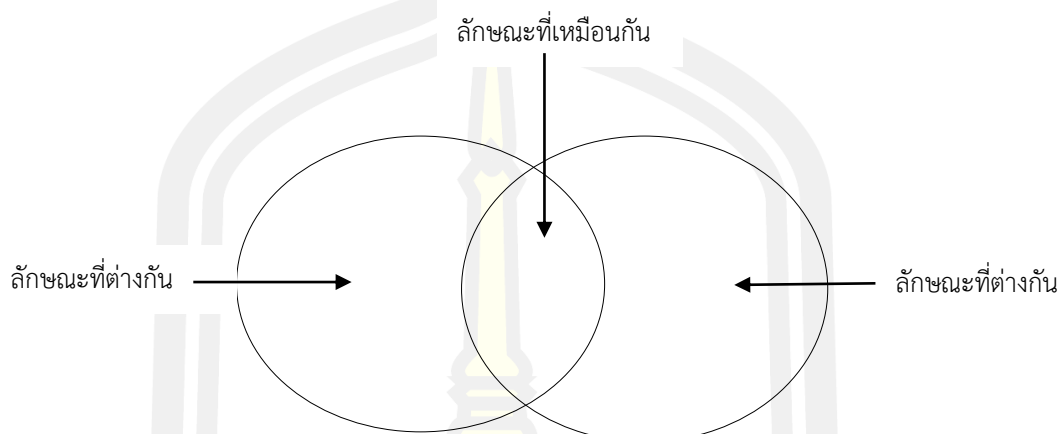

ที่มา : วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545)

ภาพประกอบ 12 แผนผังตารางเปรียบเทียบ

6. แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อมกัน (Overlapping SQ4Rle Map)

เสนอการเปรียบเทียบสองสิ่งหรือเรื่องที่มีลักษณะเหมือนกันและต่างกัน ดังภาพประกอบ 13

ที่มา : วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545)

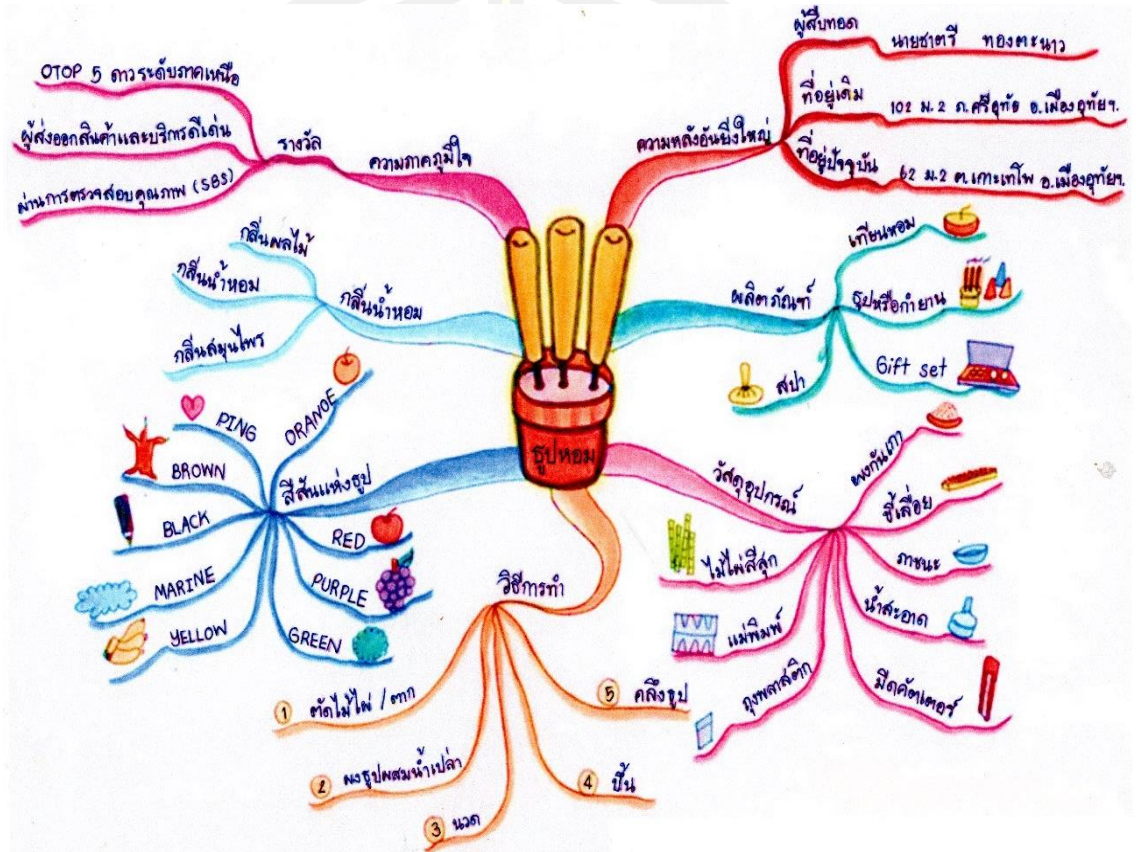
ภาพประกอบ 13 แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อมกัน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552) ได้นำเสนอรูปแบบกรอบมโนทัศน์บางรูปแบบที่เห็นว่าผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและเกิดประโยชน์ โดยมีลักษณะที่หลากหลาย ดังนี้

1. ผังมโนทัศน์หรือผังมโนภาพ (Concept Map)
2. แผนผังความคิด (Mind Mapping)
3. แผนผังใยแมงมุม (Web Diagram หรือ Spider Map)
4. แผนภูมิโครงสร้างต้นไม้ (Tree Structure)
5. แผนภูมิเวนน (Venn Diagram)
6. แผนภูมิขั้นบันได (Descending Ladder หรือ Time Ladder Map)
7. แผนภาพวงจร แผนภูมิแบบวัฏจักร (Cycle Graph)
8. แผนผังการดำเนินงาน (Flowchart Diagram)
9. แผนภาพหรือแผนรูปแสดงความสัมพันธ์ (Matrix Diagram)
10. แผนภูมิ หรือแผนผังก้างปลา (Fishbone Map)
11. แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่างๆ (Interval Graph or Time Line)
12. แผนภาพแสดงลำดับเหตุการณ์ (Order Graph or Event Chain)

13. แผนผังแสดงความสัมพันธ์แบบจำแนกประเภท (Classification Map)

โทนี บูซาน (Tony Buzan, 1997) ได้สร้างรูปแบบของแผนผังความคิดเป็นลักษณะ กิ่งที่แตกแขนงความคิดออกรอบทิศทางไร้ขอบเขต ดังภาพประกอบ 14

ที่มา : Tony Buzan (1997)

ภาพประกอบ 14 แผนผังความคิดตามแนวคิด Tony Buzan

สรุปได้ว่า รูปแบบของแผนผังความคิดมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในแต่ละรูปแบบนั้นก็ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญในการสร้างงานในแต่ละลักษณะนั้น ๆ และมีการเรียนชื่อที่แตกต่างกัน เช่น แผนผังความคิด แผนผังความคิด ผังมโนทัศน์ แผนผังมโนมิติ แผนผังใยแมงมุม แผนผังก้างปลา เป็นต้น ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดตามรูปแบบของ วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2545) รูปแบบแผนผังใยแมงมุม (Spider Map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษแล้วเขียนอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม ดังภาพประกอบ 10 ซึ่งนำไปผสมผสานในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสอน

ขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิด

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิดไว้ดังนี้

ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. วางกระดาษเปล่าตามแนวนอน เริ่มจากกลางหน้าเพราะจะช่วยให้สมองของนักเรียนมีอิสระในการคิดแผ่ขยายแขนงกิ่งออกไปได้ทุกทิศทางและแสดงออกได้อย่างอิสระตามธรรมชาติ
2. ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนประเด็นหลัก/หัวเรื่องที่เป็นแกนกลางของเรื่อง
3. ใช้สีสันทึบให้ทั่วทั้งแผ่น
4. เชื่อมโยงกิ่งแก้วซึ่งเป็นประเด็นสำคัญๆเข้ากับแก่นแกนที่เป็นภาพอยู่ตรงกลาง และเชื่อมกิ่งก้อยหรือความคิดย่อย ๆ แดงแขนงออกจากกิ่งแก้วออกไปเป็นชั้นที่ 2 และข้อที่ 3 ตามลำดับ
5. วาดกิ่งที่มีลักษณะเป็นเส้นโค้งแทนที่จะเขียนเป็นเส้นตรง
6. ใช้คำมูล เพียงคำเดียวที่สะท้อนใจความหรือประเด็นสำคัญ ๆ เท่านั้น และหนึ่งคำมูลต่อหนึ่งกิ่งเท่านั้น
7. ใช้รูปภาพ ประกอบให้ทั่วทั้งแผนผังความคิด ภาพทุก ๆ ภาพก็เหมือนกับแก่นแกนมีความหมายเท่ากับคำพ้องคำ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิดไว้ว่า หลักการสร้างแผนผังความคิด มีดังนี้

1. เริ่มด้วยภาพสีตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษภาพ ๆ เดียวมีคำว่าพ้องคำ และยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และยังเพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย
2. ใช้ภาพให้มากที่สุดเพื่อเป็นการช่วยการทำงานของสมองดึงดูดยอดสายตา และช่วยในการจำ
3. ควรเขียนคำสำคัญบรรจงใหญ่ ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะให้ภาพประกอบชัดเจน สะดุดตา อ่านง่ายและก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่าการใช้เวลาเพิ่มอีกเล็กน้อยในการเขียนตัวให้ใหญ่จะทำให้อ่านง่าย ชัดเจน จะช่วยให้ประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง
4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้นและแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้แผนผังความคิดมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ
5. คำสำคัญควรจะมีลักษณะเป็นหน่วยโดยคำสำคัญ 1 คำ ต่อ 1 เส้น จะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงคำอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ เปิดทางให้แผนผังความคิดคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

6. ระบายสีให้ทั่วแผนผังความคิดเพราะสีจะช่วยยกระดับความจำ เพลินตา กระตุ้นสมองซีกขวา

7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้หัวใจอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้อย่ามัวคิดว่าจะเขียนลงตรงไหนดีหรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไปเพราะล้วนแต่จะทำให้งานล่าช้าอย่างน่าเสียดาย

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิดไว้ว่า ขั้นตอนการทำแผนผังความคิดมีดังนี้

1. กำหนดคำถามให้ผู้เรียนคิด
2. ให้ผู้เรียนระดมพลังสมองเพื่อหาสิ่งที่ผู้เรียนคิด
3. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลางแล้วแตกสาขาออกมาเป็นความคิดรวบยอดย่อยตามลักษณะของความคิด
4. ลากเส้นเชื่อมโยงในแต่ละความคิดรวบยอด โดยความคิดรวบยอดที่สำคัญจะอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางมากกว่าความคิดรวบยอดที่สำคัญน้อยลงไปจะอยู่ห่างจุดศูนย์กลางออกไปเรื่อย ๆ
5. ลากเส้นเชื่อมโยงให้เหมาะสม แต่ละเส้นต้องเชื่อมโยงต่อกับเส้นอื่น ๆ
6. คำต่าง ๆ ควรมีลักษณะเป็นหน่วย เช่น หนึ่งคำต่อหนึ่งเส้นจะช่วยให้แต่ละคำสามารถเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น
7. ใช้สีช่วยในการจดจำและจุดประกายความคิดสร้างสรรค์
8. ใช้ลูกศรช่วยแสดงให้เห็นว่าแนวคิดต่างๆมีความเชื่อมโยงกัน
9. ใช้เครื่องหมายแสดงการเชื่อมโยงมิติอื่นๆ
10. ใช้รูปทรงเรขาคณิต แสดงขอบเขตของคำที่มีลักษณะของคำใกล้เคียงกัน

Tony Buzan (1997) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิดไว้ว่าขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิดมีขั้นตอนการสร้าง การนำไปใช้และรูปแบบดังนี้

1. เริ่มเขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์หรือหัวข้อเรื่องตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ซึ่งควรใช้กระดาษชนิดไม่มีเส้นและวางกระดาษตามแนวนอนควรเป็นภาพสี่
2. เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์หลักหรือหัวข้อเรื่องกระจายออกไปรอบมโนทัศน์หลัก
3. เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไปเรื่อย ๆ โดยเขียนข้อความไว้บนเส้นแต่ละเส้น
4. ใช้ภาพสื่อความหมายให้มากที่สุด
5. เขียนหรือพิมพ์ด้วยตัวบรรจงขนาดใหญ่
6. เขียนคำที่มีลักษณะเป็นหน่วย เป็นคำหรือข้อความที่มีความหมายในตัวเอง

7. เขียนคำเหนือเส้นแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ

8. ระบายสีให้ทั่วแผนผังความคิด

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิด มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่ต้องการนำเสนอ
2. เลือกรูปแบบแผนผังความคิด
3. วางกระดาษลงในแนวตั้งหรือแนวนอน ควรใช้กระดาษที่ไม่มีเส้น
4. วาดภาพเพื่อใส่หัวข้อหลักไว้ตรงกลางหน้ากระดาษ
5. ลากเส้นเชื่อมโยงแล้ววาดภาพเพื่อใส่หัวข้อรองแล้วลากเส้นเชื่อมโยงไปยัง

หัวข้อที่เกี่ยวข้องกันไปเรื่อย ๆ จนครบ

6. ใช้สีในการวาดภาพและลากเส้นเชื่อมโยงเพื่อความสวยงาม

7. ใช้คำที่สั้น กระชับ มีใจความสมบูรณ์

การให้คะแนนแผนผังความคิด

มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้หลักการหรือแนวทางการให้คะแนนแผนผังความคิดไว้ดังนี้

กัณฑ์ คำหอมกุล (2548) ได้กล่าวว่า หลักการให้คะแนนแผนผังความคิดไว้ว่าการให้คะแนนผังความคิด มีหลักดังนี้

1. นับความสัมพันธ์ทั้งหมดที่สมเหตุสมผลและให้คะแนนความสัมพันธ์ละ 1 คะแนน
2. นับจำนวนของการเรียงลำดับชั้นการให้คะแนนลำดับชั้นนำตัวเลขตัวใดมาคูณกับลำดับชั้นนั้นขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้สอนไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ซึ่งโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 3-10 เท่าของความสัมพันธ์และนำมาคูณกับจำนวนลำดับชั้นของผู้เรียนสร้างขึ้นที่มีแขนงสาขามากที่สุดมานับเป็นจำนวนลำดับชั้นและจะไม่ให้คะแนนถ้ามีการจัดลำดับชั้นไม่ชัดเจน
3. การเชื่อมโยงระหว่างสายของมโนคติที่แสดงความสัมพันธ์อย่างสมเหตุสมผลจะให้คะแนน 2-10 เท่า ของคะแนนที่ให้ในแต่ละระดับคูณด้วยจำนวนความสัมพันธ์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสายของมโนคติ
4. ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างมโนคติที่เป็นเหตุการณ์หรือวัตถุที่อยู่ในแผนผังความคิดเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจถูกต้องและให้คะแนนเช่นเดียวกับความสัมพันธ์อื่น ๆ คือ 1 คะแนน หรืออาจจะให้ครึ่งคะแนนก็ได้ เพราะทำได้ง่ายกว่าการหาความสัมพันธ์เกณฑ์การให้คะแนนผังความคิด มีดังต่อไปนี้

4.1 ประพจน์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง 2 มโนคติ ที่เชื่อมกัน

โดยใช้คำเชื่อมและทำให้ประพจน์สมเหตุสมผล จะได้ 1 คะแนน

4.2 การจัดลำดับมโนคติที่อยู่รองลงมาจะได้คะแนน 5 คะแนน ของทุกระดับ
ที่จัดลำดับได้สมเหตุสมผล

4.3 การเชื่อมข้ามสายของมโนคติ การเชื่อมระหว่างชุดของมโนคติแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จึงควรได้รับคะแนนพิเศษ ถ้าความสัมพันธ์ถูกต้องจะได้
10 คะแนน

4.4 ตัวอย่าง ไม่ว่าจะเป็นอย่างวัตถุหรือเหตุการณ์จะให้คะแนนตัวอย่างละ
1 คะแนน

5. เกณฑ์การให้คะแนนอาจสร้างขึ้นมาได้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่นำมาสร้างแผนผัง
ความคิดอาจแบ่งคะแนนออกเป็นส่วน ๆ และนำมาเปรียบเทียบกันโดยทำเป็นคะแนนร้อยละ
ผู้เรียนบางคนอาจทำได้ดีกว่าคะแนนที่ตั้งไว้ ทำให้ได้คะแนนมากกว่า 100 % ดังตัวอย่างในการให้
คะแนนแผนผังความคิดที่เสนอไว้ซึ่งมีเกณฑ์การคิดคะแนน ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแผนผังความคิด

รูปแบบการนำเสนอแผนผังความคิด	คะแนน
ความสัมพันธ์	14
ลำดับชั้น 4 x 5	20
เชื่อมข้ามสาย 10 x 2	20
ตัวอย่าง 4 x 1	4
รวม	58

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้กล่าวว่า หลักการให้
คะแนนแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. มโนทัศน์ที่เชื่อมโยงกันในผังมโนทัศน์ซึ่งสร้างได้ถูกต้องควรกำหนดให้คะแนน
1 มโนทัศน์ ต่อ 1 คะแนน และถ้ามีการยกตัวอย่างหรือเหตุการณ์ประกอบมโนทัศน์ก็ควรให้คะแนน
เพิ่มขึ้นด้วย

2. การจัดลำดับขั้นตอนของการเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์ได้ถูกต้องควรกำหนด
คะแนนแต่ละชั้นอยู่ในช่วง 3-5 คะแนน

3. การเชื่อมโยงมโนทัศน์ระหว่างกลุ่มคำหรือใช้คำที่กำกับการเชื่อมโยงได้ถูกต้อง แสดงว่าผู้เรียนสามารถคิดได้อย่างซับซ้อนมากขึ้น จึงควรกำหนดคะแนนเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มมโนทัศน์เป็น 5-10 คะแนน

ทรัพย์สินทวิ อภิญาวาท (2543) ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแผนผังมโนมติไว้

3 เกณฑ์ ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 3 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแผนผังมโนมติ

เกณฑ์ที่	รูปแบบ	เกณฑ์การให้คะแนน				
		5	4	3	2	1
1. มโนมติสำคัญและมโนมติทั่วไป	ก	มีการนำเสนอ มโนมติจาก บัญชีคำ คิด เป็นจำนวน ร้อยละ 90 หรือมากกว่า และมีจุดเน้น มโนมติชัดเจน	มีการนำเสนอ มโนมติจาก บัญชีคำ คิด เป็นจำนวน ร้อยละ 80 หรือมากกว่า และมีจุดเน้น มโนมติชัดเจน	มีการนำเสนอ มโนมติจาก บัญชีคำ คิด เป็นจำนวน ร้อยละ 70 หรือมากกว่า และมีจุดเน้น มโนมติชัดเจน	มีการนำเสนอ มโนมติจาก บัญชีคำ คิด เป็นจำนวน ร้อยละ 60 หรือมากกว่า และมีจุดเน้น มโนมติชัดเจน	มีการนำเสนอ มโนมติจาก บัญชีคำ คิด เป็นจำนวน ร้อยละ 50 หรือมากกว่า และมีจุดเน้น มโนมติชัดเจน
	ข	มีการนำเสนอ มติอื่นๆ นอกเหนือจาก บัญชีคำแต่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่นำเสนอคิดเป็น ร้อยละ 50 หรือมากกว่า	มีการนำเสนอ มติอื่นๆ นอกเหนือจาก บัญชีคำแต่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่นำเสนอคิดเป็น ร้อยละ 40 หรือมากกว่า	มีการนำเสนอ มติอื่นๆ นอกเหนือจาก บัญชีคำแต่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่นำเสนอคิดเป็น ร้อยละ 30 หรือมากกว่า	มีการนำเสนอ มติอื่นๆ นอกเหนือจาก บัญชีคำแต่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่นำเสนอคิดเป็น ร้อยละ 20 หรือมากกว่า	มีการนำเสนอ มติอื่นๆ นอกเหนือจาก บัญชีคำแต่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่นำเสนอคิดเป็น ร้อยละ 10 หรือมากกว่า

ตาราง 3 (ต่อ)

เกณฑ์ที่	รูปแบบ	เกณฑ์การให้คะแนน				
		5	4	3	2	1
2. การเชื่อมโยงอย่างมีความหมาย	ค	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติ 2 มติ แสดง ด้วยคำเชื่อมที่สำคัญความหมายของคำที่ใช้เป็นคำเชื่อมชัดเจนสมเหตุสมผล ประมาณ ร้อยละ 90	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติ 2 มติ แสดง ด้วยคำเชื่อมที่สำคัญ ความหมายของคำที่ใช้เป็นคำเชื่อมชัดเจนสมเหตุสมผล ประมาณ ร้อยละ 80	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติ 2 มติ แสดง ด้วยคำเชื่อมที่สำคัญ ความหมายของคำที่ใช้เป็นคำเชื่อมชัดเจนสมเหตุสมผล ประมาณ ร้อยละ 70	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติ 2 มติ แสดง ด้วยคำเชื่อมที่สำคัญ ความหมายของคำที่ใช้เป็นคำเชื่อมชัดเจนสมเหตุสมผล ประมาณ ร้อยละ 60	ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติ 2 มติ แสดง ด้วยคำเชื่อมที่สำคัญ ความหมายของคำที่ใช้เป็นคำเชื่อมชัดเจนสมเหตุสมผล ประมาณ ร้อยละ 50 หรือน้อยกว่า (ขาดคำเชื่อมที่เป็นไปได้มากมาย)
3. รูปแบบโดยรวมในแต่ละส่วนของผังมีความหมาย	จ	ผังจะแสดงนัยสำคัญและความหมาย เชื่อมระหว่างส่วนหนึ่งกับส่วนอื่นๆ ในแนวตั้ง ประมาณ ร้อยละ 90 หรือมากกว่า	ผังจะแสดงนัยสำคัญและความหมาย เชื่อมระหว่างส่วนหนึ่งกับส่วนอื่นๆ ในแนวตั้ง ประมาณ ร้อยละ 80 หรือมากกว่า	ผังจะแสดงนัยสำคัญและความหมาย เชื่อมระหว่างส่วนหนึ่งกับส่วนอื่นๆ ในแนวตั้ง ประมาณ ร้อยละ 70 หรือมากกว่า	ผังจะแสดงนัยสำคัญและความหมาย เชื่อมระหว่างส่วนหนึ่งกับส่วนอื่นๆ ในแนวตั้ง ประมาณ ร้อยละ 60 หรือมากกว่า	ผังจะแสดงนัยสำคัญและความหมาย เชื่อมระหว่างส่วนหนึ่งกับส่วนอื่นๆ ในแนวตั้ง ประมาณ ร้อยละ 50 หรือน้อยกว่า

ตาราง 3 (ต่อ)

เกณฑ์ที่	รูปแบบ	เกณฑ์การให้คะแนน				
		5	4	3	2	1
	ฉ	ผังจะแสดงการ แตกสาขาทั้ง แนวตั้งและ แนวราบอย่างมี ความหมาย มีโนมตีและ ตัวอย่างมี ความสัมพันธ์ กันประมาณ ร้อยละ 90 หรือมากกว่า	ผังจะแสดงการ แตกสาขาทั้ง แนวตั้งและ แนวราบอย่างมี ความหมาย มีโนมตีและ ตัวอย่างมี ความสัมพันธ์ กันประมาณ ร้อยละ 80 หรือมากกว่า	ผังจะแสดงการ แตกสาขาทั้ง แนวตั้งและ แนวราบอย่างมี ความหมาย มีโนมตี และ ตัวอย่างมี ความสัมพันธ์ กันประมาณ ร้อยละ 70 หรือมากกว่า	ผังจะแสดง การแตกสาขา ทั้งแนวตั้ง และแนวราบ อย่างมี ความหมาย มีโนมตีและ ตัวอย่างมี ความสัมพันธ์ กันประมาณ ร้อยละ 60 หรือมากกว่า	ผังจะแสดงการ แตกสาขาทั้ง แนวตั้งและ แนวราบอย่าง มีความหมาย มีโนมตีและ ตัวอย่างมี ความสัมพันธ์ กันประมาณ ร้อยละ 50 หรือน้อยกว่า

ประโยชน์ของแผนผังความคิด

มีนักวิชาการและนักการศึกษากล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดดังนี้

ทิตานา แชมมณี (2550) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ว่า ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบอยู่ในรูปแบบที่อธิบายให้เข้าใจ และจดจำได้ง่ายสามารถแสดงออกของความคิดที่สามารถมองเห็น และอธิบายได้อย่างเป็นระบบชัดเจน

ปรียา สุขเจริญ (2549) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ดังต่อไปนี้

1. ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาหรืองานต่าง ๆ ที่จะทำ
2. ใช้ในการเสนอประเด็นต่าง ๆ ในการระดมพลังสมอง
3. ใช้ในการสรุปหรือสร้างองค์ความรู้
4. ช่วยจัดระบบความคิดของผู้อื่น
5. ช่วยให้เห็นภาพรวมของเรื่องที่กำลังศึกษา
6. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น การแสวงหาความคิดใหม่การเขียน

เรียงความ

7. ใช้ในการจดบันทึกความรู้ที่ได้จากการฟังบรรยาย การเรียน การอบรมสัมมนา

8. ใช้ในการบันทึกความรู้ที่ได้จากการอ่านหรือการฟัง
9. ใช้เป็นโน้ตย่อสำหรับการพูดหรือการนำเสนอต่อที่ประชุม
10. ใช้สำหรับการวางแผนในการแสวงหาความรู้การทำงาน
11. ใช้วิเคราะห์ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องคิดหาทางแก้ปัญหา
12. ใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง
13. ใช้ในการช่วยตัดสินใจจากทางเลือกหลาย ๆ ทางที่วิเคราะห์แล้ว

Buzan (1997) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. การเรียนการศึกษาและการเตรียมตัวสอบสามารถใช้ความคิดแผ่นเดียว

สรุปสาระสำคัญที่เรียนทำให้เข้าใจง่ายไม่เครียดการเรียนสนุกสนาน

2. ผังความคิดช่วยให้คิดได้หลากหลายสร้างสรรค์มีชีวิตชีวาจากเริ่มคิดไปจนถึง

หยุดคิด

3. การพูดในที่สาธารณะผังความคิดจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นไม่หลงลืมประเด็น
4. ผังความคิดช่วยในการคิดวิเคราะห์ปัญหาประเมินทางเลือก
5. ผังความคิดช่วยให้เกิดความสนใจสร้างสมาธิการสั่นไหวความสนุกสนาน

ความรวดเร็วสี่สัปดาห์

6. ผังความคิดช่วยในการจำและฟื้นความจำเพราะสี่สัปดาห์และคำสำคัญมีการป้อน

ข้อมูลโยงกันตามขอบเขตเข้าสู่สมองทำให้สามารถจำและเรียกความจำได้ดี

7. ผังความคิดช่วยในการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังและยังช่วยบริหารเวลา

ของเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องจำ

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของแผนผังความคิด มีดังนี้ ช่วยในเรื่องการจัดระเบียบความคิด สามารถนำสิ่งที่จำเอาไว้ออกมาใช้ได้ง่าย ช่วยเรื่องการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ แก้ปัญหา การตัดสินใจ ช่วยเรื่องการจำได้ง่ายขึ้นจำเป็นระบบ ช่วยให้เชื่อมโยงข้อมูลความคิดได้มากขึ้นและฟื้นความจำได้ดีขึ้น ช่วยในการจดบันทึก คำบรรยายการสอนในชั้นเรียนด้วยวิธีที่ง่ายและรวดเร็ว ช่วยทำความเข้าใจ เนื้อหาบทเรียนที่ยากให้เห็นทั้งภาพรวมและเชิงลึก ช่วยสรุป - ย่อ สิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้ในรูปแบบที่รวดเร็วเช่น หนังสือเรียน บทสนทนา สัมภาษณ์ การประชุม ข่าวทีวี วิทยู หนังสือพิมพ์ และช่วยเรื่องการประหยัดเวลาการเรียนรู้ การจด และการจำ ให้ง่าย สะดวก สนุกและรวดเร็ว

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด และได้นำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ของ พิบูลย์ ตันยบุตร (2557) และได้นำแผนผังความคิดของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545) รูปแบบแผนผังใยแมงมุม มาผสมผสานในขั้นที่ 3 ขั้นสอน ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม จัดกลุ่มผู้เรียนโดยความสามารถ กลุ่มละ 3-4 คน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และชี้แจงการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R
2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะอ่าน เช่น ให้ดูภาพประกอบสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน เกมทางการศึกษา และการใช้คำถาม
3. ขั้นสอน เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ ดังนี้
 - 3.1 ผู้เรียนสำรวจ (Survey-S) บทอ่าน และอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ
 - 3.2 ผู้เรียนตั้งคำถาม (Question-Q) จากบทอ่าน
 - 3.3 ผู้เรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Read) และค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้
 - 3.4 ผู้เรียนจดบันทึก (Record-R) ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้
 - 3.5 ให้ผู้เรียนสรุปใจความ (Recite-R) โดยใช้ภาษาของตนเอง
 - 3.6 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ (Reflect-R) วิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน หากข้อมูลที่สำคัญทำให้ผู้เรียนกลับไปอ่านซ้ำ
4. ขั้นสรุป ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่าน ครูตรวจสอบผลการเรียนรู้ด้วยคำถาม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดเป็นกระบวนการอ่านที่ผู้อ่านต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน ผู้เรียนสามารถจับใจความจากการอ่านได้อย่างรวดเร็ว มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านที่เป็นระบบและบันทึกความรู้ข้อมูลที่ได้จากการอ่านเป็นแผนผังความคิด ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1. ขั้นเตรียมความพร้อม 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 3. ขั้นสอน 1) ขั้นสำรวจ (Survey) 2) ขั้นตั้งคำถาม (Question) 3) ขั้นอ่าน (Read) 4) ขั้นจดบันทึก (Record) โดยนำแผนผังความคิดมาผสมผสานในขั้นตอนนี้ 5) ขั้นสรุปใจความ (Recite) 6) ขั้นวิเคราะห์ (Reflect) และ 4. ขั้นสรุป

แนวคิดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้
 วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า
 แผนการสอนเป็นการวางแผนการสอนเป็นภารกิจสำคัญของผู้สอนผู้สอนทำให้ทราบล่วงหน้าว่า
 จะสอนอะไร เพื่อวัตถุประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

ชวลิต ชูกำแพง (2551) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า
 แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็น
 ลายลักษณ์อักษรของผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและ
 อุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้
 ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

กรมวิชาการ (2549) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการ
 จัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการสอนเป็นแผนที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วยกิจกรรม
 หลากหลายมีผู้สอนเป็นผู้แนะหรือจัดแนวการเรียนแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้จักคิด ศึกษาค้นคว้า
 วิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง

รุจิร ภูสาระ (2545) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นเครื่องมือ
 แนวทางในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

สำลี รักสุทธี (2544) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการสอน
 หรือแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอน
 ตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนและการวัดผล
 ประเมินผลเพื่อใช้สอนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของ
 โรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น

ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2543) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า
 แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้สอนกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่จะถ่ายทอดความรู้
 ความคิด ทักษะและค่านิยมต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียน โดยมุ่งที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลง
 ด้านความรู้ ความคิด และทักษะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า
 แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการ
 ปฏิบัติการสอนในรายวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอน

พัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และวิธีวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการเรียนรู้อาจเปรียบได้กับได้พิมพ์เขียวของวิศวกรหรือสถาปนิกที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมงานก่อสร้างวิศวกรหรือสถาปนิกจะขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันใด ผู้เป็นผู้สอนก็ขาดแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ได้ฉันนั้น ยิ่งผู้จัดการเรียนรู้ได้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตัวเองก็จะยิ่งให้ประโยชน์แก่ตนเองมากเพียงนั้น กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้สอนมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ ทำให้จัดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา
3. เป็นผลของวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ผู้สอนผู้จัดการเรียนรู้แทนในกรณีที่ผู้จัดการเรียนรู้ไม่สามารถเข้าจัดการเรียนรู้ได้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544) ให้เหตุผลและความสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต่อผู้สอนผู้สอนดังนี้

1. ผู้สอนมีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน การวัดผลประเมินผล รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ ได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม
2. ผู้สอนสามารถเตรียมกระบวนการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้มากกว่า เช่น ปัจจัยเรื่องอำนวยความสะดวกของโรงเรียน ทรัพยากร ค่านิยม และความเชื่อมั่นของท้องถิ่น
3. แผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนจะเป็นคู่มือของตนเองที่มีคุณภาพสอดคล้องกับผู้เรียนระยะเวลา จำนวนชั่วโมงที่ใช้จริงในแต่ละภาคเรียนสามารถสอนได้ครบถ้วนและทันเวลา

4. ผู้สอนผู้สอนสามารถใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรงแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดทำแผนการสอนก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผน และเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานะแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ผู้สอนผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวผู้สอนและผู้สอนที่สอนแทนนำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

สรุปได้ว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) เป็นเครื่องมือประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด 2) เป็นเครื่องมือสำหรับผู้ปฏิบัติการสอนแทนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม 3) เป็นเครื่องมือวัดประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อทราบความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมแต่ละเนื้อหา และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 4) ช่วยให้ผู้สอนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประกอบการเขียนแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน 5) ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ 6) ช่วยให้ผู้สอนได้ทบทวนประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 7) เป็นหลักฐานทางวิชาการในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้

การเรียนรู้มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาหรือผู้สอนที่จะเลือกใช้รูปแบบที่คิดว่ามีความเหมาะสม และสะดวกต่อการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2555) กล่าวว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ การที่ผู้สอนได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาย่อมเห็นความจำเป็นในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และมีการวางแผนการจัดทำอย่างเป็นระบบในแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ทุกรายวิชาจะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน คือ มีส่วนของแบบฟอร์ม

ซึ่งจะมีรายละเอียดคือ แผนการเรียนรู้ที่.....รายวิชา.....รหัสวิชา.....เรื่อง.....ชั้น.....เวลา (จำนวนชั่วโมง/คาบ) ซึ่งอาจจะมีการสับเปลี่ยนตำแหน่งกันอยู่บ้าง ในกรณีที่สถานศึกษาได้จัดทำ หลักสูตรของสถานศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานก็อาจมีการปรับเปลี่ยนหัวข้อ สำหรับในแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

ส่วนประกอบที่สำคัญของแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.2 จุดประสงค์นำทาง
3. เนื้อหาสาระ
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล
 - 6.1 วิธีการวัดและประเมินผล
 - 6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล
 - 6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล
7. กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี)

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า เกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. จัดการเรียนรู้อะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ตัวสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการจัดการเรียนรู้)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการจัดการเรียนรู้)
6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล)

เพื่อตอบคำถามดังกล่าว จึงกำหนดให้แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยที่จัดการเรียนรู้และสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ของเรื่อง
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนการจัดการเรียนรู้

8. ข้อเสนอแนะ (Suggestion) ของผู้บังคับบัญชาเป็นการบันทึกการตรวจแผนการสอนเพื่อเสนอแนะหลังจากที่ได้รับการตรวจความถูกต้องแล้ว การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ ในแผนการสอนมีความสมบูรณ์

9. บันทึกผลการสอน (Lesson Plan) เป็นการบันทึกของผู้สอนบันทึกหลังการนำแผนการสอนไปใช้สอนแล้วเพื่อนำไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไปประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ

9.1 ผลการเรียนรู้ เป็นการบันทึกของผู้สอนบันทึกการเรียนด้านปริมาณและคุณภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย และกระบวนการ ซึ่งได้กำหนดชั้นกิจกรรมการเรียนการสอนและขั้นประเมินผล

9.2 ปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดในขณะสอนก่อนหลังสอน

9.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไขเป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนที่หลักสูตรกำหนด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารสำคัญ 4) สารการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนรู้ 6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) บันทึกผลหลังการสอน และ
- 9) ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วิมลรัตน์ สุรินทร์โรจน์ (2553) กล่าวว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นงานสำคัญอย่างยิ่งของผู้สอน เพราะเป็นการเตรียมการการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ผู้จัดการเรียนรู้ต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรเป็นเบื้องต้นก่อนที่จะลงมือเขียนโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์สารการเรียนรู้ที่จะจัดการเรียนรู้

- 1.1 จุดประสงค์ประจำวิชา
- 1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.3 คำอธิบายรายวิชา
- 1.4 โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.5 การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้
- 1.6 แผนการเรียนรู้

2. ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ เพื่อ

2.1 ศึกษารายละเอียดสาระการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละ ช่วงชั้นและระดับชั้น ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อเพิ่มเติมอีกให้สมบูรณ์

2.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าไม่สอดคล้องควรปรับและนำมาเขียนในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ ชัดเจนต่อไป

2.3 นำกิจกรรมในแนวทางการจัดการเรียนรู้มาพิจารณาประกอบการจัด กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

3. ชั้นเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นสำคัญ ซึ่งผู้เขียนต้องวางแผนอย่าง รอบคอบ โดยกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดเนื้อหาให้เหมาะกับเวลา กำหนดกิจกรรม การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง กำหนดสื่อการจัดการจัดการเรียนรู้และ การวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการจัดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามควรจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร กล่าวคือ ควรจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการและใช้ กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) กำหนดแนวการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. เลือกรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ นำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้ว มาพิจารณาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
2. ตั้งชื่อแผนตามสาระการเรียนรู้
3. กำหนดจำนวนเวลา ระบุระดับชั้น
4. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้รายปี และรายภาค ที่เลือกไว้เขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา โดยยึดหลักการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้
5. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้วเฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับหัวข้อ สาระการเรียนรู้ กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้หรือจุดประสงค์ปลายทางตามธรรมชาติวิชา
6. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้ สาระ การเรียนรู้จะเป็นเนื้อหาใหม่ของมวลเนื้อหาที่กำหนดไว้ที่จำเป็นต้องสอน
7. กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหานั้นๆ
8. เลือกกิจกรรม และเทคนิคการสอนเหมาะสม
9. เลือกสื่ออุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ สาระการเรียนรู้ที่เลือกมา เช่น รูปภาพ บัตรคำ วีดิทัศน์

10. จัดทำลำดับขั้นตอนการการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงขั้นตอนการสอนตามธรรมชาติวิชา ตามจุดประสงค์นำทาง ควรคำนึงถึงการบูรณาการเทคนิค และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เข้าไว้ในแต่ละขั้นตอนด้วย

11. กำหนดการวัดและประเมินผล โดยระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งที่เกิดระหว่างเรียนตามจุดประสงค์ย่อย/ทาง และที่เกิดหลังการเรียนการสอนเมื่อจบแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการวัดหลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น การปฏิบัติจริง การทดสอบความรู้ การทำงานกลุ่ม ฯลฯ

สรุปได้ว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ผู้เขียนจะต้องวางแผนล่วงหน้าก่อนการเรียนการสอนโดยศึกษาเนื้อหาที่จะเขียนให้ละเอียดและตามลำดับขั้นตอน แบ่งหน่วยเนื้อหาย่อย แบ่งเวลาที่ใช้การสอนทุกหัวข้อมีความสอดคล้องกันใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย รวมทั้งต้องมีการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จได้ดี ดังนั้นผู้จัดการเรียนรู้จึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งมีดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตร และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2. นำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ

3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชา เหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด

4. มีความกระชับชัดเจนทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจได้ตรงกัน

5. มีรายละเอียดมากพอที่ทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

ชวลิต ชูกำแหง (2551) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องประกอบไปด้วย

ลักษณะ ดังนี้

1. มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างชัดเจน

2. กิจกรรมการสอนชัดเจนนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3. บทบาทและพฤติกรรมของผู้สอนในการอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจน

4. สื่อที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5. วิธีการประเมินการเรียนรู้ที่ชัดเจน สอดคล้อง และมีความหลากหลาย

รวีวัตร์ สิริภูบาล (2551) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีลักษณะดังนี้

1. ความครบถ้วนและความสอดคล้องสัมพันธ์กันขององค์ประกอบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ความถูกต้องของสาระสำคัญ

3. ความถูกต้องของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง)

ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ พุทธิพิสัยหรือความรู้ ทักษะพิสัยหรือความสามารถ และจิตพิสัยหรือเจตคติ

4. ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ

5. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งนิยมแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ขั้นนำ
ขั้นการเรียนรู้ และขั้นสรุป

6. ความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้ตามประเด็นต่อไปนี้ คือ ประสิทธิภาพ
ประสิทธิผล มีคุณลักษณะที่ดี และประหยัด

7. ความถูกต้องและเหมาะสมของการวัดและประเมินผล

สรุปได้ว่า ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความละเอียด ชัดเจน มีหัวข้อและส่วนประกอบต่างๆ ครอบคลุมตามหลักการของการสอน ส่วนประกอบต่างๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์เชื่อมโยงสัมพันธ์กันมีความถูกต้องและเหมาะสมของการวัดและประเมินผล และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความรู้ในการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะพึงพอใจว่า หากแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว แผนการจัดการเรียนรู้นั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนผู้เรียน เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ กำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ตัวอย่าง 75/75 หมายความว่า เมื่อเรียนจบแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ย 75% และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 75% การที่จะกำหนด E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอน

พิจารณาตามความเข้าใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ มักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะจะตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ

2. วิธีหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เป็นต้นฉบับแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 : 1 (แบบเดี่ยว) คือ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน 1 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 1 : 10 (แบบกลุ่ม) คือ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน 5-10 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 1 : 100 (ภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่) คือ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน 30-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

เผชิญ กิจระการ (2544) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนใด ๆ มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ควรทำควบคู่กันไปจึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินใจคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร ดังนี้

$$CVR = \frac{2Ne}{N} - 1$$

เมื่อ CVR แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล

Ne แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of Panelists Who Had Agreement)

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of Panelists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (นิยมใช้มาตราส่วนประมาณ

ค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปแทนค่าในสูตร สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไป คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50–5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าในตารางตามจำนวนผู้เชี่ยวชาญ ถ้าค่าที่คำนวณได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้เรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อส่วนใหญ่ใช้วิธีนี้ ประสิทธิภาพส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

2.1 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ส่วนการหา E_1 และ E_2 ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum x$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
 N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum x$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

2.2 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนผู้เรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

2.3 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนผู้เรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่ผู้เรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยเทียบกับคะแนนที่ทำได้อีกก่อนเรียน (Pretest)

2.4 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) แต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 ถ้าผู้เรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมีจำนวนผู้เรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าข้อไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try-Out) ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อนำไปทดลองสอนจริง (Trial Run) ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้ 75/75 เป็นเกณฑ์ที่กำหนด โดยเกณฑ์ 75/75 ตัวเลข 75 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ของผู้เรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินคะแนนระหว่างเรียนที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป ตัวเลข 75 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ หลังเรียน ซึ่งต้องได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 ขึ้นไป ส่วนการหา E_1 และ E_2 ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินคะแนนระหว่างเรียนที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป

$\sum x$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียน
ทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้าน
การอ่านจับใจความหลังเรียนซึ่งต้องได้คะแนนเฉลี่ย
ร้อยละ 75 ขึ้นไป

$\sum x$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

กอนน ทศานนท์ (2553) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ
หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม
ประสบการณ์ ที่แต่ละบุคคลได้รับและจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่
บุคคลนั้นได้ ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไป

ประสาธ อิศรปริดา (2546) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ
หมายถึง พลังที่เกิดจากพลังทางจิตที่มีผลไปสู่เป้าหมายที่ต้องการของมนุษย์ธรรม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า
ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกเป็นความสุขของบุคคล
ที่เกิดจากการปฏิบัติและได้รับผลตอบแทนคือผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึก
กระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลของงานรวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า
ความพึงพอใจ หมายถึง กระบวนการแสวงหาทางเลือกที่สามารถยอมรับได้มากกว่าที่จะเป็นทางเลือก
ที่เหมาะสม

สร้อยตระกูล ติวยานนท์ (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า
ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติเจตคติหรือความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบโดยเฉพาะของผู้ปฏิบัติงาน
ซึ่งเกี่ยวกับงาน

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ
ไว้ว่า

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบ
หรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ
2. ความพึงพอใจเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ
3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดีและสำเร็จจนเกิด
เป็นความภูมิใจและได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ตามที่หวังไว้

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R
ร่วมกับแผนผังความคิดด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หลังจากที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ด้านการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็น
แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ดังนี้

ประสาธ อิศรปริดา (2546) ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของ
มาสโลว์ (Maslow's The Human Needs Theory) ไว้ว่า ทุกคนมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่
สิ้นสุดเมื่อได้รับความต้องการอย่างหนึ่งจะต้องการอีกอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะความต้องการระดับ ได้แก่

1. ความต้องการทางสรีระ (Basic Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้น
พื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการด้านอาหาร อากาศ น้ำ อุณหภูมิ การหลับนอน การขับถ่าย
ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ เป็นต้น
2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs)
เป็นความต้องการให้ตนเองปลอดภัยจากอันตรายทุกด้าน ความต้องการความมั่นคงในการทำงาน
ตลอดจนความมั่นคงทางฐานะเศรษฐกิจ
3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belongingness Need)
เป็นความต้องการความรักอยากให้เป็นที่ยอมรับจากกลุ่ม ต้องการความรักและมีส่วนร่วมในกลุ่ม
ให้กลุ่มยอมรับตน เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มสังคม
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self Esteem Needs)
เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ

5. ความต้องการจะบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง (Self Actualization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์เช่นความต้องการอยากเป็นหัวหน้าสูงสุดของหน่วยงานความต้องการอยากเด่นอยากดังในทางหนึ่ง จากแนวความคิดของมาสโลว์ (Maslow) แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ส่วนใหญ่ไม่สามารถบรรลุความต้องการในระดับการรู้จักตนเองได้ ทำให้มนุษย์มีความต้องการในระดับสูงมากขึ้น เพราะความต้องการในระดับสูงเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและทำการสื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อหวังผลในส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนความคิดอย่างกว้างขวาง เกิดการร่วมมือกันนำไปสู่การปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์นั่นเอง เมื่อมนุษย์ทุกคนมีความต้องการและความต้องการนั้นได้รับการบริการหรือตอบสนองแล้วย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ได้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจไว้ 3 ทฤษฎี ในที่นี้จะขอแนะนำเสนอเพียงทฤษฎีเดียว คือ ทฤษฎีสัญชาตญาณ (Instinct Theory) เป็นทฤษฎีดั้งเดิมก่อนศตวรรษที่ 18 นักจิตวิทยามีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล สามารถควบคุมตนเองได้ ความเชื่อนี้สืบเนื่องมาจากศาสนาและศีลธรรม นอกจากนี้พวกที่เชื่อว่าความพอใจเป็นความสุข (Hedonistic) มีความเชื่อว่า คนเรานั้นเป็นผู้แสวงหาความสุขและพยายามหลีกเลี่ยงความทุกข์

สรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อได้รับความต้องการอย่างหนึ่งจะต้องการอีกอย่างหนึ่ง เมื่อความต้องการนั้นได้รับความพึงพอใจ ความต้องการนั้นก็หมดลงและเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดลำดับต่อไป ตัวอย่าง เช่น คนที่อดอยาก (ความต้องการทางกาย) จะไม่สนใจต่องานศิลปะชิ้นล่าสุด (ความต้องการสูงสุด) หรือไม่ต้องการยกย่องจากผู้อื่น หรือไม่ต้องการแม้แต่อากาศที่บริสุทธิ์ (ความปลอดภัย) แต่เมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับความพึงพอใจแล้วก็จะมีความต้องการในขั้นลำดับต่อไป

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจไว้ดังนี้ สมยศ นาวิการ (2551) กล่าวว่า การดำเนินกิจการการเรียนการสอนความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้การ ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน จนเกิดความพึงพอใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายในและผลตอบแทนภายนอก โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

วัลยา บุตรดี (2541) กล่าวว่า สิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจว่าสิ่งจูงใจใช้เป็นเครื่องให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ สิ่งจูงใจหมายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุหรือสภาวะใด ๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยโน้มน้าวจิตใจทำให้บุคคลปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ เครื่องล่อใจนั่นเอง ซึ่งประกอบด้วย

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) สิ่งเหล่านี้ ได้แก่ เงินทอง สิ่งของ
2. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงาน ความพร้อมของเครื่องมือ เป็นต้น
3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ หมายถึง การสนองความต้องการในด้านความภูมิใจ ที่ได้แสดงฝีมือ การแสดงความจงรักภักดีต่อองค์กรของตน
4. ความดึงดูดใจทางสังคม หมายถึง การมีสัมพันธ์ของบุคคลในหน่วยงาน การอยู่ร่วมกันทางสังคม
5. การปรับทัศนคติและสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับบุคคล
6. โอกาสในการมีส่วนร่วมในการทำงานคือเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการทำงานจะทำให้เขาเป็นผู้ที่มีความสำคัญในหน่วยงานจะทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจ เป็นเครื่องช่วยโน้มน้าวจิตใจทำให้บุคคลปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การวัดความพึงพอใจ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้อธิบายถึงการวัดความพึงพอใจไว้ดังนี้

ใกล้รุ่ง นครวานากุล (2547) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจเป็นการวัดด้านทัศนคติหรือเจตคติที่เป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกที่ค่อนข้างซับซ้อน ยากที่จะวัดได้โดยตรง ดังนั้น การวัดความพึงพอใจจึงวัดโดยอ้อม ด้วยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแทน แต่การวัดความพึงพอใจมีขอบเขตจำกัดหรือการวัดจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้ตลอดเวลาที่วัด ถ้าบุคคลแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนดังกล่าวย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาของการวัดทั่ว ๆ ไป

บุญชม ศรีสะอาด (2545) กล่าวว่า การวัดสภาพความพึงพอใจวัดได้จากการใช้วิธีการให้คะแนนแก่คำพูดหรือข้อความที่แสดงถึงเจตคติที่ดีและไม่ดีต่อสิ่งนั้น ๆ แบบที่นิยมใช้กันมากคือ แบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีการกำหนดอันดับ 5 อันดับด้วยกัน ในแต่ละข้อความซึ่งแสดงเจตคติ เช่น เจตคติทางบวก พึงพอใจมากที่สุด คะแนนที่ให้เป็น 5 4 3 2 1 และถ้าเป็นเจตคติในเชิงลบจะได้คะแนนเป็น 1 2 3 4 5 สำหรับข้อความที่แสดงถึงเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คะแนนเจตคติที่ได้ก็คือผลรวมของการแสดงความเห็นทั้งพึงพอใจและไม่พึงพอใจในขนาดต่าง ๆ ที่เขาเลือก

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2543) กล่าวว่า ทัศนคติหรือเจตคติเป็นนามธรรมเป็นการแสดงออกค่อนข้างซับซ้อนจึงเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติโดยตรง แต่เราสามารถวัดทัศนคติโดยอ้อมได้ โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแทน ฉะนั้นการวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตจำกัดด้วย อาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น บุคคลเหล่านี้แสดงความเห็นไม่ตรงกันกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นได้ธรรมดาของการวัดทั่ว ๆ ไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) กล่าวว่า ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดความพึงพอใจไว้ ดังนี้

1. เพื่อจะได้เข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ทั้งด้านส่วนบุคคล ด้านงาน ด้านการจัดการที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจในการทำงาน
2. เพื่อจะได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับการปฏิบัติงานว่าอะไรเป็นสาเหตุให้คนทำงานได้ดี
3. เพื่อให้เข้าใจถึงหน่วยงานลักษณะใดที่คนพึงพอใจและไม่พึงพอใจรวมทั้งเกี่ยวกับการจัดการและการบริหารหน่วยงานนั้น
4. เพื่อให้เข้าใจถึงผลจากการไม่พอใจงาน เช่น การขาดงาน ลางานและการออกจากงาน รวมทั้งได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาต่อ การจัดสวัสดิการบริการต่าง ๆ ว่าจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับการทำงานได้อย่างไร มาตราวัดความพึงพอใจสามารถกระทำ

ได้หลายวิธี ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารและการควบคุมงานเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น การสัมภาษณ์เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่งซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี จึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้ การสังเกตเป็นวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน ลักษณะการศึกษาความพึงพอใจแบ่งตามความหมายเป็น 2 ด้าน คือ ความพึงพอใจงานโดยทั่วไป เป็นการศึกษาถึงความรู้สึกชอบของบุคคลที่มีต่อบทบาทของงาน เป็นการวัดโดยส่วนรวมถึงระดับที่บุคคลมีความพึงพอใจและมีความสุขกับงานและความพึงพอใจในงานเฉพาะด้าน เป็นการศึกษาถึงความรู้สึกชอบพอและความพอใจของบุคคลที่มีต่องานเฉพาะด้าน เช่น รายได้ ความมั่นคง มิตรสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชาและความก้าวหน้า เป็นต้น

ภณิดา ชัยปัญญา (2541) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรงซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง
3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด จากกิริยาท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

สรุปได้ว่า การสอบถามความพึงพอใจในงานวิจัยครั้งนี้จะใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ด้านการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบของลิเคิร์ต โดยการกำหนดอันดับ 5 อันดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วิไลลักษณ์ ไชยอาจ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ผู้เรียนอ่านเนื้อหาได้แต่สรุปใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ และขาดการฝึกฝนแนวทางในการแก้ไข คือ ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการอ่านจับใจความตามขั้นตอนและให้ผู้เรียนได้ฝึกบ่อย ๆ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งหมด 10 แผน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) และประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรม มีค่าเท่ากับ 80.18/81.22 ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.43)

จิตรลดา อันวงษา (2561) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่กลองบ้านเรา โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 3) ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้ เรื่อง แม่กลองบ้านเรา โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่าองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย 1. จุดมุ่งหมาย 2. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ 3. เนื้อหา 4. เวลาเรียน 5. กิจกรรม

การเรียนการสอน 6. สื่อการเรียนการสอน 7. การวัดและประเมินผล 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับสำคัญหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า 4.1) ผู้เรียนมีผลการประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4.2) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับสำคัญหลังเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนมีคะแนนพัฒนาการเท่ากับ 77.48 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 40

จิราภรณ์ ขำมณี (2562) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ และเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความของผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R แต่ละวงจรใช้เกณฑ์ประเมินร้อยละ 80 คะแนน วงจรที่ 1 การอ่านจับใจความ ผ่าน 6 คน การเขียนสรุปความ ผ่าน 8 คน วงจรที่ 2 การอ่านจับใจความ ผ่าน 8 คน การเขียนสรุปความ ผ่าน 9 คน วงจรที่ 3 การอ่านจับใจความผ่าน 14 คน การเขียนสรุปความ ผ่าน 13 คน และวงจรที่ 4 การอ่านจับใจความผ่าน 18 คน การเขียนสรุปความ ผ่าน 19 คน 2) การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ หลังเรียน ($\bar{X} = 16.43$, S.D. = 1.24) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.35$, S.D. = 3.08) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัฒน์นรี ธรรมาภินท์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้การอ่านแบบ SQ4R โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้การอ่านแบบ SQ4R เทียบกับเกณฑ์ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้การอ่านแบบ SQ4R และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้การอ่านแบบ SQ4R ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้การอ่านแบบ SQ4R มีจำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ 28 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) พฤติกรรมการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้การอ่านแบบ SQ4R อยู่ในระดับดีเยี่ยม

วิชันทน์ เฟงสุข (2562) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดในวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการอ่าน

จับใจความและเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติไม่แตกต่างกัน และ 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ปาริชาติ นามน่าวแสง (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R 3) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียน 4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรม โดยใช้เทคนิค SQ4R ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.15/82.73 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R มีค่าเท่ากับ 0.5615 หรือร้อยละ 56.15 3) ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R มีความสามารถการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม โดยใช้เทคนิค SQ4R โดยรวมอยู่ในระดับมาก

พิมพ์ชนก เนื่องทะบาล (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความและพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของผู้เรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ SQ4R ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป และศึกษาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ SQ4R ผลการวิจัยการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความและพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่า ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ผู้เรียนร้อยละ 100 มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 80.56 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Bradshaw (2002) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้วิธีสอนแบบการสร้างเรื่องใหม่และการสอนแบบ SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจตารางเรียนของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เรียนในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยชุมชน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยมีกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Wang (2004) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของความรู้ก่อนการสอนและสำรวจยุทธวิธีการใช้ผังความคิดในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ตามความแตกต่างของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ยุทธวิธีการใช้ผังความคิด ได้แก่ การจับคู่ การจำแนกบุพบท และการให้ผู้เรียนรวบรวมผังความคิด สื่อการสอน ได้แก่ เนื้อหาคำอธิบาย Word 2000 ที่เกี่ยวกับจิตใจของมนุษย์ ผลสัมฤทธิ์ประเมินผลโดยแบบทดสอบการจำแนก แบบทดสอบการใช้ถ้อยคำ และแบบทดสอบวัดความเข้าใจและแบบทดสอบรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) ยุทธวิธีการใช้ผังความคิด 3 แบบให้ผลในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ไม่เท่าเทียมกัน ตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกันระหว่างการใช้ผังความคิดในการจับคู่ และพบความแตกต่างกันระหว่างการใช้ผังความคิดในการรวบรวมแนวคิด และกลุ่มควบคุมก็พบการใช้ถ้อยคำ และแบบทดสอบรวม ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการใช้ยุทธวิธีผังความคิดทั้งสามประเภทในแบบทดสอบอิงเกณฑ์ทุกชนิด 2) ยุทธวิธีการใช้ผังความคิดทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกัน 3) ความรู้ก่อนการสอนและการใช้ผังความคิดไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

Lin (2004) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอนผังความคิดโดยใช้สอนการเขียนเรียงความแบบจูงใจ การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลองถูกออกแบบมาเพื่อนำไปใช้กับโรงเรียนขนาดกลางเมืองไต้หวันทางตะวันออกเฉียงใต้ ผลการวิจัยพบว่า การสอนผังความคิดโดยใช้คอมพิวเตอร์มีประโยชน์สำหรับการรวบรวมแนวคิด แต่ถึงกระนั้นปริมาณของแนวความคิดใน

ผังความคิดไม่ส่งผลต่อการเขียนของผู้เรียน อย่างไรก็ตามคุณภาพของผังความคิดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเขียนของผู้เรียน และยังพบอีกว่าเวลาที่มีความสัมพันธ์กับการเขียนของผู้เรียนทางลบ เมื่อใช้ผังความคิดด้วยคอมพิวเตอร์

Hedberg (2005) ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิค SQ4R กับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา 3 คน พบว่า ผู้เรียนทั้ง 3 คน มีความสามารถในการอ่านที่สูงขึ้น มีการใช้ทักษะและกระบวนการคิดในการอ่านโดยการตั้งคำถาม ผู้เรียนสามารถจดรายละเอียดและบทเรียนมากขึ้น หลังเรียนที่ได้รับการสอนโดย SQ4R เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์

Miner (2005) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้วิธีการอ่านด้วยวิธี SQ4R ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านวิชาวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยให้ผู้เรียนฝึกอ่านเป็นคู่และฝึกอ่านเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีคะแนนผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังการฝึกสูงกว่า ก่อนการฝึกอ่านด้วยวิธี SQ4R

Hartlep (2010) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการเรียนรูแบบ SQ4R ด้วยตนเองและการเรียนรูแบบการจดจำคำศัพท์ การทดลองนี้เมื่อเปรียบเทียบ 2 วิธี การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตัวเอง นักศึกษาสามกลุ่มศึกษาบทจากข้อความจิตวิทยาเด็ก คนกลุ่มหนึ่งที่ใช้วิธีการอ่านแบบ SQ4R สำรวจ, คำถาม, อ่าน, แสดง สะท้อนผล, และวิธีการตรวจสอบกลุ่มที่สองที่ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองรูปแบบปกติและไม่มีคำแนะนำพิเศษในการศึกษาอื่น ๆ ไปกว่าคำว่า “ทำด้วยตนเองดีที่สุด” ผู้เรียนทุกคนใช้เวลาสอบทันทีหลังจากที่ศึกษาบทเรียนและทดสอบอีกครั้งใน เวลา 2 สัปดาห์ ต่อมาผลการสนับสนุนสมมติฐานที่อ้างอิงตัวเองช่วยเพิ่มความคงทน อย่างไรก็ตาม ไม่พบว่ามีความแตกต่างระหว่าง 2 วิธีการเรียนรู้ด้วยตัวเอง วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อศึกษา ผลกระทบการอ้างอิงตัวเองโดยใช้เครื่องมือแบบฝึกหัด โดยคาดการณ์ว่าการเรียนจากการสอนกลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยเครื่องมือแบบฝึกหัดจะทำได้ดีเท่ากับการเรียนจากการสอนกลยุทธ์ SQ4R และการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบกันแล้วการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งสองรูปแบบสามารถใช้เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุด

Bulut (2017) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนเกรด 4 ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในขั้นก่อน ระหว่างและหลังการเรียนหรือไม่ 2) เพื่อศึกษาวิธีการใช้ SQ3R ของผู้เรียนเป็นกลยุทธ์ในการอ่าน 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนในการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองคือ 10 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน ๆ ละ 3 คำ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกของครู แบบทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ การสัมภาษณ์ผู้เรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า การใช้วิธีสอนแบบ SQ3R

ทำให้ความเข้าใจการอ่านของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์บทความ มีทักษะการคาดเดา และการจดบันทึกพัฒนาขึ้น

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มาพัฒนาการอ่านจับใจความของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำม้นปลาผดุงวิทย์ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีสอนที่อาศัยหลักของทฤษฎีอภิปัญญาและทฤษฎีโครงสร้างความรู้ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชั้นสอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการสำรวจ (Survey) ขั้นการตั้งคำถาม (Question) ขั้นการอ่าน (Read) ขั้นการบันทึก (Record) ขั้นการทบทวน (Recite) และขั้นการวิเคราะห์วิจารณ์ (Reflect) จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน (สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2554) รวมทั้งการนำเทคนิคแผนผังความคิด (Mind Map) ตามแนวคิดของ Buzan มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือในการจัดรวบรวม สรุป แสดงความรู้ หรือข้อมูลสำคัญ ๆ ในรูปของแผนภูมิหรือภาพ และมีเส้นโยงใยแสดงความสัมพันธ์ที่ลัดหล่นไปตามความสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหา สารที่เรียนรู้ และสามารถสรุปได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ (กาญจนา คุณารักษ์, 2553) โดยนำมาแทรกในขั้นการบันทึก (Record) ของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จากการศึกษาดูเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R และแผนผังความคิด สามารถนำมาพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดกรอบแนวคิด ปรากฏดังภาพประกอบ 15

ตัวแปรต้น

แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ
แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนดังนี้

- 1.ขั้นเตรียมความพร้อม
2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
- 3.ขั้นสอน
 - 1) ขั้นสำรวจ (Survey)
 - 2) ขั้นตั้งคำถาม (Question)
 - 3) ขั้นอ่าน (Read)
 - 4) ขั้นจดบันทึก (Record) โดยนำ
แผนผังความคิดมาผสมผสานในขั้นตอนนี้
4. ขั้นสรุป
 - 5) ขั้นสรุปใจความ (Recite)
 - 6) ขั้นวิเคราะห์ (Reflect)

ตัวแปรตาม

ความสามารถด้านการอ่าน
จับใจความ และความพึงพอใจที่มี
ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R
ร่วมกับแผนผังความคิด ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ภาพประกอบ 15 กรอบแนวคิดในการวิจัย

พหุบัณฑิต ชีวะ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความคิด ข้อมูลประกอบการศึกษา โดยนำเสนอรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำม้นปลาผดุงวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ แบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง มีวิธีดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 สาระที่ 1 การอ่าน รวมถึงศึกษาเอกสารประกอบ การใช้หลักสูตรเพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง คำอธิบายรายวิชาการวัดและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ศึกษาและคัดเลือกเนื้อเรื่องที่จะนำมาใช้ในการทดลองให้ตรงความสนใจและตามความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสาระภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 12 ชั่วโมง ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 รายละเอียดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ความสามารถการอ่านจับใจความ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

หน่วยการเรียนรู้ที่	แผนการเรียนรู้ที่	การจัดการเรียนรู้	เวลาที่ใช้ (ชั่วโมง)
1. การอ่านเรื่องจากนิทาน	1. เรื่องมดกับต๊กแตน	การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดมีขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นเตรียมความพร้อม จัดกลุ่มผู้เรียนโดยคละความสามารถ กลุ่มละ 3-4 คน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และชี้แจงการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R	2
	2. เรื่องต้นโอ๊กกับต้นอ้อ	2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะอ่าน เช่น ให้ดูภาพประกอบสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน เกมทางการศึกษา และการใช้คำถาม 3. ขั้นสอน เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ ดังนี้	2

ตาราง 4 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	แผนการเรียนรู้ที่	การจัดการเรียนรู้	เวลาที่ใช้ (ชั่วโมง)
2. การอ่านเรื่องจากบทความ	3. เรื่องปาชายเลน	3.1 ผู้เรียนสำรวจ (Survey-S) บทความ และอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ 3.2 ผู้เรียนตั้งคำถาม (Question-Q) จากบทความ 3.3 ผู้เรียนอ่านบทความอย่างละเอียด (Read) และค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้	2
	4. เรื่องค้างคาว	3.4 ผู้เรียนจดบันทึก (Record-R) ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้	2
3. การอ่านเรื่องจากบทร้อยกรอง	5. เรื่องวิชาหนาเจ้า	3.5 ให้ผู้เรียนสรุปใจความ (Recite-R) โดยใช้ภาษาของตนเอง 3.6 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ (Reflect-R) วิเคราะห์วิจารณ์บทความหากข้อมูลที่สำคัญทำให้ผู้เรียนกลับไปอ่านซ้ำ	2
	6. เรื่องเด็กน้อย	4. ขั้นสรุป ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่านครุตรวจ สอบผลการเรียนรู้ด้วยคำถาม	2
รวม			12

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตาม จุดประสงค์และเนื้อหา ตลอดจนความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การวัดและ ประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช ผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

2) รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพาท เนื่องเฉลิม อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อพันธ์ พิรุฬพุทธา อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและ พัฒนาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

4) อาจารย์ ดร.สาวิตรี ราญมีชัย อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

5) ดร.จิตตรา พิกุลทอง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาวิชา ภาษาไทย โรงเรียนผดุงนารีผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

1.6 นำคะแนนประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ยเพื่อเทียบกับเกณฑ์ด้านคุณภาพและความเหมาะสม ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert ซึ่งมี 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินเกณฑ์ความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้คะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์การประเมิน (ชวลิต ชูกำแพง, 2553) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น

4.51 – 5.00 เหมาะสมมากที่สุด

3.51 – 4.50 เหมาะสมมาก

2.51 – 3.50 เหมาะสมปานกลาง

1.51 – 2.50 เหมาะสมพอใช้

1.00 – 1.50 เหมาะสมปรับปรุง

โดยกำหนดค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพและความเหมาะสม ตั้งแต่ 3.51-5.00 จึงจะถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) (ดังภาคผนวก จ ตาราง 10)

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่ามีคุณภาพ อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน โรงเรียนชุมชนประสิทธิ์ศิลป์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนรู้โดยทดลอง 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 1 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมใน เรื่องเวลาและกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองและปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็น ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาขอบข่าย เนื้อหาสาระและตัวชี้วัดการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือครู หนังสือเรียน และเอกสารทางวิชาการ

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ
ชนิดเลือกตอบ

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และจำนวน
ข้อสอบ ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และจำนวนข้อสอบ

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อ	
		สร้าง	ใช้จริง
1. การอ่านเรื่องจากนิทาน	1. ตอบคำถามจากเรื่องที่ได้ถูกต้อง 2. การอ่านจับใจความจากนิทาน 3. การเขียนสรุปความจากเรื่องที่ได้	15	10
2. การอ่านเรื่องจากบทความ	1. ตอบคำถามจากเรื่องที่ได้ถูกต้อง 2. การอ่านจับใจความจากบทความ 3. การเขียนสรุปความจากเรื่องที่ได้	15	10
3. การอ่านเรื่องจาก บทร้อยกรอง	1. ตอบคำถามจากเรื่องที่ได้ถูกต้อง 2. การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรอง 3. การเขียนสรุปความจากเรื่องที่ได้	15	10
รวม		45	30

2.4 สร้างแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ข้อสอบเป็นแบบปรนัย
3 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ซึ่งต้องการใช้จริง 30 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านจับใจความเสนอต่อคณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหาจุดประสงค์
การเรียนรู้และตัวชี้วัดตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.6 นำแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว
นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2555)

+1 เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

2.7 นำผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์โดยใช้สูตร IOC โดยเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50–1.00 ถือว่าเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหรือตรงตามจุดประสงค์ที่ใช้ได้ซึ่งพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 (ดังภาคผนวก จ ตาราง 11)

2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่มีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ความเที่ยงตรงมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบแล้วนำไป Try Out กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนครุชนประสิทธิ์ศิลป์ จำนวน 8 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

2.9 นำกระดาษคำตอบมาตรวจเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยวิธีการของเบรนนัน (Brennan) โดยมีเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00

2.10 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) เป็นรายข้อแบบอิงเกณฑ์ตามวิธีการของ Brennan (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.20-1.00 ไว้ใช้จริงจำนวน 30 ข้อ ซึ่งได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.63–0.75 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25–0.75 (ดังภาคผนวก จ ตาราง 12)

2.11 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรของโลเวท (Lovett) พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 (ดังภาคผนวก จ ตาราง 12)

2.12 จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินสอบถามนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ ใช้จริง 10 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามหลักการของลิเคิร์ท ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม ถูกต้องของ ประเด็นการใช้ภาษาข้อความและความครอบคลุมในการวัดความพึงพอใจ และใช้ดุลยพินิจตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยพิจารณา ตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

+1 แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 แน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า แบบสอบถาม ความพึงพอใจนี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 เข้าเกณฑ์ทุกข้อ (ภาคผนวก จ ตาราง 13)

3.4 ปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้ภาษาข้อความให้กระชับชัดเจนยิ่งขึ้นตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเดิม ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จากนั้นนำแบบประเมินความพึงพอใจมาวิเคราะห์หาคุณภาพ

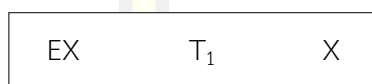
3.5 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นรายข้อ โดยใช้วิธี Item-total Correlation พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ระหว่าง 0.52-0.91 และ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจทั้ง ฉบับ เท่ากับ 0.90 (ภาคผนวก จ ตาราง 14)

3.6 จัดพิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปสอบถาม ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ออกแบบการทดลองโดยผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) แบบศึกษากลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีแบบแผนการทดลองดังนี้ (ประวิต เอรารวรรณ, 2554)

เมื่อ T_1 หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre Test)

X หมายถึง การทดลองใช้

T_2 หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง (Post Test)

2. ปฐมนิเทศนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ
3. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ
4. ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความใช้เวลาในการสอน 12 ชั่วโมง 6 แผนการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด
5. หลังจากที่ทำการสอนครบทุกแผนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจทางการเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตร E_1/E_2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2552)

2. เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด
โดยการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
ใช้สถิติทดสอบ Nonparametric Test แบบ The Wilcoxon signed Rank test

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้
แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$S. D. = \frac{\sqrt{N \sum x^2 - (\sum x)^2}}{N(N - 1)}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน
	Σ	แทน	ผลรวม

1.4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Nonparametric Test แบบ The Wilcoxon Signed Rank Test

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 สถิติที่ใช้หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร (ไพศาล วรคำ, 2555)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency)
	ΣR	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 สถิติที่ใช้หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้สูตรของ Brennan B-Index ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก
 U แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
 L แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
 n_1 แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์
 n_2 แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.3 สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k\sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1)\sum (x_i - C)^2}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 k แทน จำนวนข้อสอบ
 x_i แทน คะแนนของแต่ละคน
 $\sum x_i$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกคน
 $\sum x_i^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
 c แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

พหุ ประถมศึกษา

2.4 สถิติที่ใช้หาค่าความยาก (P) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
จับใจความโดยใช้สูตร ดังนี้ (ชวลิต ชูกำแหง, 2553)

$$p = \frac{H + L}{2N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของข้อสอบ
H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก
L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก
N แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

2.5 สถิติที่ใช้หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความพึงพอใจโดยใช้สูตร
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X^2)][N \sum Y^2 - (\sum Y^2)]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)
 $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลตัวแปรที่ 1 และ 2
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2
N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.6 สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สูตร
สัมประสิทธิ์ Alpha (α -Coefficient) ของ Cronbach ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2.7 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความ วิเคราะห์โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

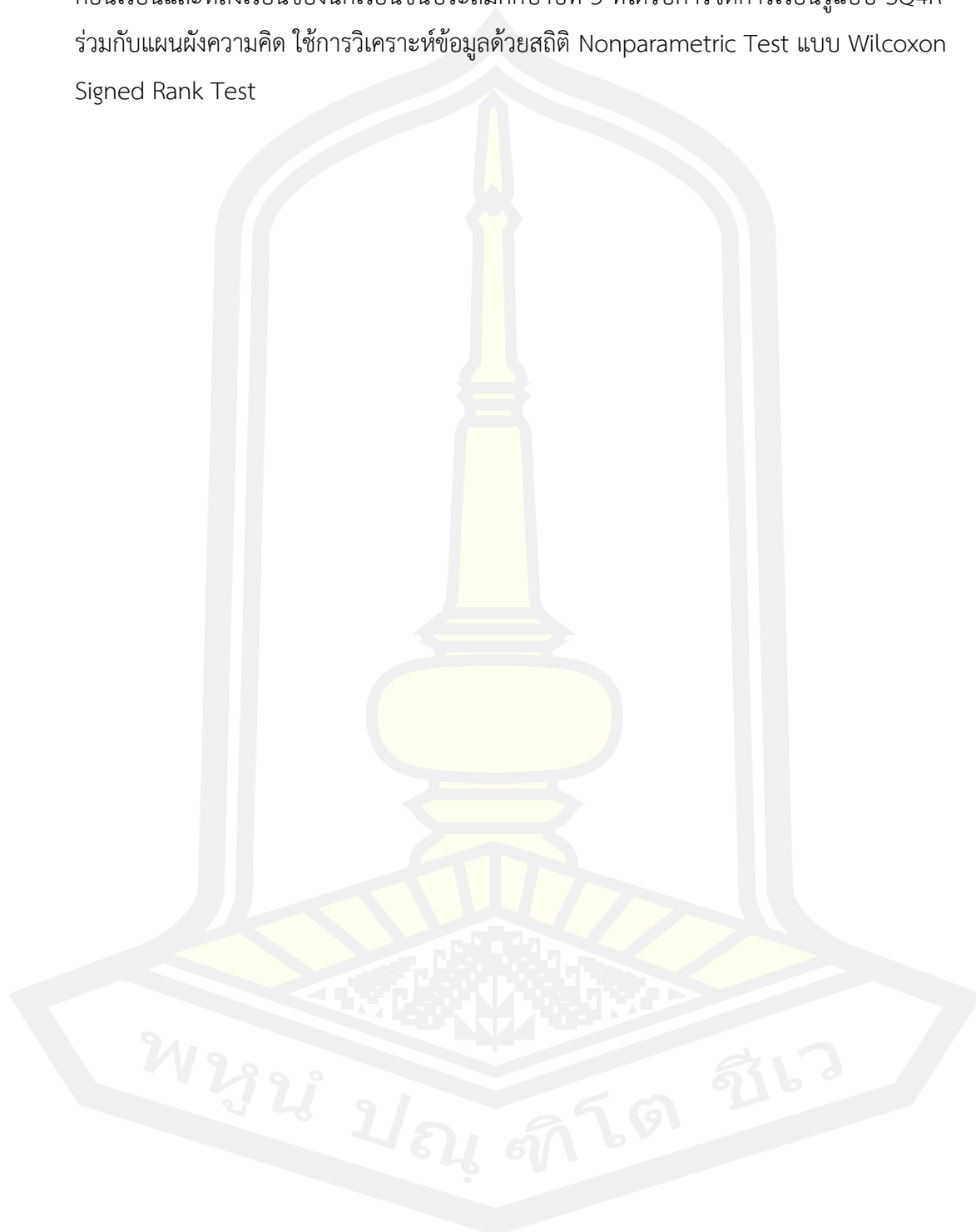
$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินคะแนนระหว่างเรียนที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป
$\sum x$	แทน	คะแนนของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนซึ่งต้องได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 ขึ้นไป
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

2.8 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่าง
ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R
ร่วมกับแผนผังความคิด ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Nonparametric Test แบบ Wilcoxon
Signed Rank Test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้อง ตลอดจนการสื่อความหมายข้อมูลที่ตรงกันดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน
N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
E_1	แทน	ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R
ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

เลขที่	คะแนนสอบก่อน เรียน (30)	การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด						คะแนนรวม ทั้งหมด (300)	คะแนนสอบหลัง เรียน (30)
		แผนที่ 1 (50)	แผนที่ 2 (50)	แผนที่ 3 (50)	แผนที่ 4 (50)	แผนที่ 5 (50)	แผนที่ 6 (50)		
1	17	35	37	38	41	44	42	237	23
2	16	35	34	37	36	40	41	223	21
3	18	40	39	42	40	41	39	241	24
4	20	42	40	39	38	44	45	248	25
5	22	41	41	41	40	41	42	246	27
6	24	39	39	40	40	43	42	243	27
7	25	43	41	43	43	44	47	261	28
8	15	33	35	35	35	39	41	218	19
รวม	157	308	306	315	313	336	339	1917	194
\bar{X}	19.63	38.50	38.25	39.38	39.13	42.00	42.38	239.63	24.25
S.D.	3.13	3.13	2.19	2.13	2.09	1.75	1.81	10.22	2.50
ค่าร้อยละ	65.42	77.00	76.50	78.75	78.25	84.00	84.75	79.88	80.83

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินพฤติกรรม ผลงาน และการทดสอบย่อยระหว่างเรียนเท่ากับ 239.63 จากคะแนนเต็ม 300 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.88 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 79.88 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 24.25 คิดเป็นร้อยละ 80.83 แสดงว่า ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 80.83 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษา ปี 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ $79.88 / 80.83$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

ตาราง 7 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	300	239.63	10.22	79.88
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	24.25	2.50	80.83
ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 79.88 / 80.83				

จากตาราง 7 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 79.88 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 80.83 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 แผน มีประสิทธิภาพเท่ากับ $79.88 / 80.83$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Nonparametric Test แบบ Wilcoxon Signed Rank Test ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R
 ร่วมกับแผนผังความคิด

ตัวแปร	รูปแบบการสอน	N	Mean rank	Sum of Ranks	Z	P
ก่อนเรียน หลังเรียน	Negative Ranks	0	.00	.00	2.539*	.01
	Positive Ranks	8	4.50	36.00		
	Ties	0				
	Total	18				

* P < มีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ หลังการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดนักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

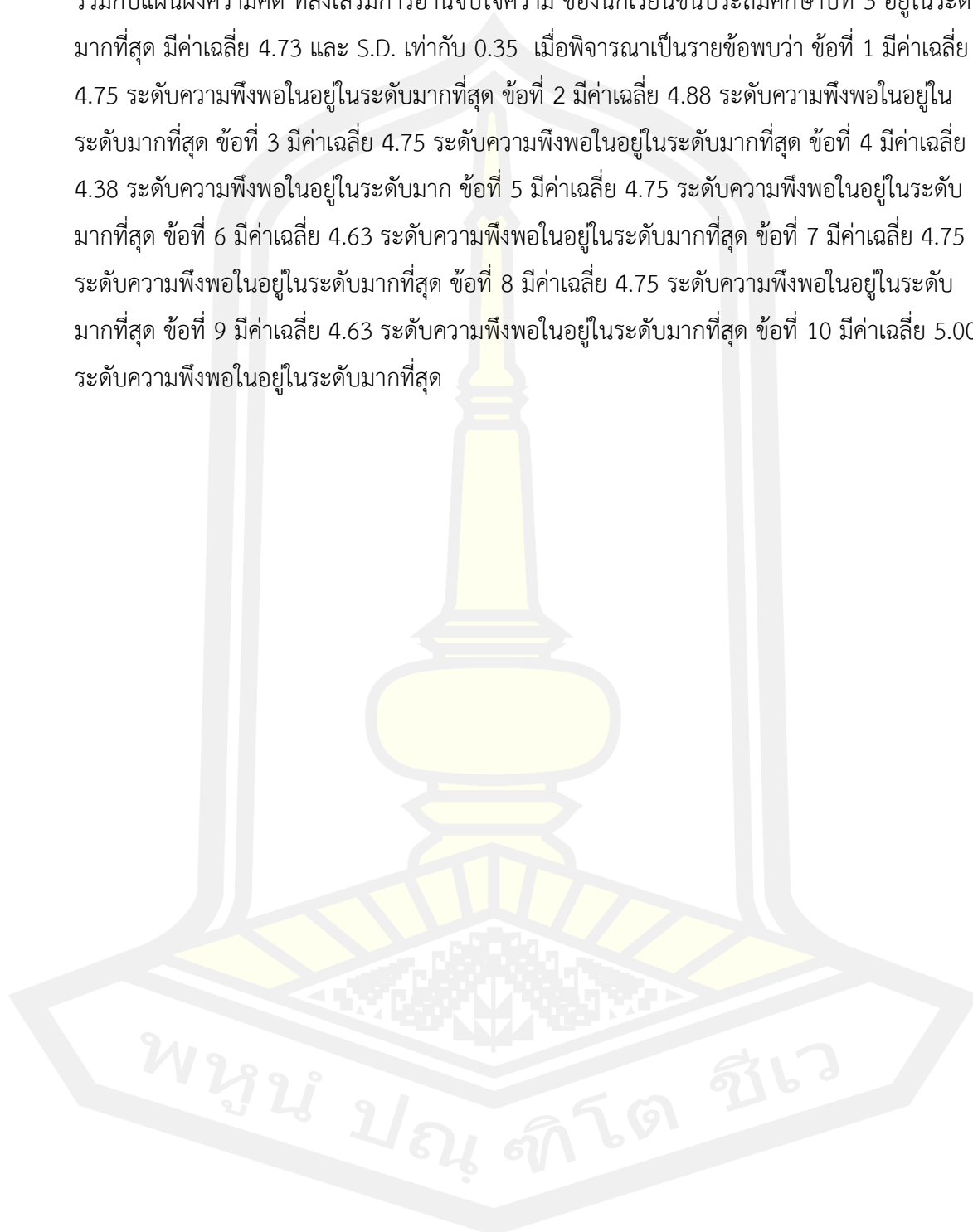
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.75	0.38	มากที่สุด
2	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากการจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการรู้	4.88	0.22	มากที่สุด
3	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้ามีความกล้าแสดงออกมากขึ้น	4.75	0.38	มากที่สุด
4	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากสื่อประกอบการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.38	0.47	มาก
5	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากเนื้อหาที่ครูนำมาให้อ่านจับใจความมีความน่าสนใจ	4.75	0.38	มากที่สุด
6	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้าไม่เบื่อหน่ายที่ได้อ่านจับใจความในชั้นอ่าน	4.63	0.47	มากที่สุด
7	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้าได้รู้วิธีการอ่านจับใจความที่มีขั้นตอนการอ่านที่ชัดเจน	4.75	0.38	มากที่สุด
8	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้ามีความภูมิใจที่ได้สรุปใจความเป็นภาษาของตนเอง	4.75	0.38	มากที่สุด
9	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้าได้นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.63	0.47	มากที่สุด
10	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้ามีความสุขในการร่วมกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
ความพึงพอใจในภาพรวม		4.73	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.73 และ S.D. เท่ากับ 0.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.75 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.88 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.75 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.38 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 4.75 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 6 มีค่าเฉลี่ย 4.63 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 7 มีค่าเฉลี่ย 4.75 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 8 มีค่าเฉลี่ย 4.75 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 9 มีค่าเฉลี่ย 4.63 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 10 มีค่าเฉลี่ย 5.00 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

สรุปผล

จากการศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.88/80.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75
2. นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.73 และ S.D. = 0.35)

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินพฤติกรรม ผลงาน และการทดสอบย่อยระหว่างเรียนเท่ากับ 239.63 จากคะแนนเต็ม 300 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.88 และคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนหลังเรียน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 24.25 คิดเป็นร้อยละ 80.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 79.88 /80.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 รูปแบบของการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดและทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จูไรร์ตัน ลักษณะศิริ และบาทยัน อิมสำราญ (2552) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ประสพการณ์ของผู้อ่านและยังมีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ที่กล่าวว่า หลักสำคัญในการอ่านจับใจความคือต้องได้อ่านในสิ่งที่ตนชอบย่อมเกิดความพึงพอใจจะช่วยให้การจัดการกิจกรรมการเรียน ประสบผลสำเร็จแล้วจะสามารถพัฒนาการอ่านไปโดยไม่หยุดชะงัก นอกจากนี้ บทอ่านที่เลือกนำมาให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นเรื่องที่มีการเรียงภาษาที่เข้าใจง่ายและมีองค์ประกอบเรื่องที่น่าสนใจ นักเรียนจึงสามารถทำคะแนนแบบทดสอบได้ดีขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับ นลินี บำเรอราช (2545)

ที่กล่าวว่า เด็กวัยนี้จะมีควมอยากรู้อยากเห็นสนใจในชีวิตจริงมากขึ้นเด็กจึงชอบหนังสือนิทาน นิยาย สารคดี บทความสั้น ๆ ที่ให้ความรู้

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของเรียนให้สูงขึ้น อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความสำคัญ เข้าใจแนวคิดของเรื่องและเป็นการอ่านอย่างมีจุดหมาย ในแต่ละขั้นตอนช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี การจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความโดยใช้การสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เป็นวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นตอนการสอนมีระบบที่ชัดเจน นอกจากจะพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความแล้วยังเป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนซึ่งทำให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

นอกจากนั้น ยังกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ที่สำคัญวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ช่วยทำให้การอ่านของผู้เรียนเป็นการอ่านที่มีจุดหมายมีขอบเขต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา เก็บสาระสำคัญ แนวคิด ในความของเรื่องได้ ทำให้ความสามารถในการอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาริชาติ นามน้ำวแสง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.15/82.73 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ ซึ่งยังสอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ ไชยอาจ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งหมด 10 แผน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) และประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อ่านแบบ SQ4R เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. จากผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 19.62 คะแนนหลังเรียนเท่ากับ 24.25 ค่า t เท่ากับ 11.014* แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการ

สอนอ่านที่ช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงจุดมุ่งหมายในการอ่าน ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าว่าหลังจากอ่านแล้วต้องรู้อะไร และขั้นตอนในกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ซึ่งได้แก่ การสำรวจ การตั้งคำถาม การบันทึก การทบทวน และการวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นขั้นตอนที่ทำให้นักเรียนได้ทบทวนบทอ่านอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่าน สูงกว่ากิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีความหลากหลายและความแตกต่างกันในแต่ละขั้นตอน จึงทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย และสามารถทำกิจกรรมได้จนครบกระบวนการ ส่งผลให้การอ่านบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hedberg (2005) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิค SQ4R กับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา 3 คน พบว่าผู้เรียนทั้ง 3 คน มีความสามารถในการอ่านที่สูงขึ้นมีการใช้ทักษะและกระบวนการคิดในการอ่านโดยการตั้งคำถาม ผู้เรียนสามารถจรรยาละเอียดและบทเรียนมากขึ้น หลังเรียนที่ได้รับการสอนโดย SQ4R เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ และยังสอดคล้องกับ จิตรลดา อ้นวงษา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่กลองบ้านเรา โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ การนำแผนผังความคิด(Mind Map) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเขียนสรุปใจความจากเรื่องที่อ่านในรูปของแผนภาพมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ในขั้นที่ 4 การบันทึก (Record) ยังช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปเรื่องที่อ่านได้อย่างเป็นระบบในลักษณะของแผนภาพที่มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันมากขึ้นและสามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้ง่ายยิ่งขึ้นอีกด้วย แสดงว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดสามารถทำให้นักเรียนมีการพัฒนาในด้านการอ่านจับใจความได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัย วัชพันธ์ เพ่งสุข (2560) ได้ศึกษาการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดในวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของสำนักงานการศึกษาขั้น พื้นฐาน 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิดเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่าน และเข้าใจเรื่องที่อ่านด้วยตนเอง และผู้วิจัยได้คิดหาวิธีนำแผนผังความคิดมาช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำแผนผังความคิดมาผสมผสานในขั้นตอนการอ่านด้วยการจัดการเรียนรู้แบบการสอนแบบ SQ4R ในชั้นที่ 4 ชั้นจดบันทึก (Record) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะด้านการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น ทำให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลิน บรรยากาศในการเรียนไม่ตึงเครียด และทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ปารีชาติ นามน้ำวแสง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม โดยใช้เทคนิค SQ4R โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ มยุรี หอมขจร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรารักเพชรบุรีของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรารักเพชรบุรี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรารักเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในระหว่างการทำกิจกรรม ครูควรสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ อาจจะไม่เข้าใจหรือเกิดการเรียนรู้ช้า หรือต้องการความช่วยเหลือ ครูควรใช้การจัดการเรียนรู้แบบเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ หรืออธิบายให้เข้าใจชัดเจนอีกครั้ง

1.2 จากการศึกษาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดใช้เวลาในขั้นตอนที่ 3 ชั้นสอน ค่อนข้างมาก ครูควรกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้ชัดเจนมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดกับการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ

2.2 ควรติดตามผลการอ่านจับใจความของนักเรียนอย่างต่อเนื่องสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือ 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง เพื่อศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จะสามารถทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความได้อย่างมีศักยภาพทางภาษาไทยมากขึ้นเพียงใดและมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดในทุกระดับชั้นและต่อเนื่องเพราะจะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ทางการอ่านของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนน ทศานนท์. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเทคโนโลยี สารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและความพึงพอใจของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กมลเนตร คำไสย์. (2549). การพัฒนาการเรียนรู้การอ่านจับใจความบทร้อยกรองภาษาไทยชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการกลุ่มที่ใช้แผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- กรมวิชาการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2549). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กัณหา คำหอมกุล. (2548). การพัฒนาความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2553). การออกแบบการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม : มหาวิทยาลัย ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กานต์ธิดา แก้วกาม. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับ วิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิงกาญจน์ สิริสุคนธ์. (2550). รุบริคการให้คะแนน. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา.

- ไกล่รุ่ง นครวานากุล. (2547). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบสืบเสาะร่วมกับการใช้ผังมโนคติ เรื่อง ชีวิตพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์. (2555). *การใช้ภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จิตรลดา อ้นวงษา. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่กลองบ้านเรา โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4Rร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภรณ์ บุญณรงค์. (2554). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภรณ์ ขำมณี. (2562). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบายน อิมสารานู. (2552). *การใช้ภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฬารัตน์ อินทร์อุดม. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับพลังคำถาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฬาลักษณ์ กองพิลา. (2553). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2557). *จิตวิทยาการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ขวลิต ชูกำแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยชาญ วงศ์สามัญ. (2543). *การวางแผนการสอน*. ขอนแก่น : ภาควิชาการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2545). *ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : เยลโล่การพิมพ์.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). *การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรัพย์ทวี อภิญาวาท. (2543). *การใช้เทคนิคแผนผังมโนทัศน์ในการศึกษาการปรับโครงสร้างความรู้และการเปลี่ยนมโนทัศน์ในวิชา "การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม" ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป สถาบันราชภัฏนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์-การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทศนา แคมมณี. (2550). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์. (2550). *Mind Map กับการศึกษาและการบริหารความรู้*. กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว.
- ัญญา ผลอนันต์. (2541). *MIND MAP ถนนสู่ความสำเร็จ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว.
- ัญญา ผลอนันต์. (2543). *เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการใช้ Mind Mapping ในการสอน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ัญเทพ กองสุข. (2557). *ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH PLUS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ และการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม. (2559). "การสอนแบบ SQ4R," เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ4R. [ออนไลน์].
ได้จาก : <http://gotoknow.Org/blog/sairung/244531>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มกราคม 2563].
- ธิดา โมสิกรัตน์ และนภาลักษณ์ สุวรรณธาดา. (2544). *ภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

- นฤมล งอยผาลา. (2554). การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความ การคิดวิเคราะห์และความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ KWL- Plus และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL). วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นลินี บำเรอราช. (2545). การสอนอ่าน. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นวกรณ์ อุ่นเรือน. (2560). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- บันลือ พลฤกษ์วัน. (2556). แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2542). ลักษณะและการใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ : เทคนิคพรินติง.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2546). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษามหาสารคาม. มหาสารคาม : โครงการตำรา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชญา วันแฉ่น. (2551). การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแบบคิดวิเคราะห์จากบทความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ปรียา สุขเจริญ. (2549). ผลการใช้วัฏจักรการเรียนรู้และการสร้างแผนที่ความคิดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ฟิล์ม.
- ปาริชาติ นามน้ำแสง. (2563). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เผชิญ กิจระการ. (2544). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E₁/ E₂).

การวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 7, 44-51, กรกฎาคม.

พรนิภา บรรจงมณี. (2548). การใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์อาร์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

ภาษาอังกฤษและการคิดไตร่ตรองของผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พัฒนันรี ธรรมาภิมินท์. (2562). ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้การอ่านแบบ SQ4R. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

พันทิพย์ เกื้อเพชรแก้ว. (2545). ปัญหาการสอนย่อความระดับอุดมศึกษา. วิชาการ, 5(6), 53, มิถุนายน.

พิบูลย์ ตัญญุบุตร. (2557). การพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิมพ์ชนก เนื่องทะบาล. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความและพฤติกรรมการ

เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิสมัย กองธรรม. (2552). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ ซี ไอ อาร์ ซี ผสมผสานกับวิธีชินเนคติกส์ต่อ

ความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ไพศาล วรรคา. (2555). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พองจันทร์ สุขยิ่ง. (2551). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษา.

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์จำกัด.

ภณิดา ชัยปัญญา. (2541). การวัดความพึงพอใจ. กรุงเทพฯ : แสงอักษร.

ภูมินทร์ เหลลาอำนาจ. (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

- มยุรฉัตร ฉัตรพุดมิชัย. (2559). ผลการใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสระกะเทียมวิททยาควมสังวรเจษฎ์ประกาศมอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.
 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มะลิวัลย์ อ่วมน้อย. (2560). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4Rร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- รวีวัตร์ สิริภูบาล. (2551). แนวทางการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ. วารสารวิชาการ, 11/2, 19-23, เมษายน-มิถุนายน.
- รัตนภรณ์ เลิศคำฟู. (2547). การใช้วิธีการสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุ่งเพชร ต.ศิริวานิช. (2550). ผลของการใช้เทคนิคแผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุจิรี ภู่อาระ. (2545). การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บ๊อค พอยท์.
- วรรณิ โสมประยูร. (2544). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชานันท์ เฟงสุข. (2560). การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับ ผังความคิดในวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 4(3), 72-79.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.
- วัลยา บุตรดี. (2541). การกระตุ้นเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506711 สัมมนาหลักสูตรและการสอนวิชาภาษาไทย*. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- วิไลลักษณ์ ไชยอาจ. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิเศษ ชาญประโคน. (2549). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : ทริปปี้ลกรุ๊ป.
- แววมยุรา เหมือนนิล. (2541). *การอ่านจับใจความ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวีรียา.
- แววมยุรา เหมือนนิล. (2556). *การอ่านจับใจความ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีรียาสาส์น.
- ศศิธร ไชยเทศ. (2555). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์และการยอมรับนับถือตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุ ปัญญาับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2551). *สอนเด็กให้คิดเป็น*. นนทบุรี : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). *การวิจัยธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). *คู่มือการวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- สมพร จารุณัฐ. (2549). *ความเข้าใจกับการอ่านตัวแปรที่ทำท้าย*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ.
- สมยศ นาวิการ. (2551). *การบริหารพัฒนาองค์กรและแรงจูงใจ*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). *การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สร้อยตระกูล ติวยานนท์. (2542). *พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายใจ ทองเนียม. (2560). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สายสุนีย์ สกกุลแก้ว. (2534). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาและแนวทางการประเมิน*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). “ระบบจัดการสอบ NT,” *ผลสอบ NT ป.3*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://180.180.244.42/NT/ExamWeb/ผลสอบ NT ป.3>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 มีนาคม 2563].
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สิริอาภา รัชตะหิรัญ. (2548). *ศิลปะการอ่าน : เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 456-141 ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนทร สิ้นธนานนท์ และคณะ. (2555). *พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เทคนิคพรินติ้ง.
- สุนทร สิ้นธนานนท์. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ : หจก.9119 เทคนิคพริน.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2547). *หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2559). *การอ่านจับใจความ หน่วยที่ 3 เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1-7*. พิมพ์ครั้งที่ 14. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). *การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน การสร้างแบบฝึก*. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- สุภาณี ทองประสาน. (2538). *การศึกษาปัญหาและความต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ที่มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

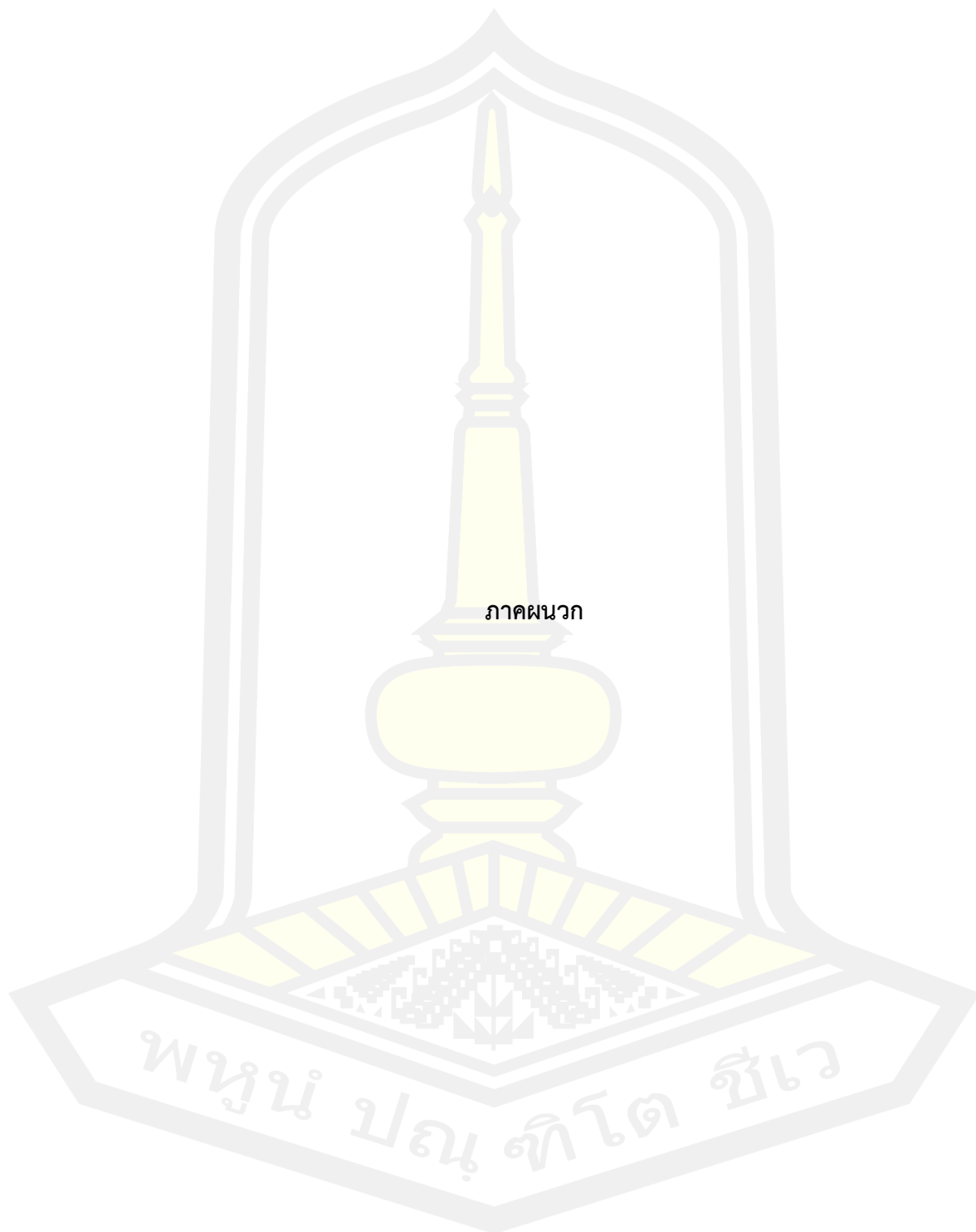
- เอี่ยมพร โชคสุชาติ. (2556). *การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนอายุ 9-12 ปีที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจากการสอนอ่านโดยใช้วิธี SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนที่ความคิด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bradshaw, G.J. (2002). *Text Reconstruction Or SQ3R?: An Investigation Into the Effectiveness of Two Teaching Methods for Developing Textbook Comprehension in College Students* : UMI. Ph.D. Thesis, Peabody College Teacher of Vanderbilt University.
- Bulut, A. (2017). Improving 4th Grade Primary School Student' Reading Comprehension Skills. *Universal Journal of Educational Research*, 5, 23-30.
- Buzan T. (1997). *The Aind map book : Radiant thinking*. London : BBC.
- Finocchiaro, M. and Sako, S. (1983). *Sydney foreign language testing a practical approach*. New York : Regents .
- Flood, J. (1988). *Mapping and Conceptual for Understanding Instruction Text*. New York : Macmillan.
- Gunning, T. (1996). *Creating reading instruction for all children*. Boston : Allyn and Bacon.
- Hartlep, K. L. (2010) *Methods and Techniques : The Effect of Self-Reference on Learning and Retention*. Bakersfield : California State University.
- Hedberg, K. (2005). *Using SQ4R Method with Four Grade ESOL Student*. [online]. Available from : <http://gse.gmu.edu/research/articles/SQ4R/20Method/SQ4R.htm>. [accessed 12 March 2021].
- Lin, S.Y. (2004). The effects of computer-based concept mapping as a prewriting strategy on the persuasive writing of eighth-graders at a middle school in southeastern Idaho. *Dissertation Abstracts International*, 64(7), 2458-A.
- Lono, L.P. (1987). Teaching Reading Skills : A guide for the New ELS Teaching. In *A TESOL Professional Anthology : Listening Speaking and Reading* (pp. 68 – 85). Illinois : Carol Cargill.
- Miller, W.H. (1979). *The First R : Elementary Reading Today*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Miner, W. (2005). *The Impact of the SQ4R, as a Strategy for Retelling Expository Text on Student Comprehension*. [online]. Available from : <http://www.src.truman.edu>. [accessed 12 March 2021].

Tony Buzan. (1997). *Use your head*. London : BBC Book.

Wang, C.X. (2004). *The instructional effects of prior knowledge and three concept mapping strategies in facilitating achievement of different educational objectives*. Ed.D. Thesis, The Pennsylvania State University.

ภาคผนวก

พหุมนุ ปณฺ ทิโต ชีเว

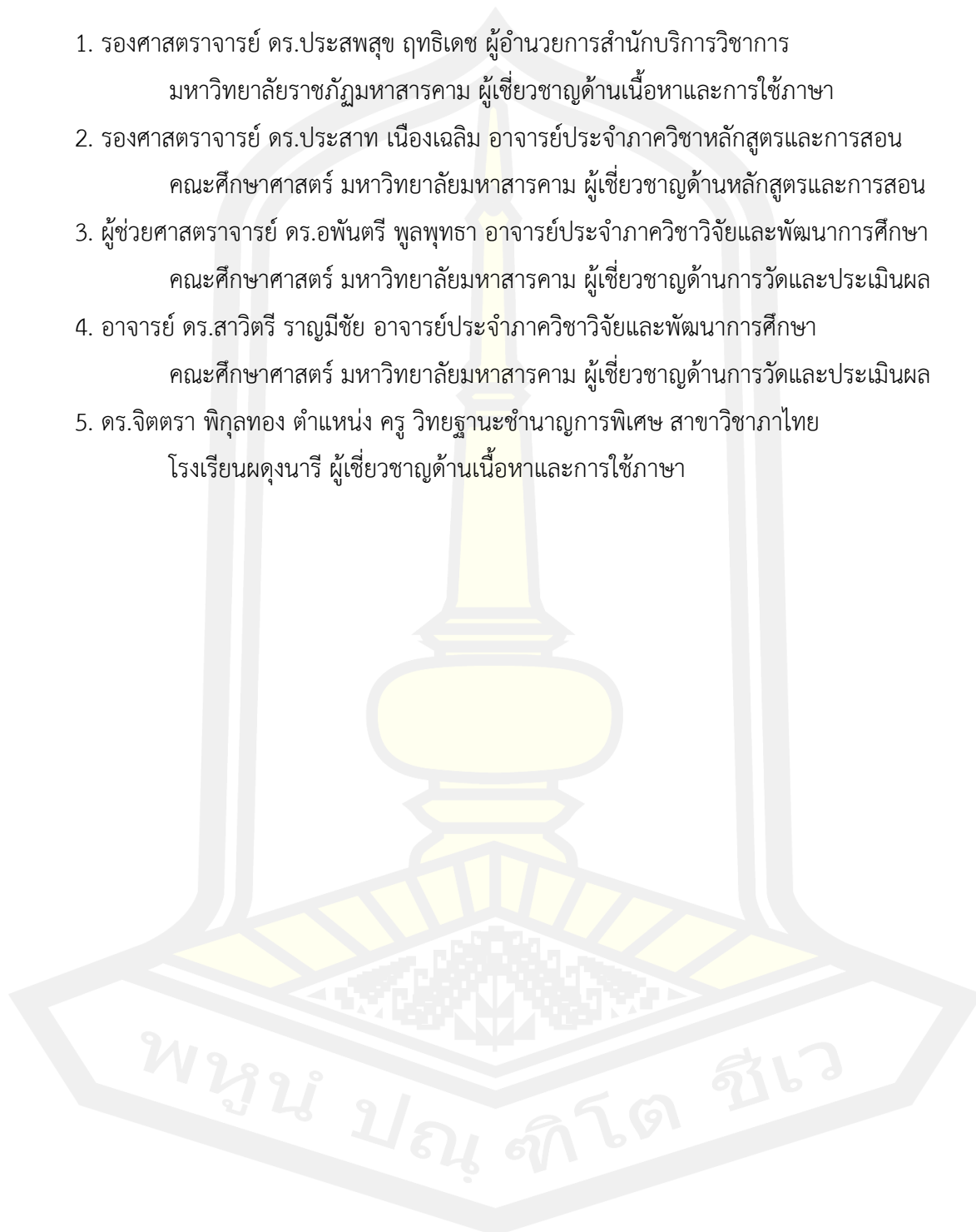

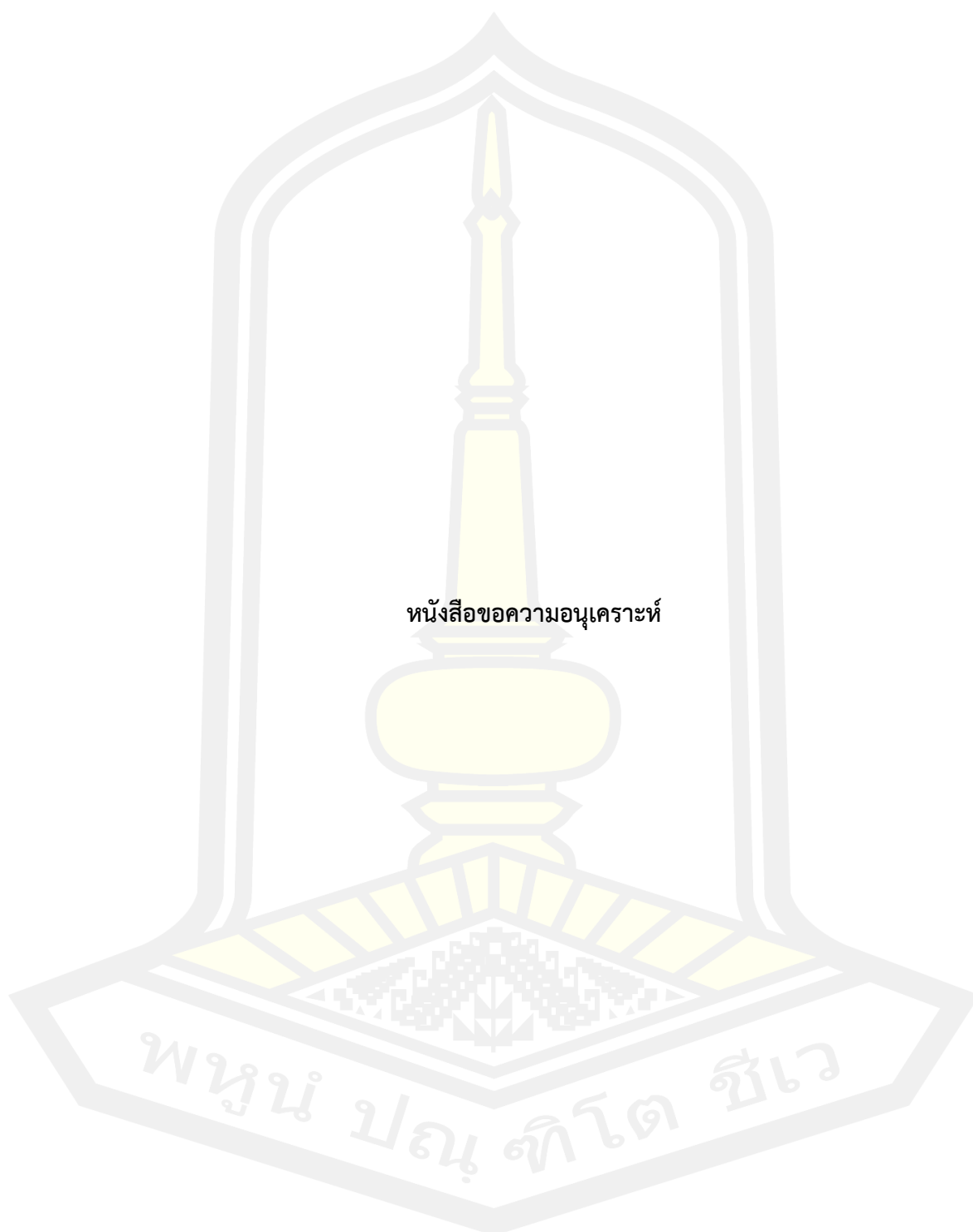
ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและหนังสือขอความอนุเคราะห์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช ผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพาท เนืองเฉลิม อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อพันธ์วี พูลพุทธา อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
4. อาจารย์ ดร.สวิตรี ราญมีชัย อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
5. ดร.จิตตรา พิกุลทอง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาวิชาภาษาไทย
โรงเรียนผดุงนารี ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุณ ปณุ ทิโต สีเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว3538

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

23 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช

ด้วย นางสาวรารวรรณ นันสลิติย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0807574734

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว3538 วันที่ 23 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม

ด้วย นางสาวรารวรรณ นันสถิตย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว3538 วันที่ 23 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.อพนันตรี พูลพุทธา

ด้วย นางสาวรารรรณ นันสถิตย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ม.น. จ. ๕๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว3538 วันที่ 23 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.สาวิตรี ราญมีชัย

ด้วย นางสาวรารวรรณ นันสฤติย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

พหุ ม ประถมศึกษา

ที่ อว 0605.5(2)/ว3539

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

23 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

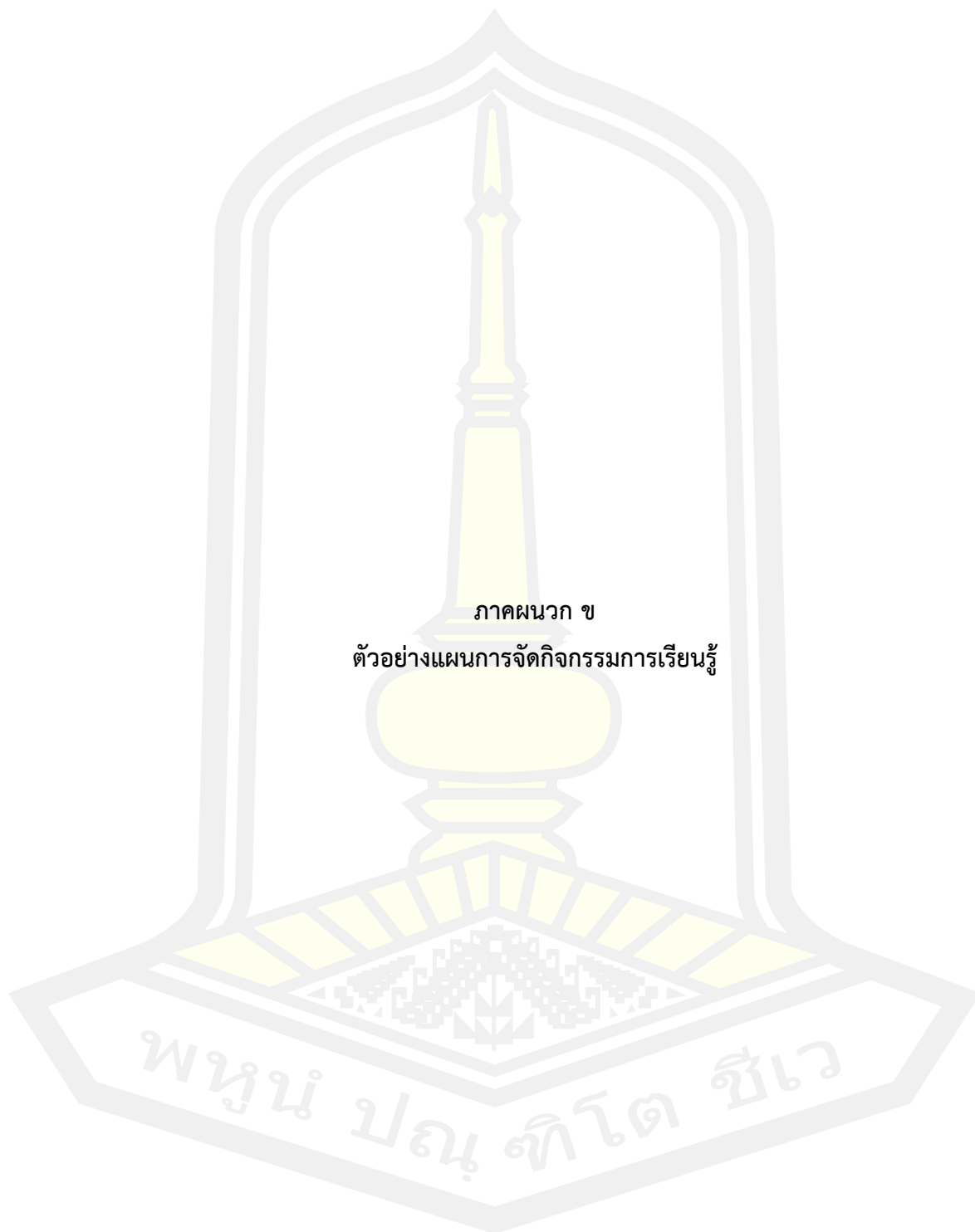
เรียน ดร.จิตตรา พิกุลทอง

ด้วย นางสาวรารวรรณ นันสดีตย์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0807574734

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

พหุบัณฑิตวิท

ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านจับใจความเรื่องจากนิทาน

จำนวน 2 ชั่วโมง

เรื่อง มดกับตั๊กแตน

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวรารวรรณ นันสถิตย์

ใช้สอน วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2564

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ป.3/4 ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผล

ประกอบ

ท 1.1 ป.3/5 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักการอ่านจับใจความได้ (K)

2.2 ผู้เรียนอ่านจับใจความแล้วสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ (K)

2.3 ผู้เรียนอ่านจับใจความแล้วสามารถลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง (P)

2.4 ผู้เรียนอ่านจับใจความแล้วสามารถสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (P)

2.5 ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม (A)

3.สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความ เป็นการค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ในการอ่านเพื่อจับใจความ
นั้น จะต้องอ่านแล้วสามารถตอบคำถามอภิปรายเนื้อหาและสรุปใจความของเรื่องได้ เมื่อผู้เรียนเข้าใจ
รูปแบบการสรุปใจความของเรื่องแล้วทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆ เกิดความคิดรวบยอด และ
นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

4. สาระการเรียนรู้

การอ่านจับใจความจากนิทาน เรื่อง มดกับตั๊กแตน

5. การจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ชั่วโมงที่ 1

5.1 ขั้นเตรียมความพร้อม

- 1) ผู้เรียนและครูกล่าวทักทายกัน
- 2) ผู้เรียนเตรียมอุปกรณ์การเรียนชั้นวางบนโต๊ะ ครูผู้สอนพาผู้เรียนทำกิจกรรม “ตบตักตบมือ” เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการเรียนรู้
- 3) ครูแจ้งวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั่วโมง เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้

5.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 1) ครูจัดบรรยากาศส่งเสริมการอ่านในห้องเรียน จากนั้นผู้เรียนรับใบความรู้ที่ 1 ความรู้เรื่องการอ่านจับใจความและใบความรู้ที่ 2 ความรู้เรื่องแผนผังความคิดให้ผู้เรียนอ่านพร้อมกัน จากนั้นครูอธิบายถึงความรู้เรื่องของการอ่านจับใจความและแผนผังความคิดให้แก่ผู้เรียนฟังและให้ผู้เรียนถามในเรื่องที่ผู้เรียนไม่เข้าใจ แล้วให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลลงในใบงานที่ 1
- 2) ครูและผู้เรียนสนทนากันเกี่ยวกับเรื่องการอ่านนิทาน และให้ผู้เรียนยกตัวอย่างนิทานที่ผู้เรียนชอบ มา 1 เรื่อง แล้วออกมาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

5.3 ขั้นสอน

- 1) Survey (S) การสำรวจหรือการอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ ผู้เรียนรับใบความรู้ที่ 3 เรื่อง มดกับต๊กแตน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านคร่าว ๆ ครูแนะนำให้นักเรียนกวาดสายตาสำรวจ ส่วนประกอบของบทอ่าน เช่น ชื่อเรื่อง ภาพประกอบของเรื่อง เหตุการณ์ในภาพประกอบ เป็นต้น โดยใช้เวลาประมาณ 5 - 8 นาที แล้วเขียนข้อมูลลงในใบงานที่ 2 (กิจกรรมที่ 1)
- 2) Question (Q) การตั้งคำถาม ผู้เรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการตั้งคำถามจากนิทานเรื่อง มดกับต๊กแตน โดยครูช่วยแนะนำว่าในคำถามของผู้เรียนจะต้องถามด้วยคำต่อไปนี้ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และผลเป็นอย่างไร เช่น ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ต๊กแตนไม่มีอาหารกินในหน้าหนาว เป็นต้น ครูเขียนคำถามที่นักเรียนช่วยกันคิดบนกระดาน แล้วให้ผู้เรียนเขียนคำถามลงในใบงานที่ 2 (กิจกรรมที่ 2) ของตนเอง
- 3) Read (R) การอ่านเรื่องซ้ำอย่างละเอียด ผู้เรียนอ่านใบความรู้เรื่องมดกับต๊กแตน ซ้ำอย่างละเอียดพร้อมกันอีกครั้ง และในขณะเดียวกันผู้เรียนค้นหาคำตอบเพื่อตอบคำถามที่ผู้เรียนได้เขียนไว้ลงในใบงานที่ 2 (กิจกรรมที่ 3)

ชั่วโมงที่ 2

- 4) Record (R) บันทึกข้อมูล ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลในส่วนที่สำคัญที่ได้จากการอ่านในขั้นตอนที่ 3 Read (R) โดยให้เรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และเขียนบันทึกเป็นแผนผังความคิด ครู

และผู้เรียนร่วมกันสนทนาถึงประเด็นต่าง ๆ ที่นำมาเขียนลงในแผนผังความคิด โดยใช้คำต่อไปนี้ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และผลเป็นอย่างไร ลงในใบงานที่ 2 (กิจกรรมที่ 4)

5) Recite (R) สรุปลงใจความ ผู้เรียนเขียนสรุปลงใจความสำคัญของเรื่องมดกับตั๊กแตน โดยเขียนสรุปลงใจความเป็นภาษาของตนเอง ลงในใบงานที่ 2 (กิจกรรมที่ 5)

6) Reflect (R) วิเคราะห์ ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากข่าวเรื่องมดกับตั๊กแตนแล้ว แสดงความคิดเห็น ลงในใบงานที่ 2 (กิจกรรมที่ 6)

5.4 ชั้นสรุป

- 1) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนร่วมกันสรุปลงใจความที่ได้จากการเรียนโดยให้ผู้เรียนทุกคนช่วยกันสรุปลงใจความจากนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนแบบคร่าวๆ
- 2) ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนอีกครั้ง
- 3) ครูตรวจผลการจัดบันทึกใจความจากเรื่องมดกับตั๊กแตน ตามที่ครูกำหนดแล้วนำผลมาพัฒนาและปรับซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนอ่อน

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่องการอ่านจับใจความ
2. ใบความรู้ที่ 2 เรื่องแผนผังความคิด
4. ใบความรู้ที่ 3 เรื่องมดกับตั๊กแตน
5. ใบงานที่ 1 หลักการอ่านจับใจความ
6. ใบงานที่ 2 การอ่านจับใจความจากนิทาน เรื่องมดกับตั๊กแตน

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมิน
1. ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักการอ่านจับใจความได้ (K)	- การตรวจผลงานในใบงานที่ 1	- แบบประเมินผลงาน	- ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับดี ขึ้นไป ถือว่าผ่าน
2. ผู้เรียนอ่านจับใจความแล้วสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่ได้ (K)	- การตรวจผลงานในใบงานที่ 2 กิจกรรมที่ 2 และ 3 - การทดสอบย่อยท้ายแผน	- แบบประเมินผลงาน - แบบทดสอบย่อยท้ายแผน แบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ	- ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับดี ขึ้นไป ถือว่าผ่าน - ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน
3. ผู้เรียนอ่านจับใจความแล้วสามารถลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่ได้ (P)	การตรวจผลงานในใบงานที่ 2 กิจกรรมที่ 4	แบบประเมินผลงาน	ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับดี ขึ้นไป ถือว่าผ่าน
4. ผู้เรียนอ่านจับใจความแล้วสามารถสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่ได้ (P)	การตรวจผลงานในใบงานที่ 2 กิจกรรมที่ 5 และ 6	แบบประเมินผลงาน	ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับดี ขึ้นไป ถือว่าผ่าน
5. ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม (A)	การสังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน	ผ่านเกณฑ์คุณภาพระดับดี ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

ด้านที่ 1 วางแผนการเรียนรู้

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมการเรียนรู้
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

ด้านที่ 2 การศึกษาค้นคว้า

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมการเรียนรู้
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

ด้านที่ 3 การนำเสนอข้อค้นพบ

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมการเรียนรู้
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

ด้านที่ 4 การอภิปรายซักถาม

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมการเรียนรู้
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

ด้านที่ 5 การสรุปองค์ความรู้

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมการเรียนรู้
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... (ผู้สอน)

(นางสาวรารารรณ นันสติย์)

...../...../.....

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไรเป็นการอ่านในระดับต้น และเป็นพื้นฐานการอ่านระดับสูงต่อไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนใจความสำคัญและส่วนขยายใจความของเรื่องหรือส่วนประกอบ เพื่อให้เรื่องชัดเจนมากยิ่งขึ้น ใจความสำคัญของเรื่อง คือข้อความที่เป็นแก่นของเรื่องโดยจะมีเนื้อหาสำคัญที่สุดใจความเดียว แล้วมีเนื้อเรื่องอื่นมาประกอบหรือขยายใจความให้ชัดเจนมากขึ้น

หลักการอ่านจับใจความ

1. อ่านผ่านๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านให้ละเอียด เพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่องเพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน และพยายามตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องนี้ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร
3. อ่านซ้ำตอนที่ไม่เข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอนถูกต้อง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยภาษาของตนเอง

ที่มา : แวมมยุรา เหมือนนิล. การอ่านจับใจความ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2541.

ใบความรู้ที่ 2

แผนผังความคิด หรือ Mind Map

แผนผังความคิด หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพ มีรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์ เป็นการถ่ายทอดข้อมูลต่างๆ ลงในกระดาษที่อยู่ในรูปแบบของการสรุปใจความของเรื่องนั้นๆ โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใย แทนการจดบันทึกแบบเดิมเพื่อช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

แผนผังใยแมงมุม (Spider Map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรวบยอดหลักที่สำคัญไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษแล้วเขียนอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะของใยแมงมุม

ขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิด

ขั้นตอนการสร้างแผนผังความคิด มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่ต้องการนำเสนอ
2. เลือกรูปแบบแผนผังความคิด
3. วางกระดาษลงในแนวตั้งหรือแนวนอน ควรใช้กระดาษที่ไม่มีเส้น
4. วาดภาพเพื่อใส่หัวข้อหลักไว้ตรงกลางหน้ากระดาษ
5. ลากเส้นเชื่อมโยง แล้ววาดภาพเพื่อใส่หัวข้อรอง แล้วลากเส้นเชื่อมโยงไปยังหัวข้อที่เกี่ยวข้องกันไปเรื่อยๆ จนครบ
6. ใช้สีในการวาดภาพและลากเส้นเชื่อมโยงเพื่อความสวยงาม
7. ใช้คำที่สั้น กระชับ มีใจความสมบูรณ์

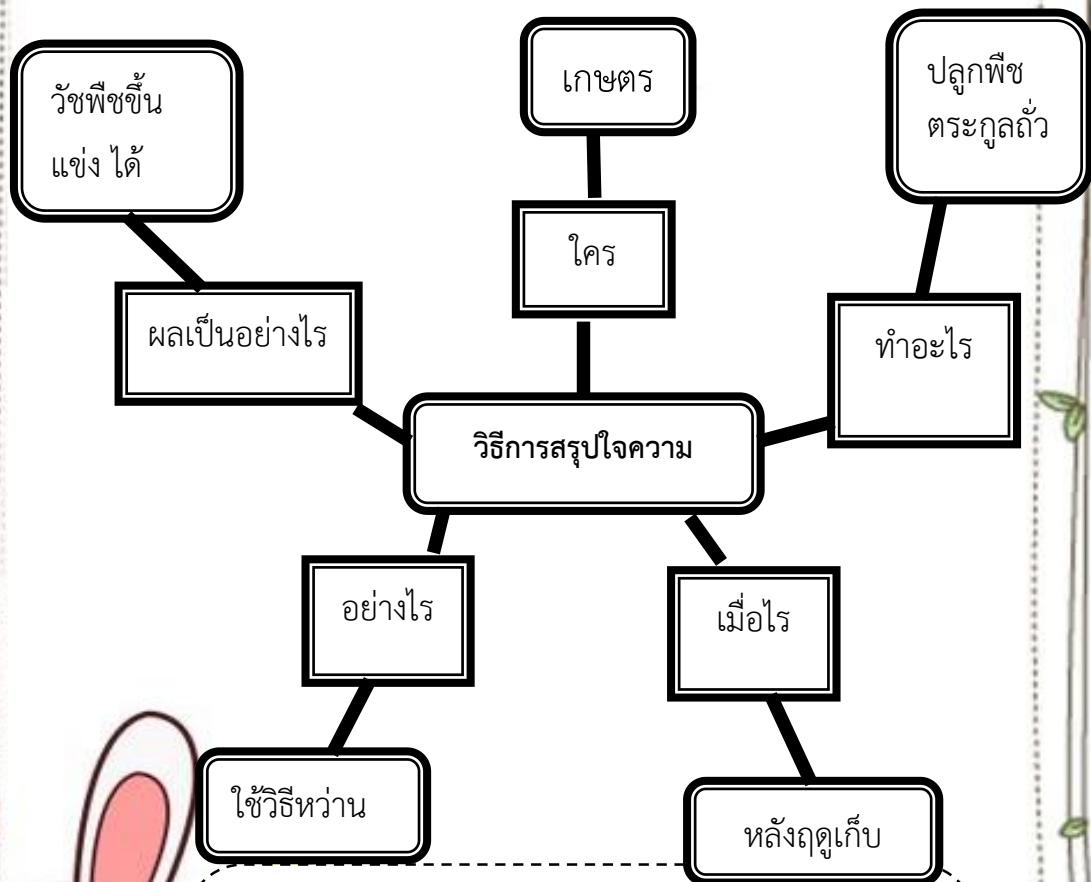

ที่มา : วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

ตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญ

ตัวอย่าง

หลังฤดูเก็บเกี่ยว เกษตรกรมักปลูกพืชอายุสั้นและทนแล้ง พืชที่เหมาะสมได้แก่ พืชตระกูลถั่ว แต่ถ้าปลูกโดยวิธีหว่านจะพบปัญหา เพราะมีวัชพืชขึ้นแข่งกับต้นถั่ว จึงยากแก่การกำจัดวัชพืช ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ

สรุปใจความ

เกษตรกรปลูกพืชตระกูลถั่วหลังฤดูเก็บเกี่ยว ถ้าใช้วิธีหว่านจะทำให้วัชพืชขึ้นแข่งได้ผลผลิตต่ำ

ใบความรู้ที่ 3

มดกับต๊กแตน

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ บริเวณทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ มีครอบครัวมดฝูงเล็กอาศัยอยู่รวมกันใต้โพรงดินขนาดกำลังพอเหมาะ ซึ่งข้าง ๆ โพรงดินนั้นคือขอนไม้เก่าที่ต๊กแตนเจ้าสำราญใช้พักอาศัยเช่นกัน ในช่วงฤดูร้อนที่ผลผลิตพืชพรรณงอกงามออกรวงมากมาย สมาชิกบ้านมดทั้งหลายต่างขยันขันแข็งเก็บเกี่ยวพืชเหล่านั้นมาตุนไว้สำหรับหน้าหนาว ส่วนเจ้าต๊กแตนกลับเอาแต่เล่นดนตรีอย่างเพลิดเพลิน และแปลกใจว่าทำไมฝูงมดต้องขยันถึงเพียงนี้ เมื่อเห็นเช่นนั้นต๊กแตนจึงแวะไปสอบถาม

"ฝูงมดตัวน้อยเอ๋ย พวกเขาจะเร่งทำงานเก็บพืชพรรณไปทำไมกันมากมาย" ต๊กแตนเอ่ย "ก็เก็บไว้กินตลอดฤดูหนาวนะสิ" เสียงของมดซึ่งเป็นหัวหน้าตอบกลับพลางเก็บเกี่ยวพืชพรรณไปด้วย

"โห ! ฤดูหนาวเลยหรือ อีกลานเลยนะ เพราะนี่ก็เพิ่งจะเข้าหน้าร้อนเอง" เจ้าต๊กแตนพูดด้วยน้ำเสียงแปลกใจ "ก็เราเก็บเกี่ยวตอนนี้ ฤดูหนาวจะได้มีอาหารกินอย่างอุดมสมบูรณ์แถมได้พักผ่อนแบบเต็มทีไงล่ะ" หัวหน้ามดอธิบาย

"แต่เที่ยวเล่นพักผ่อนในฤดูร้อนก็สนุกไปอีกแบบนะ ทำไมจะต้องรอถึงหน้าหนาวด้วย" เสียงต๊กแตนโต้กลับ "เอาเถอะ ฉันทขอกลับบ้านไปเล่นดนตรี เต็มรำ ก่อนแล้วกันนะ" ต๊กแตนเดินกลับไปอย่างสบายใจไม่เดือดร้อน ส่วนฝูงมดก็ทำหน้าที่ของตนอย่างขยันขัน

เวลาผ่านไปไม่นานนัก ลมหนาวเย็นยะเยือกก็มาเยือน เป็นสัญญาณเตือนว่าเข้าสู่ฤดูหนาวแล้วนั่นเอง ในขณะที่เดียวกันผลไม้พืชพรรณที่เคยงอกเงยต่างโรยรา จะหาอาหารมากินแทบไม่มี แต่ถึงอย่างไรฝูงมดก็ไม่เดือดร้อน เพราะพวกมันเก็บตุนของกินไว้แล้วมากมาย

"ดินะเนี่ยที่เราเก็บอาหารเอาไว้เยอะแยะ คราวนี้จะได้กินแบบไม่ต้องกลัวอด" มดตัวเล็กเอ่ยขึ้นมา "ใช่ ๆ ต้องขอบคุณพวกเรจริง ๆ ที่ขยันขันแข็งอดทนทำงานทำให้เรามีกินในวันนี้" หัวหน้ามดประกาศขอบคุณท่ามกลางความยินดีของมดทุกตัว

ก๊อก ก๊อก ก๊อก ! !... เสียงเคาะประตูหน้าโพรงมดดังขึ้น "สงสัยมีแขกมาเยี่ยมหรือเอาอาหารมาแลกเปลี่ยนแน่" มดตัวเล็กพูดแล้วเดินไปเปิดประตู หน้าประตูนั้นคือตึกแทนเจ้าสำราญผู้พักอาศัยอยู่ข้าง ๆ ที่เคยมีท่าทางสดใสร่าเริง แต่คราวนี้ ตึกแทนกลับยืนก้มหน้าด้วยความทิวโศ พอประตูเปิดจึงรีบเดินตรงมาหาหัวหน้ามดที่เคยสนทนาด้วยทันที

"สวัสดีมดเอ๋ย ฉันทิวเหลือกินไม่ได้กินอะไรมาหลายวัน พอจะมีอาหารแบ่งฉันบ้างไหม" ตึกแทนขอร้อง "อะไรกัน บ้านเธอไม่มีอะไรกินเลยหรือ ช่วงฤดูร้อนผลผลิตออกจะอุดมสมบูรณ์" หัวหน้ามดถามด้วยความสงสัย

"ฉันมัวแต่ยุ่งกับการเล่นดนตรีและเต้นรำ เลยไม่มีเวลามานั่งทำงานก็ตุนอาหารไว้กินอย่างเธอ" คำแก้ตัวของตึกแทน "อะไรกัน ! นี่เธอไม่ทำงานเลยหรือ มัวแต่เล่นดนตรีสนุกสนานเนี่ยนะ" หัวหน้ามดทวาด ด้านตึกแทนก็ทำหน้าที่เจื่อนโดยไม่มีคำตอบได้ "ถ้าเธอไม่รู้จักแบ่งเวลาเล่นกับเวลาทำงาน ฉันก็คงปันอาหารให้เธอไม่ได้ เจ้ากลับไปเถอะ"

พอสิ้นคำพูดของหัวหน้ามด เจ้าตึกแทนเลยเดินกลับบ้านไปแบบทิวโหย ส่วนฝูงมดก็พักผ่อนแบบสำราญกับอาหารที่ตุนมาจากช่วงหน้าร้อน

ที่มา : กองบรรณาธิการ. นิทานอีสปมดกับตึกแทน. กรุงเทพฯ : โลกหนังสือ, 2563.

ใบงานที่ 1
หลักการอ่านจับใจความ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายหลักการอ่านจับใจความให้ถูกต้อง

หลักการอ่านจับใจความ

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

เฉลยใบงานที่ 1 หลักการอ่านจับใจความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายหลักการอ่านจับใจความให้ถูกต้อง

หลักการอ่านจับใจความ

1. อ่านผ่านๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง

2. อ่านให้ละเอียด เพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน และพยายามตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องนี้ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

3. อ่านซ้ำตอนที่ไม่มีเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอนถูกต้อง

4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยภาษาของตนเอง

ใบงานที่ 2

การอ่านจับใจความจากนิทาน เรื่อง มดกับต๊กแตน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับต๊กแตนโดยสำรวจหรืออ่านเนื้อหาอย่างคร่าวๆ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อเรื่อง

สาระสำคัญของเรื่อง

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานมดกับต๊กแตนแล้วตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา จำนวน 3 คำถาม

คำถามที่ 1.....

คำถามที่ 2.....

คำถามที่ 3.....

กิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานมดกับต๊กแตนแล้วตอบคำถามจากกิจกรรมที่ 2

คำถามที่ 1.....

คำถามที่ 2.....

คำถามที่ 3.....

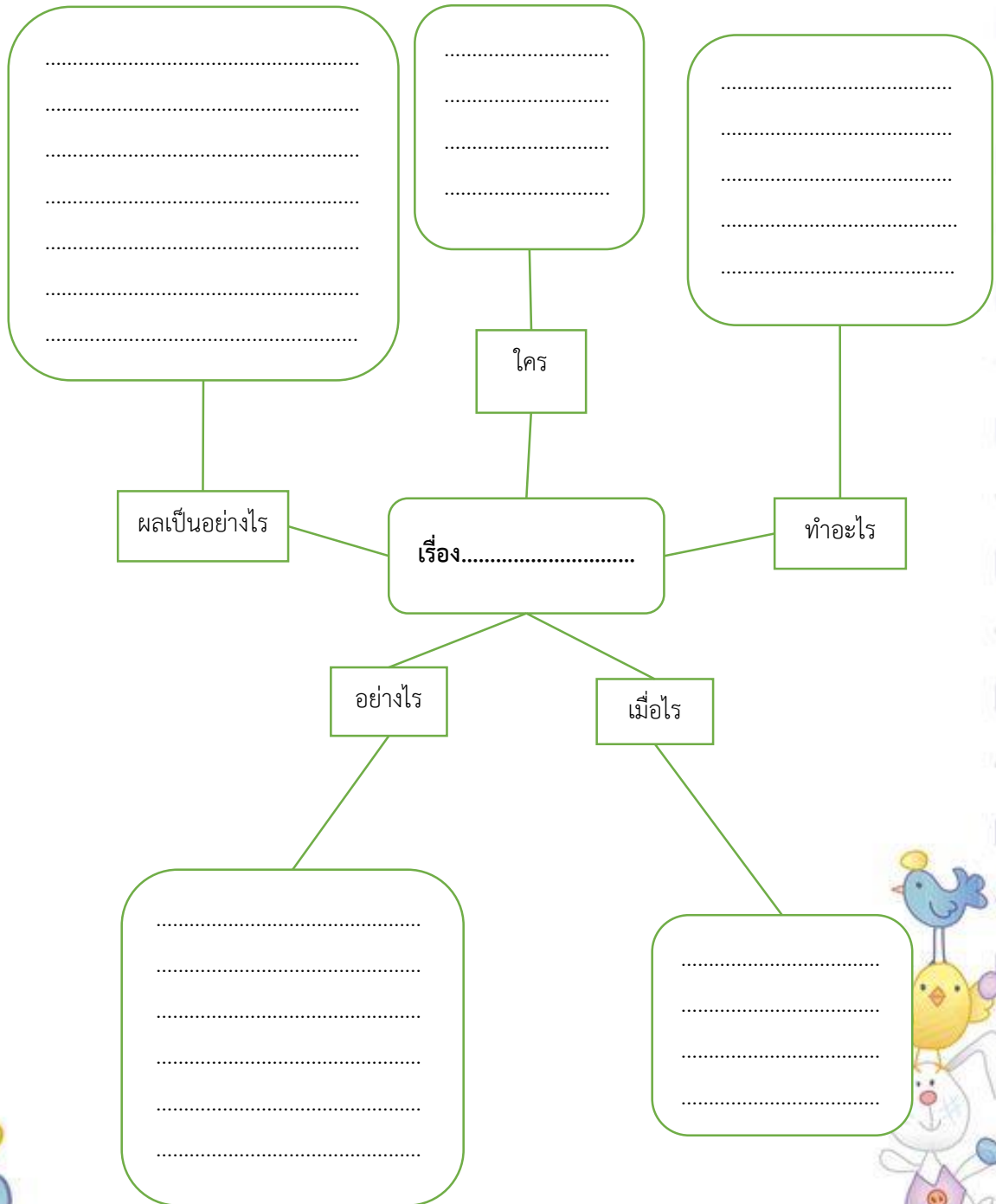
กิจกรรมที่ 4

4.1 คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับต๊กแตนแล้วให้เรียงลำดับเหตุการณ์ด้วยการนำหมายเลข 1- 5 เติมลงใน ให้ถูกต้อง

- เวลาผ่านไปไม่นานนัก ลมหนาวเย็นยะเยือกก็มาเยือน เป็นสัญญาณเตือนว่าเข้าสู่ฤดูหนาวแล้วนั่นเอง
- ต๊กแตนเจ้าสำราญผู้พักผ่อนอยู่ข้างๆ ที่เคยมีท่าทางสดใสร่าเริงแต่คราวนี้ ต๊กแตนกลับยื่นก้มหน้าด้วยความวิวโซ
- บริเวณทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ มีครอบครัวมดฝูงเล็กอาศัยอยู่รวมกันใต้โพรงดินขนาดกำลังพอเหมาะ ซึ่งข้างๆ โพรงดินนั้นคือขอนไม้เก่าที่ต๊กแตนเจ้าสำราญใช้พักผ่อนเช่นกัน
- พอสิ้นคำพูดของหัวหน้ามด เจ้าต๊กแตนเลยเดินกลับบ้านไปแบบวิวโซย ส่วนฝูงมดก็พักผ่อนแบบสำราญกับอาหารที่ตุนมาจากช่วงหน้าร้อน
- สมาชิกบ้านมดทั้งหลายต่างขยันขันแข็งเก็บเกี่ยวพืชเหล่านั้นมาตุนไว้สำหรับหน้าหนาว ส่วนเจ้าต๊กแตนกลับเอาแต่เล่นดนตรีอย่างเพลิดเพลิน

4.2 คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนแล้วให้จดบันทึกข้อความ เป็นแผนผังความคิด (mind mapping) ตามหัวข้อ ได้แก่ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

เฉลยใบงานที่ 2

การอ่านจับใจความจากนิทาน เรื่อง มดกับตั๊กแตน

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนโดยสำรวจหรืออ่านเนื้อหาอย่างคร่าวๆ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อเรื่อง มดกับตั๊กแตน

สาระสำคัญของเรื่อง

..... การเก็บสะสมอาหารไว้กินในช่วงฤดูหนาวของมดกับตั๊กแตน

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านข่าวมดกับตั๊กแตนแล้วตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา จำนวน 3 คำถาม

แนวคำตอบ

1. จากเรื่องที่มีตัวละครอะไรบ้าง
2. สิ่งที่มีดกำลังทำคืออะไร
3. ตั๊กแตนกำลังทำอะไรในระหว่างที่มีดทำงาน
4. อาหารจะมีมากมายในช่วงฤดูใด
5. มดกักตุนอาหารไว้กินในช่วงฤดูใด
6. พอถึงช่วงฤดูหนาวสัตว์ชนิดใดที่มีอาหารกินตลอดฤดู
7. เมื่อตั๊กแตนมาขออาหารมด มดทำเช่นไร

ฯลฯ

กิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านข่าวมดกับตั๊กแตนแล้วตอบคำถามจากกิจกรรมที่ 2

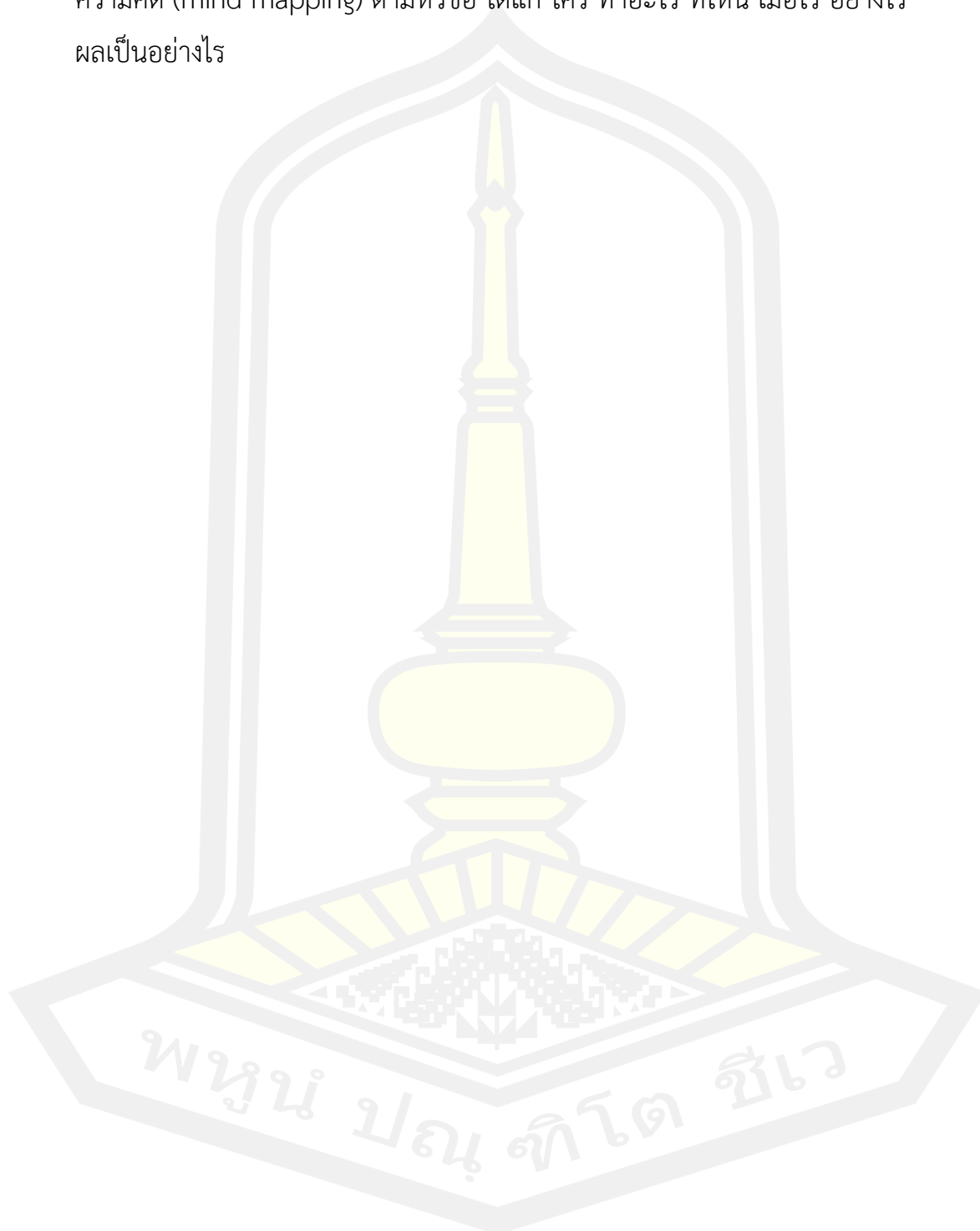
แนวคำตอบ อยู่ในดุลพินิจของคุณครู

กิจกรรมที่ 4

4.1 คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนแล้วให้เรียงลำดับเหตุการณ์ด้วยการนำหมายเลข 1- 5 เติมลงใน ให้ถูกต้อง

- เวลาผ่านไปไม่นานนัก ลมหนาวเย็นยะเยือกก็มาเยือน เป็นสัญญาณเตือนว่าเข้าสู่ฤดูหนาวแล้วนั่นเอง
- ตั๊กแตนเจ้าสำราญผู้พักผ่อนอยู่ข้างๆ ที่เคยมีท่าทางสดใสร่าเริง แต่คราวนี้ตั๊กแตนกลับยื่นก้มหน้าด้วยความหิวโซ
- บริเวณทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ มีครอบครัวมดฝูงเล็กอาศัยอยู่รวมกันได้โพรงดินขนาดกำลังพอเหมาะ ซึ่งข้างๆ โพรงดินนั้นคือขอนไม้เก่าที่ตั๊กแตนเจ้าสำราญใช้พักผ่อนเช่นกัน
- พอสิ้นคำพูดของหัวหน้ามด เจ้าตั๊กแตนเลยเดินกลับบ้านไปแบบหิวโหย ส่วนฝูงมดก็พักผ่อนแบบสำราญกับอาหารที่ตุนมาจากช่วงหน้าร้อน
- สมาชิกบ้านมดทั้งหลายต่างขยับเขยื้อนเก็บเกี่ยวพืชเหล่านั้นมาตุนไว้สำหรับหน้าหนาว ส่วนเจ้าตั๊กแตนกลับเอาแต่เล่นดนตรีอย่างเพลิดเพลิน

4.2 คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนแล้วให้จดบันทึกข้อความเป็นแผนผังความคิด (mind mapping) ตามหัวข้อ ได้แก่ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

กิจกรรมที่ 5

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับต๊กแตนแล้วสรุปใจความ ตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง

แนวคำตอบ

.....เรื่องมดกับต๊กแตน ในช่วงหน้าร้อนพวกมดก็กักตุนอาหารไว้กินในช่วงฤดูหนาวแต่ต๊กแตนไม่กักตุนอาหาร เมื่อถึงฤดูหนาวต๊กแตนไม่มีอาหารกิน จึงเดินไปขออาหารกับพวกมดแต่มดไม่แบ่งอาหารให้ต๊กแตน ต๊กแตนเลยเดินกลับบ้านไปแบบหิวโหย ส่วนฝูงมดก็พักผ่อนแบบ สบายกับอาหารที่ตุนมาจากช่วงหน้าร้อน

กิจกรรมที่ 6

คำชี้แจง ผู้เรียนอ่านนิทาน เรื่องมดกับต๊กแตนแล้ววิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องมดกับต๊กแตน

แนวคำตอบ

1. คนเราควรจะรู้จักหน้าที่ของตัวเอง เวลาไหนควรทำงาน เวลาไหนควรเล่น
2. ควรเตรียมตัวให้พร้อมเสมอ สำหรับสิ่งที่จะต้องเจอในวันข้างหน้า
3. จงเตรียมพร้อมเผชิญความยากลำบากที่จะมาถึงในอนาคตอยู่เสมอ
4. ลำบากวันนี้สบายวันหน้า
5. จงเตรียมพร้อมและตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท
6. ความสามัคคีกันจะให้งานประสบผลสำเร็จ
7. ความขยันและอดทนจะทำให้วันข้างหน้าเราสบาย

ฯลฯ

แบบทดสอบย่อยท้ายแผน

เรื่อง การอ่านจับใจความจากนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกาเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบจำนวน 10 ข้อ (10 คะแนน)

1. จากนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนกล่าวถึงสัตว์ชนิดใด
 - ก. มดกับกระต่าย
 - ข. มดกับตั๊กแตน
 - ค. ตั๊กแตนกับจิ้งหรีด
2. เพราะเหตุใดมดจึงต้องกักตุนอาหาร
 - ก. เพราะมดชอบกินอาหารที่ละมากๆ
 - ข. เพราะมดชอบการสะสมอาหาร
 - ค. เพราะมดต้องการเก็บสะสมอาหารไว้กิน
3. ในช่วงฤดูใดที่ผลผลิตพืชพรรณงอกงามออกรวงมากมาย
 - ก. ฤดูร้อน
 - ข. ฤดูหนาว
 - ค. ฤดูฝน
4. มดเก็บเกี่ยวอาหารไว้กินในช่วงฤดูใด
 - ก. ฤดูร้อน
 - ข. ฤดูหนาว
 - ค. ฤดูฝน
5. ในระหว่างที่มดกำลังเก็บเกี่ยวอาหารตั๊กแตนกำลังทำอะไร
 - ก. ตั๊กแตนกำลังเก็บเกี่ยวอาหารเช่นกัน
 - ข. ตั๊กแตนกำลังบินไปท่องเที่ยวในทุ่งหญ้า
 - ค. ตั๊กแตนกำลังเล่นดนตรีอย่างเพลิดเพลิน

6. เหตุใดตึกแตนจึงไม่ยอมกักตุนอาหาร
- ก. เพราะตึกแตนคิดว่าเที่ยวเล่นพักผ่อนในฤดูร้อนก็สนุกไปอีกแบบ
 - ข. เพราะตึกแตนคิดว่าอาหารมีมากมาย
 - ค. เพราะตึกแตนคิดว่ามดจะแบ่งอาหารที่พวกเขาเก็บไว้ให้แก่ตนเอง
7. จากเรื่องอะไรเป็นสัญญาณเตือนว่าเข้าสู่ช่วงฤดูหนาว
- ก. ต้นไม้เริ่มมีน้ำแข็งเกาะ
 - ข. หิมะตก
 - ค. มีลมหนาวเย็นพัดมา
8. หัวหน้านมดประกาศขอบคุณพวกมดในเรื่องใด
- ก. ความขยันขันแข็งอดทนทำงาน
 - ข. ความมีวินัยรักความสงบ
 - ค. การรู้จักสามัคคี
9. ในระหว่างที่มดมีอาหารกินในช่วงฤดูหนาวตึกแตนเป็นอย่างไร
- ก. มีความสุขกับการกินอาหารของตน
 - ข. หิวโซเพราะไม่มีอาหารกิน
 - ค. สดใสร่าเริง ร้องรำทำเพลง
10. เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูหนาวมดให้ความช่วยเหลือตึกแตนหรือไม่
- ก. ให้ความช่วยเหลือเพราะตึกแตนนิสัยดี
 - ข. ให้ความช่วยเหลือเพราะตึกแตนร้องเพลงเก่ง
 - ค. ไม่ให้ความช่วยเหลือเพราะตึกแตนไม่กักตุนอาหาร

กระดาษคำตอบแบบทดสอบย่อยท้ายแผน

เรื่อง การอ่านจับใจความจากนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกาเครื่องหมาย
กากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ

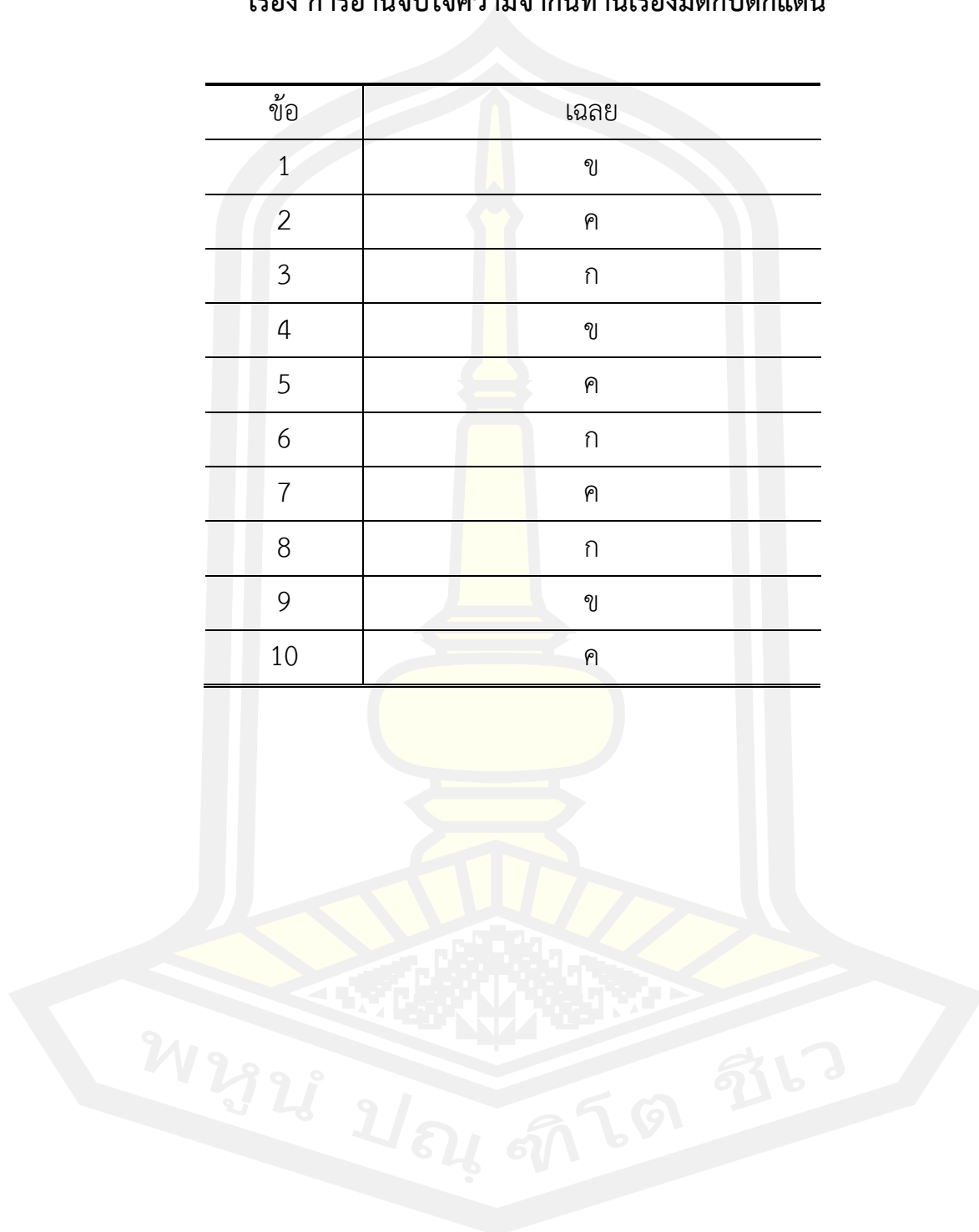
ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ข้อที่	ก	ข	ค	คะแนน	รวมคะแนน
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

เฉลยแบบทดสอบย่อยท้ายแผน
เรื่อง การอ่านจับใจความจากนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตน

ข้อ	เฉลย
1	ข
2	ค
3	ก
4	ข
5	ค
6	ก
7	ค
8	ก
9	ข
10	ค

เกณฑ์การประเมินผลงานเรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
1. อธิบายหลักการอ่านจับใจความได้ และตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน	อธิบายหลักการอ่านจับใจความได้ ถูกต้อง ตรงประเด็น ครบทั้ง 4 หลักการ ตั้งคำถามได้ สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ตรงประเด็น ครบทุกคำถาม	อธิบายหลักการอ่านจับใจความได้ ถูกต้อง ตรงประเด็น ได้ 3 หลักการ ตั้งคำถามได้ สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ตรงประเด็น ไม่ครบทุกคำถาม ได้ 2 คำถาม	อธิบายหลักการอ่านจับใจความได้ ถูกต้อง ตรงประเด็น ได้ 2 หลักการ ตั้งคำถามได้ สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ตรงประเด็น ไม่ครบทุกคำถาม ได้ 1 คำถาม	อธิบายหลักการอ่านจับใจความได้ ถูกต้อง ตรงประเด็น ได้ 1 หลักการ ตั้งคำถามไม่ สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ไม่ตรงประเด็น
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน	ตอบคำถาม ถูกต้อง ชัดเจน ครบทุกข้อ	ตอบคำถาม ครบคลุม บางส่วน	ตอบคำถามได้ บ้าง แต่วกวน	ตอบคำถามไม่ได้
3. ลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	ลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้ 4 ข้อ ขึ้นไป	ลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้ 3 ข้อ	ลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้ 2 ข้อ	ลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้ 1 ข้อ
4. สรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน	- ลำดับเรื่อง เหตุการณ์ได้ดี มาก ไม่สลับ วกวน - เขียนใจความ ของเรื่อง ได้ครบถ้วน ครบคลุม ต่อเนื่อง ตั้งแต่ต้น จนจบ	- ลำดับเรื่อง เหตุการณ์ได้ดีไม่ สลับวกวน - เขียนใจความ ของเรื่อง ได้ครบถ้วน ครบคลุมต่อเนื่อง	- ลำดับเรื่อง เหตุการณ์ได้ดีแต่ สลับที่บ้าง - เขียนใจความ ของเรื่องได้ แต่เนื้อหาไม่ ต่อเนื่อง	- ลำดับเรื่องได้ ไม่ดี วกวนไปมา - เขียนไม่ ครบถ้วน และ ไม่ต่อเนื่อง
5. บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน	บอกข้อคิดได้ตรง ประเด็นสมบูรณ์ ข้อคิดได้ บ้างแต่ วกวน	บอกข้อคิดได้ ตรง ประเด็น แต่ไม่ ต่อเนื่อง	บอกข้อคิดได้ บ้าง บางส่วน	บอกข้อคิดได้ บ้าง แต่วกวน

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ระดับคุณภาพ	แปลผล	การประเมิน
16 - 20	80 - 100	4	ดีมาก	ผ่าน
11 - 15	70 - 79	3	ดี	ผ่าน
6 - 10	51 - 69	2	พอใช้	ไม่ผ่าน
1 - 5	0 - 50	1	ปรับปรุง	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ คุณภาพระดับ ดี ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

แบบบันทึกคะแนนการอ่านจับใจความ
จากแบบทดสอบย่อยท้ายแผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง มดกับต๊กแตน

ที่	ชื่อ-สกุล	คะแนน รวม (10)	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	แปลผล	การ ประเมิน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ระดับคุณภาพ	แปลผล	การประเมิน
8-10	80 - 100	4	ดีมาก	ผ่าน
7	70 - 79	3	ดี	ผ่าน
6	51 - 69	2	พอใช้	ไม่ผ่าน
0 - 5	0 - 50	1	ปรับปรุง	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมินผลงานเรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน	ทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผนได้ถูก 8 ข้อขึ้นไป	ทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผนได้ถูกต้อง 7 ข้อ	ทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผนได้ถูกต้อง 6 ข้อ	ทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผนได้ถูกต้อง 5 ข้อลงมา
เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพ			
เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือผ่านเกณฑ์ สรุป ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่านลงชื่อ.....ผู้ประเมิน (.....)	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 - 100	ระดับคุณภาพ ดีมาก	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 71 -79	ระดับคุณภาพ ดี
	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51 -69	ระดับคุณภาพ พอใช้	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 0 - 50	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพและคำอธิบาย			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. วางแผนการเรียนรู้	กำหนดจุดประสงค์ประเด็นการเรียนรู้วิธีการอุปกรณ์ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม และครบถ้วนทุกประเด็น	กำหนดจุดประสงค์ประเด็น การเรียนรู้วิธีการอุปกรณ์ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม แต่ยังไม่ครบถ้วน	กำหนดจุดประสงค์ประเด็นการเรียนรู้วิธีการอุปกรณ์ยังไม่สอดคล้องกัน	ต้องได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมในการกำหนดจุดประสงค์และประเด็นการเรียนรู้จึงสามารถกำหนดวิธีการและเลือกอุปกรณ์ได้
2. การศึกษาค้นคว้า	ศึกษาค้นคว้าได้ตรงตามแผนที่วางไว้บันทึกข้อมูลได้ตรงประเด็น ผลงานถูกต้องครบสมบูรณ์	ศึกษาค้นคว้าได้ตรงตามแผนที่วางไว้บันทึกข้อมูลได้ตรงบางประเด็น ผลงานถูกต้อง	ศึกษาค้นคว้าได้ตรงตามแผนที่วางไว้บันทึกข้อมูลยังไม่ตรงประเด็น ผลงานแก้ไขเล็กน้อย	ศึกษาค้นคว้าไม่ตรงตามแผนที่วางไว้ ผลงานต้องปรับปรุง
3. การนำเสนอข้อค้นพบ	นำเสนอข้อค้นพบตรงประเด็น ชัดเจนเข้าใจง่าย ครบถ้วนสมบูรณ์ดี	การนำเสนอข้อค้นพบได้บางประเด็น ต้องเก็บรายละเอียดข้อมูลอีกเล็กน้อยจึงจะครบถ้วนสมบูรณ์	การนำเสนอข้อค้นพบยังไม่ชัดเจน สื่อความหมายได้เข้าใจพอสมควร	การนำเสนอข้อค้นพบไม่ชัดเจนต้องปรับปรุง
4. การอภิปรายซักถาม	วิเคราะห์ข้อค้นพบได้อย่างละเอียด และสามารถอภิปรายได้ชัดเจนดี	วิเคราะห์ข้อค้นพบและสามารถอภิปรายได้ชัดเจนดี	วิเคราะห์ข้อค้นพบและสามารถอภิปรายได้เป็นบางประเด็น	วิเคราะห์ข้อค้นพบยังไม่ตรงประเด็น ต้องปรับปรุง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพและคำอธิบาย			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5. การสรุพอองค์ความรู้	สรุพอองค์ความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานได้ถูกต้องตรงประเด็นดี	สรุพอองค์ความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานเป็นบางประเด็น	สรุพอองค์ความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดได้แต่บางส่วนยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์แก้ไขเล็กน้อย	ยังสรุพอองค์ความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดได้ไม่ชัดเจนและยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ต้องแก้ไข

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	แปลผล	การประเมิน
16 - 20	80 - 100	3.51 - 4.00	4	ดีมาก	ผ่าน
11 - 15	70 - 79	2.51 - 3.50	3	ดี	ผ่าน
6 - 10	51 - 69	1.51 - 2.50	2	พอใช้	ไม่ผ่าน
1 - 5	0 - 50	1.00 - 1.50	1	ปรับปรุง	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ คุณภาพระดับ ดี ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

พหุณ ปณุ ทิโต ชีเว

1. การอ่านจับใจความ หมายถึงอะไร
 - ก. การอ่านเพื่อให้ได้ความรู้
 - ข. การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่อง
 - ค. ประโยคบอกที่มาของเรื่อง
2. ข้อใดไม่ใช่หลักการอ่านจับใจความ
 - ก. อ่านผ่านๆ โดยตลอด
 - ข. อ่านให้ละเอียด
 - ค. อ่านซ้ำตอนที่เข้าใจ

อ่านนิทานต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม ข้อ 3 – 5

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีสิงโตตัวหนึ่งด้วยเหตุผลที่มันกินเนื้อสัตว์มาก ทำให้ปากของมันมีกลิ่นเหม็น อยู่มาวันหนึ่งมันอยากรู้ว่ากลิ่นปากของมันเหม็นแค่ไหน มันจึงเอ่ยปากถามแกะตัวหนึ่งที่เดินผ่านมาว่า “เจ้าแกะกลิ่นปากของข้าเป็นอย่างไร” แกะเมื่อดมกลิ่นปากแล้วตอบไปด้วยความเชื่อว่า “กลิ่นปากของท่านเหม็นมาก” สิงโตได้ฟังแล้วโกรธและจับแกะกินเป็นอาหารทันที

สิงโตเดินต่อมาจนได้พบหมาป่า มันจึงถามเรื่องกลิ่นปากของมันอีก เมื่อหมาป่ารู้เช่นนั้นจึงมีความกลัวที่จะถูกจับกินก็รีบป้อยอว่า “กลิ่นปากของท่านหอมมาก” สิงโตรู้ดีว่าหมาป่าโกหกจึงตะปบหมาป่ากินเป็นอาหารอีกตัวหนึ่ง และสิงโตเดินมาพบสุนัขจึงจอกมันถามคำถามเดิม สุนัขจึงจอกได้กลิ่นคาวเลือดจากปากสิงโตก็รู้ทันทีว่าเกิดอะไรขึ้น มันจึงหาทางออกอย่างฉลาดและนุ่มนวลว่า “ขอโทษที่เถิดท่าน บังเอิญข้าเป็นหวัด จมูกไม่ได้กลิ่นอะไรเลย ขอท่านจงช่วยไปสอบถามสัตว์ตัวอื่นเถิด” สุนัขจึงจอกจึงรอดพ้นจากการถูกสิงโตจับเป็นอาหาร

3. สิงโตกินหมาป่าเป็นอาหารเพราะเหตุใด
 - ก. พุดเท็จ
 - ข. พุดตรงไปตรงมา
 - ค. ไม่ตอบคำถามสิงโต

4. เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นลำดับแรก
- ก. แกะดมกลืนปากของสิงโต
 - ข. สิงโตอยากรู้จักลิ้นปากของตน
 - ค. สิงโตจับหมาป่ากินเป็นอาหาร
5. เพราะเหตุใดสุนัขจึงจอกไม่ถูกสิงโตจับกินเป็นอาหาร
- ก. มีสติปัญญา
 - ข. มีความซื่อสัตย์
 - ค. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

อ่านบทความนี้ แล้วตอบคำถาม ข้อ 6 – 7

วันหนึ่ง คุณครูพานักเรียนไปศึกษาธรรมชาติที่ป่าชายเลน เด็ก ๆ ต่างมีความสุขสนุกสนานที่ได้เห็นกุ้ง หอย ปู ปลา และยังมีนกเกาะอยู่บนต้นไม้ที่ร่มรื่นตามชายฝั่งทะเล คุณครูบอกนักเรียนว่าควรช่วยกันรักษาป่าชายเลน เพราะเป็นแหล่งอาหาร แหล่งเพาะเลี้ยงตัวอ่อนของสัตว์น้ำ และป้องกันการพังทลายของดินชายฝั่ง

6. ถ้าป่าชายเลนเสื่อมโทรมจะส่งผลเช่นใด
- ก. แหล่งอาหารไม่สมบูรณ์
 - ข. ป่าชายเลนจะหมดไป
 - ค. สภาพที่อยู่ไม่สวยงาม
7. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องคือข้อใด
- ก. ต้นไม้ที่ร่มรื่นทำให้มีสัตว์จำนวนมาก
 - ข. การศึกษาธรรมชาติทำให้เด็กได้เห็นสัตว์ต่าง ๆ
 - ค. การรักษาป่าชายเลนทำให้สัตว์น้ำมีแหล่งอาหาร

8. อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

หนังสือคือวิชาปัญญาเลิศ อ่านกันเกิดชีวิตจิตสดใส	
ให้ความรู้สารพันบันเทิงใจ	ปราดเปรื่องในวิทยาค่าอนันต์
หนังสือมีอยู่ทั่วไปหาไม่ยาก	มีอยู่มากในโรงเรียนเพียรสร้างสรรค์
อยากจรรู้สิ่งใดให้อ่านพลัน	รู้เท่าทันโลกกว้างอย่างตั้งใจ

บทประพันธ์นี้ต้องการบอกตามข้อใด

- ก. คุณค่าของหนังสือ
- ข. การเลือกอ่านหนังสือ
- ค. แหล่งของหนังสือที่ใช้ในการอ่าน

อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม ข้อ 9 – 10

เด็กหญิงน้ำอ้อย อายุ 10 ปี เล่นน้ำกับเพื่อน 3 คน บริเวณริมบึงในหมู่บ้านอย่างสนุกสนาน ขณะที่เล่นน้ำอยู่นั้นเอง เด็กหญิงน้ำอ้อยลื่นตกลงไปในเขตน้ำลึกเพื่อน ๆ ของเธอไม่เห็น ทำให้เธอจมน้ำ ขณะนั้น คุณลุงที่นั่งดูหลาน ๆ เล่นน้ำมองเห็นความผิดปกติจึงกระโดดลงไปอุ้มน้ำอ้อยมาวางบนริมบึง ช่วยปฐมพยาบาลและนำส่งโรงพยาบาลได้อย่างปลอดภัย

9. สาระสำคัญของเรื่องนี้เป็นข้อใด

- ก. ควรเรียนว่ายน้ำก่อนเล่นน้ำ
- ข. ต้องมีผู้ใหญ่ดูแลใกล้ชิดขณะเล่นน้ำ
- ค. ต้องมีคนว่ายน้ำเก่งคอยช่วยเหลือ

10. ถ้าคุณลุงไม่เห็นเด็กหญิงน้ำอ้อย อาจเกิดสิ่งใดขึ้น

- ก. ความกลัว
- ข. ความกังวล
- ค. ความสูญเสีย

อ่านนิทานต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม ข้อ 11 - 12

หมีสีน้ำตาลหิวโซตัวหนึ่งกำลังหาอาหารในป่า ก็เลื้อยไปเห็นหมีดำตัวหนึ่งคาบรังผึ้งที่มีน้ำผึ้งหวานฉ่ำอยู่เต็มปาก หมีสีน้ำตาลจึงกล่าวชื่นชมว่า เจ้าหมีสีดำเอ๋ย ทำไมเจ้าถึงได้ดังงามอย่างนี้ ขนคู่อ่อนนุ่มราวปุยมะเข้ ปากของเจ้าก็ดูงดงาม แล้วฟันของเจ้าจะคมราวสวดยามสักปานใด หมีสีดำได้ยินคำชื่นชม จึงหัวเราะด้วยความยินดี ทันใดนั้นรังผึ้งก็ตกลงมา หมีสีน้ำตาลก็ได้รังผึ้งไป

11. นักเรียนคิดว่าหมีสีน้ำตาล มีนิสัยอย่างไร

- ก. ช่างคิด
- ข. เจ้าเล่ห์
- ค. พุดสุภาพ

12. เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นอันดับแรก

- ก. หมีสีน้ำตาลหิว
- ข. หมีสีน้ำตาลหาอาหารในป่า
- ค. หมีสีน้ำตาลได้อาหารไปกิน

อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 13 - 14

ยีราฟมีเขาทั้งตัวผู้และตัวเมีย ที่เขามีขนปกคลุมอยู่ เขาของยีราฟเป็นสิ่งแสดงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ เขาของยีราฟตัวผู้ด้านบนมีลักษณะตัดราบเรียบและมีความใหญ่อบวกว่า ขณะที่เขาของตัวเมียจะมีขนสีน้ำตาลปกคลุมเห็นเป็นพุ่มชัดเจน พวกมันมีพฤติกรรมการอยู่รวมกันเป็นฝูงราว 15 - 20 ตัว

13. จากบทความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. เพศของยีราฟ
- ข. ลักษณะของยีราฟ
- ค. ที่อยู่อาศัยของยีราฟ

14. เขาของยีราฟตัวผู้กับตัวเมียแตกต่างกันในเรื่องใด

- ก. รูปทรงของเขา
- ข. ความยาวของเขา
- ค. ตำแหน่งการงอกของเขา

15. อ่านบทความที่กำหนด แล้วตอบคำถาม

การเลี้ยงปลา เป็นไปอย่างราบรื่น เรียบร้อย ปลาขายได้ราคาดี พ่อแม่มีเงินเก็บไว้ ใช้สอยตามความจำเป็น พ่อสอนฉันเสมอว่า “เราต้องมีชีวิตอยู่อย่างพอเพียงต้องพึ่งตนเองได้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เราอยู่ได้โดยไม่เบียดเบียนใคร” ครอบครัวของฉันจึงอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดมา

บทความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. การช่วยเหลือผู้อื่น
- ข. การดำเนินชีวิตที่เหมาะสม
- ค. การอดทนต่อความลำบาก

16. อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

อาหารที่ให้พลังงานสูง อาหารรสจัด และเครื่องดื่มจำพวกน้ำอัดลม แอลกอฮอล์ น้ำหวาน ควรจัดอยู่ในหมวดอาหารที่ต้องลดและงด ไม่ใช่อาหารที่ต้องกิน

บทความนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. การเลือกอาหารที่ชอบ
- ข. การเลือกรับประทานอาหาร
- ค. การเลือกดื่มน้ำผลไม้แทนน้ำอัดลม

17. อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

น้ำสมุนไพรมีประโยชน์ต่อร่างกายมากมาย นอกจากจะมีรสอร่อยตามธรรมชาติแล้วยังช่วยระบบขับถ่าย ช่วยเจริญอาหาร ทำให้รู้สึกกระชุ่มกระชวย และยังอุดมไปด้วยวิตามินนานาชนิด ทั้งวิตามินซี วิตามินเอ วิตามินบี ที่ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง

บทความนี้ ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. ชนิดของสมุนไพร
- ข. คุณค่าที่ได้จากสมุนไพร
- ค. สารอาหารจากสมุนไพร

18. อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

เมื่อเปียกฝนทุกครั้ง ควรสระผมให้เร็วที่สุด เพราะน้ำฝนที่ตกลงมาชะล้างสิ่งสกปรกและเชื้อโรคในอากาศลงมาด้วย นอกจากทำให้ไม่สบายแล้ว เส้นผมและหนังศีรษะยังเกิดความชื้นสะสม กลิ่นอับ และโรคหนังศีรษะ หากไม่สะดวกที่จะสระผมควรใช้ผ้าขนหนูซับเส้นผมให้แห้ง

บทความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. ข้อห้ามขณะที่เปียกฝน
- ข. ข้อปฏิบัติเพื่อเลี่ยงการเปียกฝน
- ค. ข้อแนะนำหลังจากเดินตากฝน

19. อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

สมุนไพรไทยนี้มีค่ามาก	พระเจ้าอยู่หัวทรงฝากให้รักษา
แต่ปู่ ย่า ตา ยาย ใช้กันมา	ควรลูกหลานรู้จักใช้สืบไป

บทร้อยกรองนี้ ให้ข้อคิดในเรื่องใด

- ก. การอนุรักษ์สมุนไพรรักษาโรค
- ข. การรักษามรดกไทย
- ค. การเชื่อฟังปู่ย่าตายาย

20. อ่านบทร้อยกรองแล้วตอบคำถาม

รู้อะไรไม่รู้รู้ศึกษา	เสริมคุณค่าอาชีพรับชนวนชวาย
เมื่อเติบโตใหญ่ได้ทรัพย์นับสบาย	รู้รอบกายหายยากจนพ้นทางตัน

ใจความสำคัญของบทร้อยกรองนี้เน้นเรื่องใด

- ก. การประกอบอาชีพ
- ข. การรักษาทรัพย์สมบัติ
- ค. ความสำคัญของการเรียนรู้

21. อ่านบทความแล้วตอบคำถาม

“ผึ้ง” นอกจากช่วยผสมเกสรดอกไม้และผลิตน้ำผึ้งแล้ว เราสามารถฝึกผึ้งให้หา
วัตถุระเบิดได้ จากข้อมูลของการศึกษาเกี่ยวกับผึ้ง พบว่า ผึ้งบางชนิดมีประสาทรับกลิ่น
ที่ดีได้พอๆ กับสุนัข โดยผึ้งใช้ความสามารถนี้เพื่อดมกลิ่นตามหาน้ำหวานจากดอกไม้

บทความนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. ชนิดของผึ้ง
- ข. อาหารของผึ้ง
- ค. ประโยชน์ของผึ้ง

22. อ่านบทร้อยกรองแล้วตอบคำถาม

ขายผลไม้ก็ดีไม่มีอด	บรรทุกรถเร่ไปทั้งไกลใกล้
ทั้งขายปลีกขายส่งมุ่งตรงไป	สร้างรายได้จำเรedyด้วยเงินทอง

บทร้อยกรองนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. การขนส่งสินค้า
- ข. การประกอบอาชีพ
- ค. การคัดเลือกผลผลิต

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 23 - 24

กระต่ายกับลิงเป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งทั้งสองเดินทางเข้าไปหาอาหารในป่า พบบึงใหญ่ข้างหน้า กระต่ายจึงพูดขึ้นว่า "เราจะข้ามน้ำไปฝั่งโน้นได้อย่างไรกันล่ะ" กระต่ายจึงแนะนำให้ลิงเกาะลำไม้ไผ่ว่ายน้ำ ข้ามไปยังฝั่งตรงข้าม ลิงทำตามที่กระต่ายแนะนำ เมื่อไปถึงกลางบึงลิงได้พบกระเซ้ตัวใหญ่อยู่ในบึง แต่ลิง ก็สามารถข้ามฝั่งไปและนำอาหารกลับมาให้กระต่ายกินได้ ลิงจึงให้กระต่ายข้ามไปหาอาหารตามวิธีของ ตนบ้าง กระต่ายจึงทำตามที่ลิงบอก แต่ลิงเฝ้าคอยการกลับมาของกระต่ายด้วยความสิ้นหวัง

23. เหตุใดกระต่ายจึงไม่ได้กลับมา

- ก. เพราะได้รับอันตราย
- ข. เพราะพบที่อยู่อื่นใหม่
- ค. เพราะไม่อยากเป็นเพื่อนกับลิง

24. นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องให้ถูกต้อง

- 1) ถึงกลางบึงลิงพบกระเซ้ตัวใหญ่แต่ลิงก็นำอาหารกลับมาให้กระต่ายกินได้
- 2) กระต่ายจึงทำตามที่ลิงบอก แต่ลิงเฝ้าคอยการกลับมาของกระต่ายด้วยความสิ้นหวัง
- 3) กระต่ายแนะนำให้ลิงเกาะลำไม้ไผ่ว่ายน้ำ ข้ามไปยังฝั่งตรงข้าม
- 4) กระต่ายกับลิงเป็นเพื่อนกันทั้งสองเดินทางเข้าไปหาอาหารในป่าพบบึงใหญ่ข้างหน้า

ก. 4) 2) 1) และ 3)

ข. 4) 3) 2) และ 1)

ค. 4) 3) 1) และ 2)

25. อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

“โรคตาแดงเป็นโรคที่มักเป็นกับเด็ก ๆ แต่ป้องกันได้โดยล้างมือด้วยน้ำสะอาด และสบู่บ่อยๆ ไม่ขยี้ตา หากมีอาการตาแดงและตาพร่ามัวร่วมด้วยจะเป็นอันตรายได้ ควรรีบพบแพทย์โดยด่วน”

บทความนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. การป้องกันโรคตาแดง
- ข. อาการของโรคตาแดง
- ค. ขั้นตอนการรักษาโรคตาแดง

26. อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

น้ำผึ้ง เป็นน้ำหวานเข้มข้นที่มีกลิ่นหอมและมีรสชาติหวานอร่อย ช่วยบรรเทาอาการไอแก้เจ็บคอ ลดเสมหะ ช่วยบำรุงผิวพรรณและต่อต้านอนุมูลอิสระ น้ำผึ้งที่ไม่ได้คุณภาพจะมีรสเปรี้ยวผู้เป็นเบาหวานควรระมัดระวัง เพราะอาจไปเพิ่มระดับน้ำตาลในเลือด

บทความนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. กลิ่นของน้ำผึ้ง
- ข. คุณภาพของน้ำผึ้ง
- ค. ประโยชน์ของน้ำผึ้ง

27. อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

ลูกแกะตัวหนึ่งเดินหลงทาง มันรู้สึกหิวน้ำมากจึงไปที่ลำธาร พอดีเหลือบไปเห็นจระเข้ตัวใหญ่นอนอยู่ลูกแกะตกใจรีบวิ่งขึ้นฝั่งทันที จระเข้เห็นดังนั้นจึงพูดว่า “เจ้าจะไปไหนล่ะ ลงมาดื่มน้ำให้ชื่นใจก่อนเถอะ” ลูกแกะตอบ “ไม่ดีกว่า ถ้าฉันลงไปต้องกลายเป็นอาหาร ของเจ้าน่ะสิ” แล้วลูกแกะก็เดินจากไป

นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด

- ก. คนใจย่อมนไม่กลัวใคร
- ข. คนใจย่อมนเสียท่าคนฉลาด
- ค. คนฉลาดย่อมนคิดก่อนทำเสมอ

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28- 29

เรื่องลูกกบ

มีสระแห่งหนึ่งไม่สู้จะกว้างใหญ่นัก เวลาลมพัดน้ำในสระเป็นระลอกคลื่นน้อยๆ ทอยเข้ากระทบฝั่งต้นหญ้าที่ขอบสระโอนเอนไปมาจนใบเสียดสีกัน ในสระนี้มีไข่เม็ดเล็กๆสีดําลอยอยู่แพหนึ่ง คือไข่กบ มีลูกกบตัวเล็กๆอยู่ในไข่นั้น มันนอนอยู่เหมือนเด็กอ่อนๆนอนเปล แต่เปลของมันไม่เหมือนเปลเด็ก เป็นวั่นกลมๆใสๆ หุ้มตัวลูกกบอยู่ ลูกกบโตวันโตคืน ไม่ต้องทำอะไร และไม่ต้องกินอะไรเลย ได้แต่นอนอยู่เท่านั้น

28. ต้นหญ้าที่ขอบสระโอนเอนไปมาจนใบเสียดสีกัน เหตุการณ์นี้เกิดจากอะไร

- ก. กบกระโดด
- ข. เด็กลงเล่นน้ำ
- ค. ระลอกคลื่นกระทบฝั่ง

29. นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องให้ถูกต้อง

- 1) ในสระนี้มีไข่เม็ดเล็กๆสีดําลอยอยู่แพหนึ่ง คือไข่กบ
- 2) ลูกกบโตวันโตคืน ไม่ต้องทำอะไร และไม่ต้องกินอะไรเลย
- 3) มีสระแห่งหนึ่งไม่สู้จะกว้างใหญ่นัก
- 4) มันนอนอยู่เหมือนเด็กอ่อนๆ นอนเปล

ก. 3) 1) 2) และ 4)

ข. 3) 1) 4) และ 2)

ค. 3) 4) 1) และ 2)

30. อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย	ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา
เมื่อเติบโตใหญ่เราจะ得有วิชา	เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน

ข้อใดเป็นข้อคิดที่ได้จากบทร้อยกรอง

- ก. เด็กควรช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน
- ข. เด็กควรใฝ่หาความรู้
- ค. เด็กควรแต่งกายสุภาพ

กระดาษคำตอบแบบทดสอบ (ก่อนเรียน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกาเครื่องหมาย

กากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อที่	ก	ข	ค	คะแนน	ข้อที่	ก	ข	ค	คะแนน
1					21				
2					22				
3					23				
4					24				
5					25				
6					26				
7					27				
8					28				
9					29				
10					30				
11					31				
12					32				
13					33				
14					34				
15					35				
16					36				
17					37				
18					38				
19					39				
20					40				

รวมคะแนน	

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ก่อนเรียน)

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1	ข	16	ข
2	ค	17	ก
3	ก	18	ค
4	ข	19	ก
5	ก	20	ค
6	ก	21	ค
7	ค	22	ข
8	ก	23	ก
9	ข	24	ค
10	ค	25	ก
11	ข	26	ค
12	ก	27	ค
13	ข	28	ค
14	ก	29	ข
15	ข	30	ข

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจ

พหุบัณฑิตวิทโย

ตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจ
เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม					
2	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากการจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการรู้					
3	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้ามีความกล้าแสดงออกมากขึ้น					
4	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากสื่อประกอบการเรียนรู้มีความน่าสนใจ					
5	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากเนื้อหาที่ครูนำมาให้อ่านจับใจความมีความน่าสนใจ					
6	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้าไม่เบื่อหน่ายที่ได้อ่านจับใจความในชั้นอ่าน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
7	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้าได้รู้วิธีการอ่านจับใจความที่มีขั้นตอนการอ่านที่ชัดเจน					
8	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้ามีความภูมิใจที่ได้สรุปใจความเป็นภาษาของตนเอง					
9	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้าได้นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
10	ข้าพเจ้าชอบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เนื่องจากข้าพเจ้ามีความสุขในการร่วมกิจกรรม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

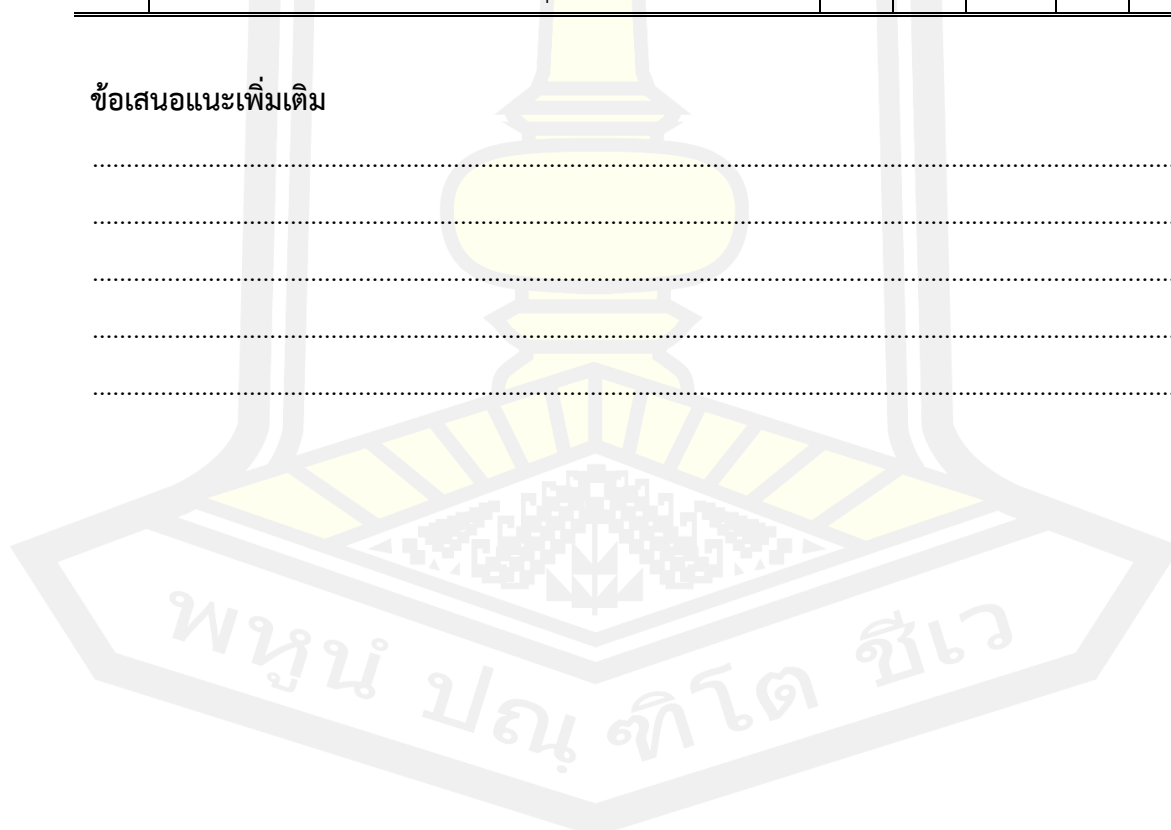
.....

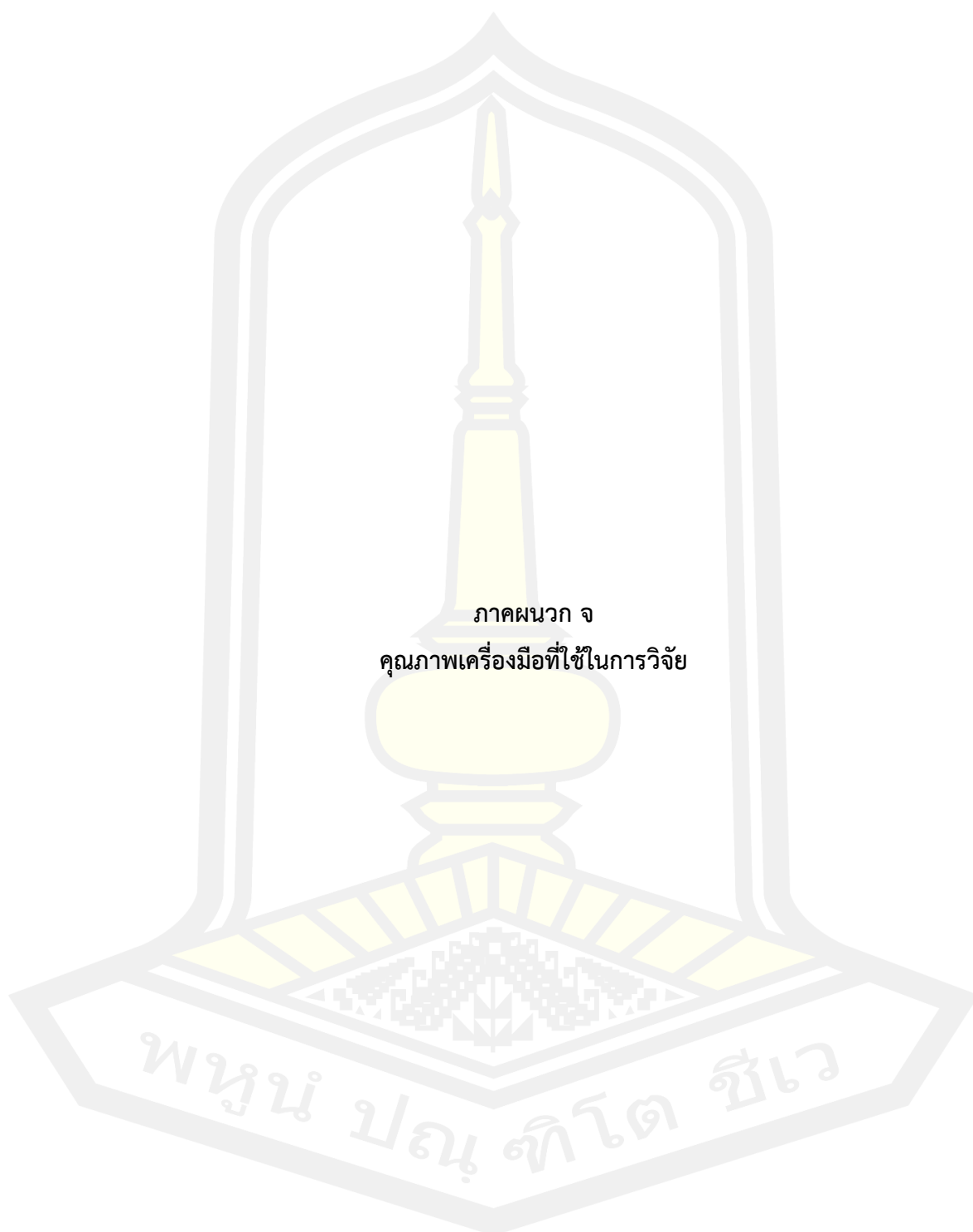
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 10 แสดงความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5		
1. ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด							
1.1 ระบุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4	5	4	5	5	4.60	มากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4	5	5	4	5	4.60	มากที่สุด
1.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้							
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4	5	5	4	5	4.60	มากที่สุด
2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถพัฒนา นักเรียนด้านการอ่านจับใจความ	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
3. ด้านสาระสำคัญ							
3.1 สาระสำคัญมีรายละเอียดที่ชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	5	4	5	4.60	มากที่สุด
3.2 สาระสำคัญสอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
4. ด้านสาระการเรียนรู้							
4.1 เนื้อหามีความถูกต้องตรงกับมาตรฐาน การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	มาก
4.2 เป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับ ระดับชั้นของนักเรียน	4	5	5	4	5	4.60	มากที่สุด
4.3 สาระการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ เวลาที่กำหนด	5	5	5	4	5	4.80	มากที่สุด
4.4 สาระการเรียนรู้มีความน่าสนใจและ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	4	4	5	4	5	4.40	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5		
5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
5.1 กิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	4	5	4.60	มากที่สุด
5.2 กิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดมีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม	4	5	5	4	5	4.60	มากที่สุด
5.3 กิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติบทบาทหน้าที่อย่างหลากหลาย	4	4	5	4	5	4.40	มาก
6. ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้							
6.1 วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	5	4	5	5	5	4.80	มากที่สุด
6.2 วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	5	3	5	4	4	4.20	มาก
6.3 นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง	4	4	5	5	5	4.60	มากที่สุด
7. ด้านการวัดและการประเมินผล							
7.1 การวัดประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	4	5	4.60	มากที่สุด
7.2 วิธีการวัดผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	4	5	4.80	มากที่สุด
7.3 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลมีความเหมาะสม	5	5	5	5	4	4.80	มากที่สุด
7.4 มีเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน	5	4	5	4	5	4.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.38	4.57	4.90	4.33	4.90	4.62	มากที่สุด

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ระหว่างจุดประสงค์การ
เรียนรู้กับแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อสอบ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
2	0	+1	+1	+1	0	0.60	ใช้ได้
3	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
5	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
6	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	+1	0	+1	0	+1	0.60	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
13	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	+1	0	+1	0	+1	0.60	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
21	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
22	0	+1	+1	+1	0	0.60	ใช้ได้
23	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
24	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อสอบ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
25	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
26	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
28	+1	+1	0	0	+1	0.60	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	0	0	+1	+1	+1	0.60	ใช้ได้
34	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
37	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
40	+1	0	+1	0	+1	0.60	ใช้ได้
41	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44	0	+1	0	+1	+1	0.60	ใช้ได้
45	0	+1	+1	+1	0	0.60	ใช้ได้

ตาราง 12 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบ
ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

ข้อ	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ข้อ	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	0.75	0.50	16	0.75	0.50
2	0.63	0.75	17	0.50	0.50
3	0.63	0.75	18	0.75	0.50
4	0.75	0.50	19	0.75	0.50
5	0.63	0.75	20	0.75	0.50
6	0.75	0.50	21	0.75	0.50
7	0.75	0.50	22	0.75	0.50
8	0.63	0.25	23	0.75	0.50
9	0.50	0.50	24	0.63	0.75
10	0.75	0.50	25	0.63	0.75
11	0.63	0.25	26	0.63	0.25
12	0.75	0.50	27	0.63	0.25
13	0.75	0.50	28	0.75	0.50
14	0.63	0.75	29	0.63	0.25
15	0.63	0.25	30	0.75	0.50

ค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่มีค่า 0.63 – 0.75

ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่มีค่า 0.25 – 0.75

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) ของแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ เท่ากับ 0.94

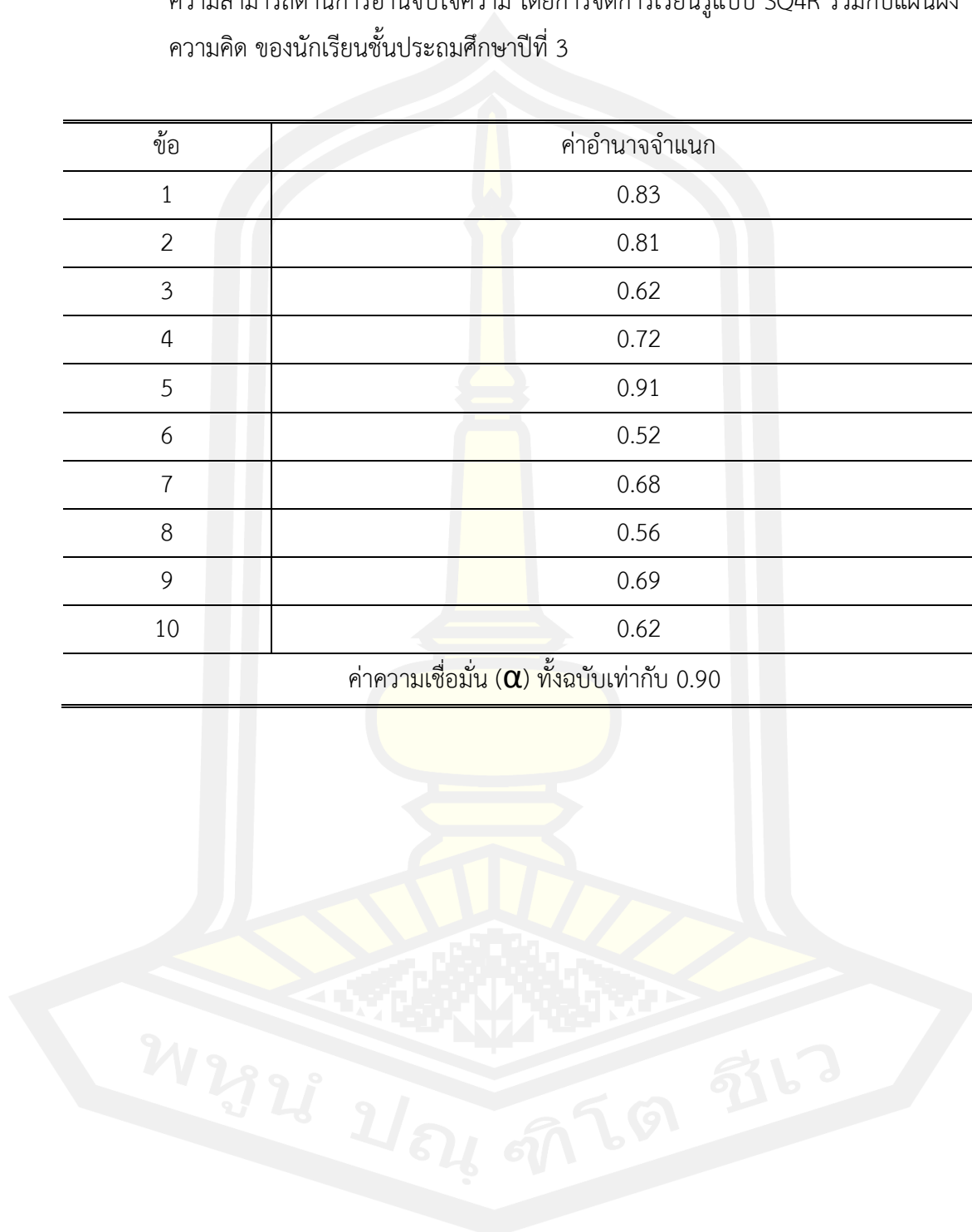
ตาราง 13 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ
การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
8	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
9	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
10	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนา
ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผัง
ความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.83
2	0.81
3	0.62
4	0.72
5	0.91
6	0.52
7	0.68
8	0.56
9	0.69
10	0.62
ค่าความเชื่อมั่น (α) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.90	

ตาราง 15 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

เลขที่	คะแนนสอบก่อนเรียน	แผน1				แผน2				แผน3			
		พฤติกรรม (20)	ผลงาน (20)	ทดสอบย่อย (10)	รวม (50)	พฤติกรรม (20)	ผลงาน (20)	ทดสอบย่อย (10)	รวม (50)	พฤติกรรม (20)	ผลงาน (20)	ทดสอบย่อย (10)	รวม (50)
1	17	15	14	6	35	14	14	9	37	16	14	8	38
2	16	14	14	7	35	12	15	7	34	15	14	8	37
3	18	16	16	8	40	16	14	9	39	18	15	9	42
4	20	17	17	8	42	16	15	9	40	14	16	9	39
5	22	16	18	7	41	17	16	8	41	16	17	8	41
6	24	17	14	8	39	15	15	9	39	15	17	8	40
7	25	18	18	7	43	17	16	8	41	17	16	10	43
8	15	15	12	6	33	14	14	7	35	15	13	7	35
รวม	157	128	123	57	308	121	119	66	306	126	122	67	315
\bar{x}	19.63	16.00	15.38	7.13	38.50	15.13	14.88	8.25	38.25	15.75	15.25	8.38	39.38
S.D.	3.13	1.00	1.88	0.66	3.13	1.38	0.66	0.75	2.19	1.00	1.25	0.72	2.13
ค่าร้อยละ	65.42	80.00	76.88	71.25	77.00	75.63	74.38	82.50	76.50	78.75	76.25	83.75	78.75

ตาราง 15 (ต่อ)

เลข ที่	แผน 4				แผน 5				แผน 6				รวมคะแนน ระหว่างเรียน				คะแนนสอบหลังเรียน
	พฤติกรรม (20)	ผลงาน (20)	ทดสอบย่อย (10)	รวม (50)	พฤติกรรม (20)	ผลงาน (20)	ทดสอบย่อย (10)	รวม (50)	พฤติกรรม (20)	ผลงาน (20)	ทดสอบย่อย (10)	รวม (50)	พฤติกรรม (120)	ผลงาน (120)	ทดสอบย่อย (60)	รวม (300)	
1	16	16	9	41	18	18	8	44	18	16	8	42	97	92	48	237	23
2	14	14	8	36	16	16	8	40	18	14	9	41	89	87	47	223	21
3	16	16	8	40	18	16	7	41	16	15	8	39	100	92	49	241	24
4	16	13	9	38	18	18	8	44	18	18	9	45	99	97	52	248	25
5	16	16	8	40	15	17	9	41	18	16	8	42	98	100	48	246	27
6	17	16	7	40	18	17	8	43	16	16	10	42	98	95	50	243	27
7	17	16	10	43	18	18	8	44	19	18	10	47	106	102	53	261	28
8	15	12	8	35	16	16	7	39	18	16	7	41	93	83	42	218	19
รวม	127	119	67	313	137	136	63	336	141	129	69	339	780	748	389	1917	194
\bar{X}	15.88	14.88	8.38	39.13	17.13	17.00	7.88	42.00	17.63	16.13	8.63	42.38	97.50	93.50	48.63	239.63	24.25
S.D.	0.69	1.41	0.72	2.09	1.09	0.75	0.44	1.75	0.81	0.94	0.88	1.81	3.38	5.00	2.38	10.22	2.50
ค่า ร้อยละ	79.38	74.38	41.88	78.25	85.63	85.00	78.75	84.00	88.13	80.63	86.25	84.75	81.25	77.92	81.04	79.88	80.83

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ
ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

Wilcoxon Signed Ranks Test

Ranks

	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Posttest - Pretest Negative Ranks	0 ^a	.00	.00
Positive Ranks	8 ^b	4.50	36.00
Ties	0 ^c		
Total	8		

a. Posttest < Pretest

b. Posttest > Pretest

c. Posttest = Pretest

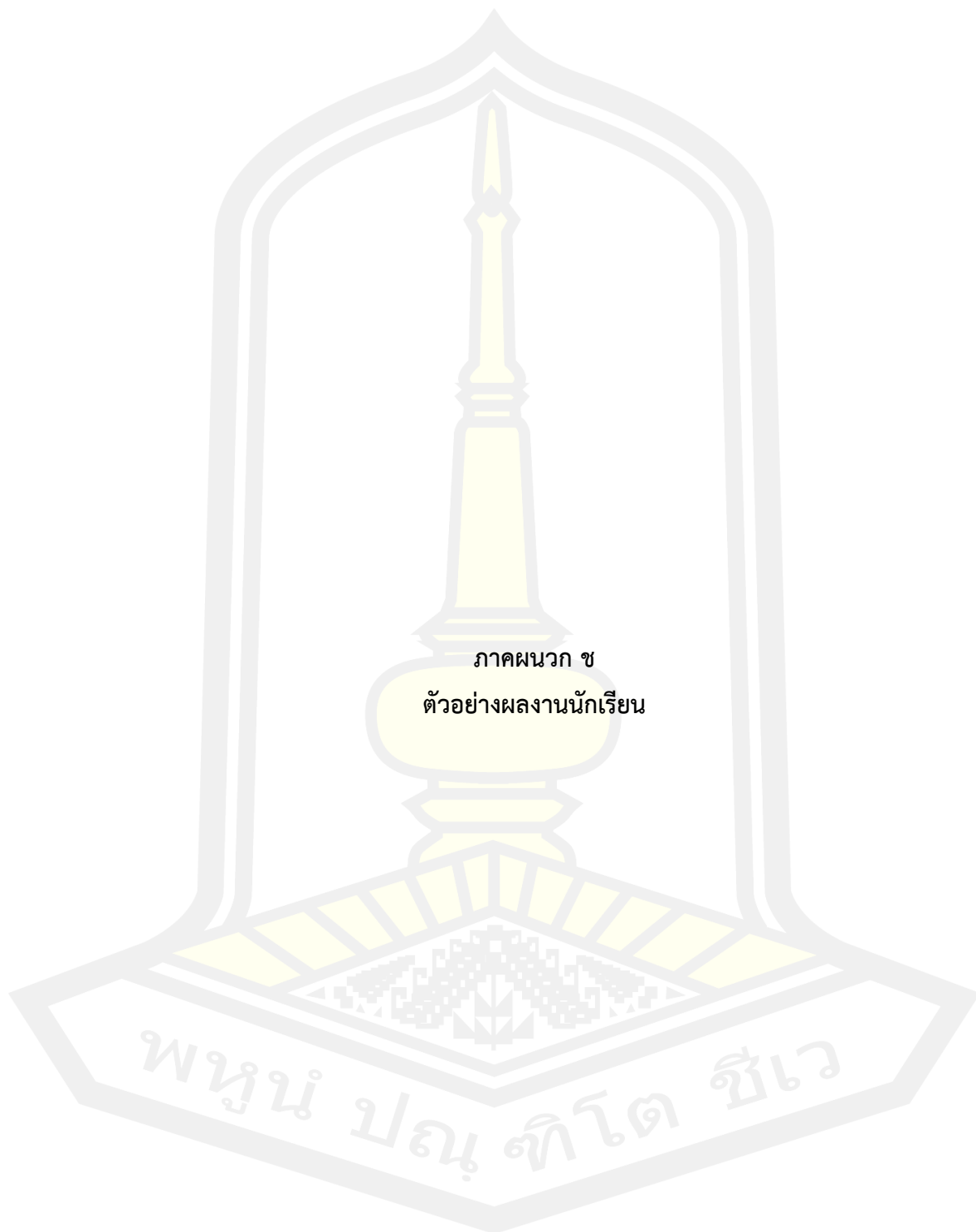
Test Statistics^b

	Posttest - Pretest
Z	-2.539 ^a
Asymp. Sig. (2-tailed)	.011

a. Based on negative ranks.

b. Wilcoxon Signed Ranks Test

พหุบัณฑิต ชีวะ

ภาคผนวก ช
ตัวอย่างผลงานนักเรียน

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ใบงานที่ 2

การอ่านจับใจความจากนิทาน เรื่อง มดกับต๊กแตน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับต๊กแตนโดยสำรวจหรืออ่านเนื้อหาอย่างคร่าวๆ แล้ว
ตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อเรื่อง มดกับต๊กแตน

สาระสำคัญของเรื่อง

มดกับต๊กแตนต่างคนต่างสะสมเสบียงไว้กิน

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานมดกับต๊กแตนแล้วตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา จำนวน 3
คำถาม

คำถามที่ 1 ทำไมมดถึงสะสมเสบียงไว้กิน

คำถามที่ 2 ทำไมต๊กแตนถึงเก็บเสบียงไว้กิน

คำถามที่ 3 ทำไมต๊กแตนถึงอดตาย

กิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานมดกับต๊กแตนแล้วตอบคำถามจากกิจกรรมที่ 2

คำถามที่ 1 ทำไมมดถึงสะสมเสบียงไว้กิน

คำถามที่ 2 ทำไมต๊กแตนถึงเก็บเสบียงไว้กิน

คำถามที่ 3 ทำไมต๊กแตนถึงอดตาย

กิจกรรมที่ 4

4.1 คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับต๊กแตนแล้วให้เรียงลำดับเหตุการณ์ด้วยการนำหมายเลข 1- 5 เติมลงใน ให้ถูกต้อง

3 เวลาผ่านไปไม่นานนัก ลมหนาวเย็นยะเยือกก็มาเยือน เป็นสัญญาณเตือนว่าเข้าสู่ฤดูหนาวแล้วนั่นเอง

4 ต๊กแตนเจ้าสำราญผู้พักอาศัยอยู่ข้างๆ ที่เคยมีท่าทางสดใสร่าเริง แต่คราวนี้ ต๊กแตนกลับย่นก้มหน้าด้วยความหิวโซ

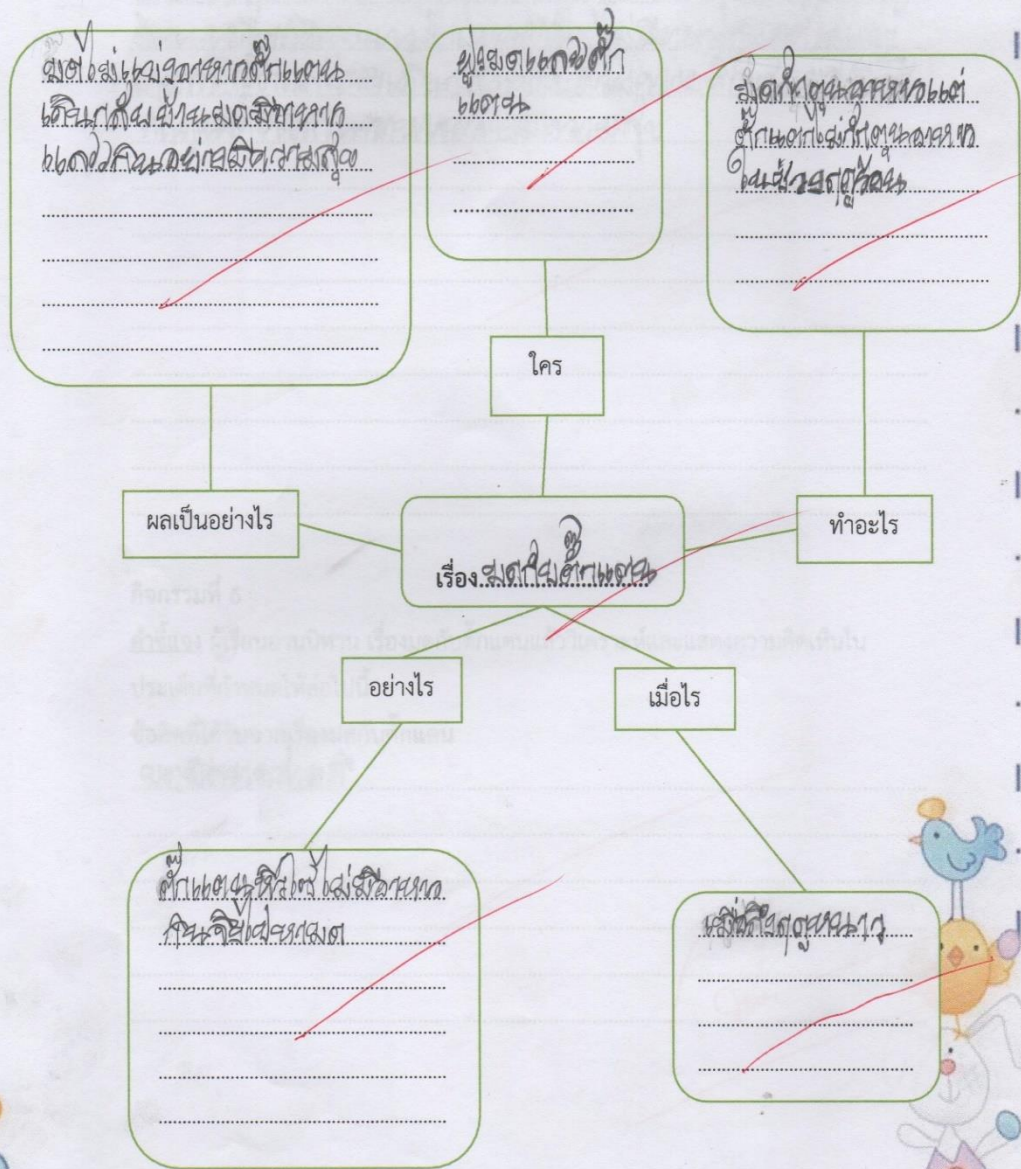
7 บริเวณทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ มีครอบครัวมดฝูงเล็กอาศัยอยู่รวมกันได้โพรงดินขนาดกำลังพอเหมาะ ซึ่งข้างๆ โพรงดินนั้นคือขอนไม้เก่าที่ต๊กแตนเจ้าสำราญใช้พักอาศัยเช่นกัน

5 พอสิ้นคำพูดของหัวหน้ามด เจ้าต๊กแตนเลยเดินกลับบ้านไปแบบหิวโหย ส่วนมดฝูงก็พักผ่อนแบบสำราญกับอาหารที่ตนมาจากช่วงหน้าร้อน

2 สมาชิกบ้านมดทั้งหลายต่างขยันขันแข็งเก็บเกี่ยวพืชเหล่านั้นมาตุนไว้สำหรับหน้าหนาว ส่วนเจ้าต๊กแตนกลับเอาแต่เล่นดนตรีอย่างเพลิดเพลิน

4.2 คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนแล้วให้จดบันทึกข้อความเป็นแผนผังความคิด (mind mapping) ตามหัวข้อ ได้แก่ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

กิจกรรมที่ 5

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องมดกับตั๊กแตนแล้วสรุปใจความ ตามความเข้าใจโดยใช้

ภาษาของตนเอง

เกิดฝนแล้ง... มดกับตั๊กแตน... มดเก็บอาหารไว้กิน... ตั๊กแตนไม่เก็บ... ตั๊กแตนหิว... มดให้อาหาร... ตั๊กแตนสำนึก...
เกิดฝนแล้ง... มดกับตั๊กแตน... มดเก็บอาหารไว้กิน... ตั๊กแตนไม่เก็บ... ตั๊กแตนหิว... มดให้อาหาร... ตั๊กแตนสำนึก...
เกิดฝนแล้ง... มดกับตั๊กแตน... มดเก็บอาหารไว้กิน... ตั๊กแตนไม่เก็บ... ตั๊กแตนหิว... มดให้อาหาร... ตั๊กแตนสำนึก...

กิจกรรมที่ 6

คำชี้แจง ผู้เรียนอ่านนิทาน เรื่องมดกับตั๊กแตนแล้ววิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องมดกับตั๊กแตน

มดขยันทำงาน ประหยัดอดออม จึงทำให้งานประสบความสำเร็จ

18
20

Om

ใบงานที่ 1

การอ่านจับใจความจากนิทาน เรื่อง ตันโอ๊กกับตันอ้อ

ชื่อ ศุภโชค เกษมทรัพย์ ชั้น ด.ช เลขที่ ๗

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่อง ตันโอ๊กกับตันอ้อ โดยสำรวจหรืออ่านเนื้อหาอย่างคร่าวๆ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อเรื่อง ตันโอ๊กกับตันอ้อ

สาระสำคัญของเรื่อง

ศุภโชค เกษมทรัพย์

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านข่าว ตันโอ๊กกับตันอ้อ แล้วตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา จำนวน 3 คำถาม

คำถามที่ 1 ตันโอ๊กกับตันอ้อ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

คำถามที่ 2 ทำไมตันโอ๊กกับตันอ้อจึงทะเลาะกัน

คำถามที่ 3 ตันโอ๊กกับตันอ้อ ได้แก้ไขปัญหามั้ย

กิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านข่าว ตันโอ๊กกับตันอ้อ แล้วตอบคำถามจากกิจกรรมที่ 2

คำถามที่ 1 ทำไมตันโอ๊กกับตันอ้อจึงทะเลาะกัน

คำถามที่ 2 ทำไมตันโอ๊กกับตันอ้อจึงทะเลาะกัน

คำถามที่ 3 ตันโอ๊กกับตันอ้อ ได้แก้ไขปัญหามั้ย

กิจกรรมที่ 4

4.1 คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องต้นโอ๊กกับต้นอ้อแล้วให้เรียงลำดับเหตุการณ์ด้วยการนำหมายเลข 1- 5 เติมลงใน ให้ถูกต้อง

2 ผานไปไม่กี่ปี พื้นที่ตรงนั้นเริ่มมีสายน้ำแผ่ขยายมา ทำให้ต้นอ้อที่ขอบชั้นบริเวณชุ่มชื้นได้เติบโตขึ้น

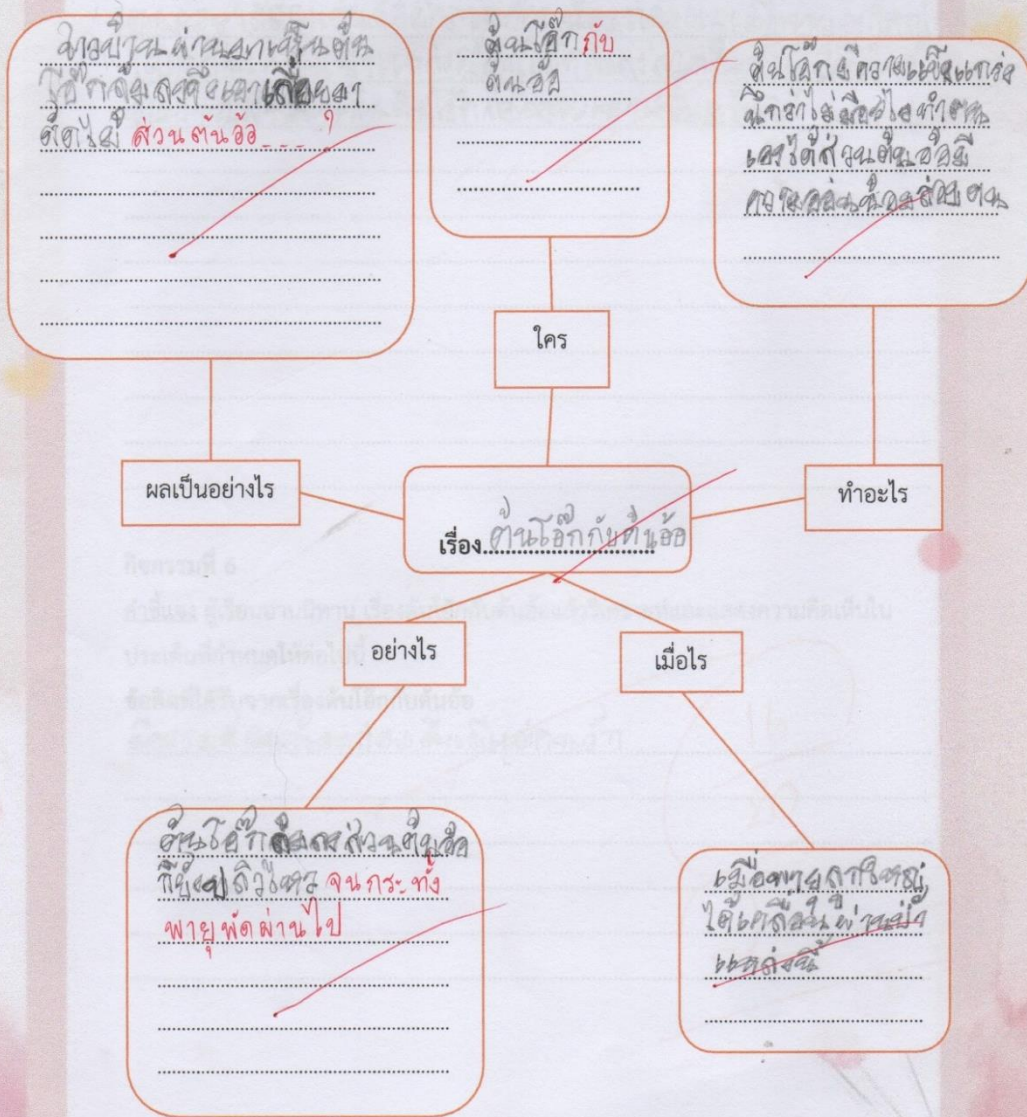
1 กลางผืนป่าอันแสนร่มรื่นอุดมสมบูรณ์ มีต้นโอ๊กใหญ่ยืนแผ่กิ่งใบอย่างสง่างาม จนสัตว์ป่าที่ผ่านไปมาได้อาศัยพักพิง

5 ต้นโอ๊กใหญ่ก็ล้มลง รากที่ฝังอยู่ใต้ดินลึกก็โผล่มาให้เห็นด้วย ส่วนต้นอ้อก็ยังปลิวไหวไปตามลมจนกระทั่งพายุพัดผ่านไป

3 ต้นโอ๊กรู้สึกภาคภูมิใจ นานวันเข้าจากการภูมิใจก็แปรเปลี่ยนเป็นความลำพองตน คิดว่าตัวเองมีอำนาจถึงขั้นเป็นที่พึ่งพาแก่คนอื่นได้

4 พายุลูกใหญ่ได้เคลื่อนผ่านป่าแห่งนี้ ทั้งลมและสายฝนพัดกระหน่ำอย่างรุนแรงแบบไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

4.2 คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านนิทานเรื่องต้นโอ๊กกับต้นอ่อนแล้วให้จดบันทึกข้อความ เป็นแผนผังความคิด (mind mapping) ตามหัวข้อ ได้แก่ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวราราวรรณ นันสถิตย์
วันเกิด	วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2535
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 36 หมู่ที่ 2 ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนคำมันปลาผดุงวิทย์ ตำบลคำเหมือดแก้ว อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46170
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2554 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2559 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ฑิต ชีวะ